

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOSOFICKÁ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

Markéta Hubálková

Univerzita Pardubice

Fakulta Filosofická

Každodenní život karibského piráta

Markéta Hubálková

Bakalářská práce

2011

Na tomto místě bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce doc. PhDr. Oldřichu Kašparovi za jeho cenné rady a konzultace. Také bych chtěla poděkovat Mgr. Vladanu Hanulíkovi za jeho cenné připomínky, Eriku Jirešovi, mému otci a sestře za jejich postřehy.

Prohlašuji

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 31. 3. 2011

Markéta Hubálková

Anotace

Tato bakalářská práce je zaměřena na zkoumání života pirátů v oblasti Karibského moře. Informace o tomto zajímavém tématu jsou čerpány z knihy A.O. Exquemelina. Práce je rozdělena do 9 kapitol, které pro lepší orientaci dělím na další podkapitoly. V kapitolách se pak seznámíme s tím, jaké je to žít mezi piráty a co každodenní život piráta obnáší. Práce pojednává o denní práci pirátů, zvycích v jejich komunitě a způsobech jakými dobývali lodě, přístavy a města. V práci je zahrnuta také část, která pojednává o životech pirátských kapitánů. V práci porovnávám formování pirátských posádek tak, jak je uvedeno v Exquemelinově knize s formováním pirátských posádek podle stanov Bartolomewa Robertse.

Klíčová slova

pirát - Karibské moře – každodenní život – dobývání – mořský lupič – 17. století

Annotation

This Bachelor thesis is focused on exploring the life of Caribbean pirates. The information about this interesting topic are drawn from A. O. Exquemelin's book. My thesis is divided into nine chapters, which are for better orientation divided into sections. In those chapters we can find information about what does it mean to live among the pirates and to be a pirate in everyday life. The work deals with their dayli work, customs in their community a their way of conquering ships, ports and cities. The work also include a part dealing with the life of pirates captains. In my thesis I compare formation of pirate crews form Exquemelin's book in accordance with Bartolomew Roberts statutes.

Key words

pirate – Caribbean sea – everyday life – conquer – privateer – 17th century

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. EXQUEMELIN A. O.....	5
3. MALÁ HISTORIE KARIBSKÉ OBLASTI	8
4. OLIVIEROVY ZÁPISKY	13
4.1 Kategorie pirátů.....	20
5. NA VLNÁCH KARIBIKU	23
5.1 Jak se stát pirátem – „snadno a rychle“	23
5.2 Postava piráta a jeho vzhled	25
5.3 Geografie ostrovů	26
5.4 Indiáni.....	32
5.5 Život Bukanýrů	35
5.6 Život zemědělců neboli plantážníků	37
5.7 Otroctví.....	39
6. PIRÁTSKÉ MEDAILONKY	43
6.1 Pierre Le Grand	44
6.2 Ludvík Skot	45
6.3 Mansveldt	45
6.4 Pierre Franc	45
6.5 Bartoloměj Portugalec.....	47
6.6 Rock z Brazílie	48
6.7 Jan Davis	50
6.8 Michal Bask.....	51
6.9 Mojžíš van Wijn.....	51
6.10 Petr Le Picard	52
6.11 Brodely	52
7. L'OLONOIS A MORGAN	54
7.1 François L'Olonois s posádkou a jejich každodenní život.....	54
7.2 Henry Morgan	61
8. KAŽDODENNÍ ŽIVOT PIRÁTA	76
8.1 Život piráta	76
8.2 Denní práce pirátů	77

8.3 Příprava na cestu a život mezi piráty.....	77
8.4 Způsob boje	81
9. PIRÁTSKÉ ZÁKONY	82
9.1 Pirátské zákony podle Olivierova deníku.....	82
9.2 Pirátské zákony Bartoloměje Robertse.....	82
9.3 Zákony Henryho Morgana a zákony Bartoloměje Robertse	83
9.4 Pirátské zákony v kontextu	88
ZÁVĚR.....	91
POUŽITÉ PRAMENY.....	94
POUŽITÁ LITERATURA.....	94
PŘÍLOHA.....	97

1. ÚVOD

Důvodem sepsání práce o pirátech byla snaha zamyslet se nad tématem, které je považováno většinou současné veřejnosti jak laickou, tak i odbornou, za určitou senzaci, která se nehodí k vážnému historickému bádání. O to větší skepse je cítit, pokud je toto téma rozebíráno někým, kdo nevyrostl v zemi, jehož břehy „omývá moře“, minimálně v Evropě a hlavně v oblasti střední Ameriky, ale někým, kdo žije takřkajíc v suchu v srdci Evropy. Další námitka by jistě směřovala proti pramenům a literatuře, psané nejčastěji v angličtině, španělštině či francouzštině. Na obojí je možné snadno odpovědět. „Vzdálenost“ tématu od místa země, kde badatel žije, nemá tak velký vliv na práci. Záleží na způsobu pohledu na daný problém a na zaujetí konkrétního stanoviska badatele k problematice. Co se týče přítomnosti cizího jazyka, není dnes již takový problém si potřebné materiály přeložit osobně, nebo získat informace z překladových publikací. Pravda, zrovna u tohoto tématu není překladové literatury mnoho, a pokud ano, často v nich chybí dostatek informací.

Tato práce bude vycházet z díla Alexandra Oliviera Exquemelina (v dalším textu ho budu nazývat také jako Olivier). Kým vlastně Exquemelin byl? Informací je o něm velmi málo. Měl být lékařem, který se měl v roce 1666 vydat na lodi Francouzské Západoindivické společnosti do oblasti Karibských ostrovů a tam se přidat k pirátům. Mezi piráty měl žít do roku 1673. Pak se měl vrátit domů do Evropy. Své zápisky z cest vydal po svém návratu do Evropy. Byl ale opravdu v Karibiku a žil zde mezi piráty?

Jeho dílo obsahuje na několika místech určení data dne, měsíce i roku. Čtenář knihy je nalezne na jejím začátku, když Olivier odplouval do Karibské oblasti z přístavu Le Havre ve Francii¹ a potom na konci druhé části a převážně na několika místech v třetí části, v níž vypráví o Morganovi. V této části určuje někdy přesná data: „Dne 24. října roku 1670 připulili piráti...“² nebo „Dne 24. února roku 1671 opustil Morgan...“³. Jinde uvádí pouze dobu, kdy se něco děje: „Nazítří... pokračovali v cestě...“⁴ nebo „Čtvrtého dne pochodovali piráti...“⁵ Čtenář si pak vytváří představu, že Olivierova kniha je vlastně deníkem z jeho cest. Avšak spíše než deníkem je kniha memoárem, vzpomínkami na prožité, které se opírají o původní zápisky.

---

¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 17

² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 156

³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 192

⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 173

⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 174

Hlavní „červenou nití“ celé práce bude každodenní život, obživa či snaha o přežití mužů, kteří se před několika sty lety vydali s očekáváním do nových zemí. Život v nové zemi nebyl jednoduchý. Často byl pouhou snahou o přežití. To se týkalo jak lidí žijících na pevnině, to znamená jak Španělských obyvatel, tak i různých národností, které do Karibské oblasti připlouvaly. K nim patřili převážně Francouzi, Angličané, Holanďané. Také se to týká lidí plavících se po moři. Mezi ně patřili obyčejní lidé, jež se plavili do Ameriky za novým životem, ale hlavně námořníci pracující na moři, kteří na lodích převáželi z Ameriky do Evropy nové plodiny, drahé kovy a zlato. Námořníci měli svou profesi k pirátství nejbliže. Po určitou dobu bylo některými vládami v tichosti dokonce tolerováno jakési legální pirátství, například Francií.⁶ To se týkalo strategického oslabování nepřítele ve válečném stavu tím, že byly přepadávány jeho obchodní lodě. Zde vyvstává hlavní otázka.

Kde je hranice? Kdy už je člověk pirátem a kdy ještě „pocitivým“ námořníkem či obyčejným přihlížejícím cestujícím na lodi? Jaké činy člověka řadí k pirátům? Jsou vlastně všichni, o nichž se v souvislosti s pirátstvím hovoří v Karibské oblasti, piráty? Mezi ně patří lidé „působící“ jak na moři tak i na pevnině. Opravdu můžeme všechny nazývat piráty, když i A.O. Exquemelin, který toho času pobýval mezi těmito „živly“, je nazývá piráty, protože neví, jestli mají nějaké další jméno či titul?⁷ Z jakého důvodu se Olivier A. Exquemelin přidal k pirátům? A jaký je vlastně Olivierův pohled na piráty? Na tyto otázky se pokusím odpovědět pomocí rozboru vydaných zápisků Alexandra Oliviera Exquemelina.

Práce je členěna do devíti hlavních částí, resp. kapitol. Do této úvodní kapitoly je zařazeno zamyšlení, proč jsem tuto práci začala psát. Potom je zde přiblížení pramene, ze které bude tato práce čerpat a zamyšlení nad životem jeho autora. Dále jsou v této kapitole naznačeny otázky, které si klade tato práce. V neposlední řadě je zde také zhodnocení literatury. Druhá kapitola se věnuje osobě a původu Alexandra Oliviera Exquemelina. Třetí kapitola pojednává o historii Karibské oblasti. Čtvrtá kapitola se věnuje přiblížení obsahu Olivierovy knihy a porovnávání dalších dvou vydání Olivierovy knihy v angličtině. Tato kapitola pak obsahuje podkapitulu o kategoriích pirátů. Pátá kapitola se věnuje přiblížení života všech obyvatel v Karibské oblasti podle Olivierových zápisků z vydané knihy. Podkapitoly tvoří témata o tom, jak se stát pirátem, jaký byl vzhled piráta, jak Olivier přibližuje geografii několika vybraných ostrovů. Podkapitoly vypráví i o životě indiánů, bukanýrů, plantážníků a častém jevu v této oblasti, totiž otroctví.

---

⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 11

⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 57

Šestou kapitolu tvoří takzvané pirátské medailonky. Ta je tvořena jedenácti podkapitolami, které přibližují život jednotlivých kapitánů z Olivierovy knihy. Do sedmé kapitoly byli začleněni dva nejvýznamnější kapitáni celého vyprávění a rozbor jejich činností. Osmá kapitola se v podkapitolách věnuje každodennímu životu piráta v Karibiku. Devátá kapitola potom ve svých podkapitolách přibližuje pirátské zákony podle Olivierových zápisků a porovnává je s pirátskými zákony piráta jménem Bartolomew Roberts. Poté jsou pirátské zákony zhodnoceny v kontextu doby.

Zhodnocení literatury je následující. Odborné literatury o pirátech je v Čechách málo. Odborná literatura se orientuje spíše na dobu zámořských objevů a Kolumbových cest nebo na dějiny Karibské oblasti. Z českých autorů se této tématice věnují Oldřich Kašpar⁸. Tento autor se pirátské tématice věnuje také. S jeho postřehy jsme se mohli setkat v jak v časopisecké tak knižní literatuře. Ze zahraniční překladové literatury se zámořským objevům věnuje také David Day⁹.

Z dalších českých historiků se pirátskou tematikou se v historických periodikách zabývají také Aleš Opatrný¹⁰, Dibelková Irena¹¹, Michal Wanner¹² a Rychterová Pavlína¹³. V oblasti knižní produkce se touto tematikou zabýval Václav Moravec¹⁴ a Petr Freuchen¹⁵. Dále se tímto tématem zabýval I. V. Možeško¹⁶. Obsažené téma v jeho knize reflektuje oblast Indického oceánu a dobu 15. až 20. století.

Velice kvalitní knihou na poli českých překladů jsou knihy autora jménem Angus Konstam¹⁷. Tento autor se věnuje hlavně tématice bukanýřů a korzárů. Jeho knihy jsou bohaté na informace a opírají se o zahraniční výzkumy. Podávají čtenáři ucelený přehled pirátské

---

⁸ KAŠPAR, O. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Lidové Noviny, 2002. s. 8. ISBN 80-7106-557-9. Viz KAŠPAR, Oldřich : *Piráti v Karibské oblasti v 16. a 17. století*. In Historický Obzor 4, 1993, č. 3, s. 50-52.

⁹ DAY, D. *Dobytelé: Nová historie moderního světa*. 1. vydání. Praha: nakladatelství Deus, 2006. ISBN 80-86215-86-5

¹⁰ OPATRŇÝ, J. *Nejen na moři: Život a smrt pirátů v Karibiku*. In Dějiny a Současnost 30, 2008, č. 5, s. 30-33. ISSN 0418-5129

¹¹ DIBELKOVÁ, Irena : *Sir Francis Drake. Část 1. - Plavba kolem světa v letech 1577-1580. Část 2. - Pirát ve službách královny*. In Historický Obzor 15, 2004, č. 3/4, 7/8, s. 50-57; 154-162.

¹² WANNER, M. *Madagaskarští piráti a švédské resp. ruské mocenské ambice v letech 1680-1730*. In Historický Obzor 16, 2005, č. 5/6, s. 116-129.

¹³ RYCHTEROVÁ, P. *Piráti, korzáři, bukanýři...: Historie karibských pirátů v 16. - 18. století*. In Dějiny a Současnost 28, 2006, č. 9, s. 24-27. ISSN 0418-5129

¹⁴ MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. ISBN 80-7264-082-8

¹⁵ FREUCHEN, P. *Knih sedmi moří*. 1. vydání, Praha: Práce, 1972.

¹⁶ MOŽEJKO, I. V. *Pod pirátskou vlajkou: črty z dějin pirátství v Indickém oceánu a jižních mořích od 15. do 20. století*. Praha : NV, 2009. ISBN: 978-80-206-1027-0

¹⁷ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. ISBN 978-80-86977-15-7. Viz KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2373-0

doby v průběhu několika století. Potom je to autor Breverton Terry¹⁸, který převyprávěl a vydal v upravené podobě s bohatými ilustracemi knihu A. O. Exquemelina.

Přesto však můžeme shrnout, že v rámci České republiky jde o téma spíše okrajové. Dle mého názoru lze tuto skutečnost odvodit ze zeměpisné polohy naší republiky. Jak už jsem ostatně zmínila už na začátku této práce. Pokusila jsem se proto seznámit s literaturou zahraniční. Zaměřila jsem se především na literaturu vycházející ve Velké Británii a Americe. Jde o přímořské státy, kde bylo nutné tuto problematiku řešit v běžném i obchodním životě. Už v tehdejší době bylo běžnou praxí obchodování se zámořskými oblastmi. Jeho hladký průběh byl často narušován právě pirátskými výpady. Narozdíl od České republiky je zde tedy zcela jasné ovlivnění způsobu života zdejších obyvatel. Je tedy evidentní, že v těchto zemích je větší zájem se pirátskou problematikou podrobněji zabývat, což ostatně vyplývá i z literatury, se kterou jsem se seznámila. Tato literatura byla vybrána spíše náhodně.

Autor, se kterým jsem se velmi často setkávala, je Cordingly David¹⁹. Jeho knihy jsou velmi bohaté na informace. Také obsahují srovnávání historické skutečnosti o pirátech s „romantickou“ literaturou a s filmy 20. století. Jeho knihy jsou uceleným vyprávěním o pirátské době od 16. století až do 20. století. Autorem, jehož knihy jsou překládány do češtiny, jak jsem se již zmínila výše je Angus Konstam²⁰. Dalším zahraničními autory jsou David F. Marley a Stuart Robertson. Kniha D. F. Marleyho²¹ je založena na příkladech různých pirátů a přibližuje jejich konání v Karibiku. Kniha S. Robertsona²² je tvořena vybranými postavami pirátů. U těchto postav jsou pak vybrány a popsány ty nejdůležitější informace z jejich života. Autorem literatury, která je zároveň i pramenem je Alexis Brown²³. Námořní historii v první polovině 18. století se věnuje Marcus Rediker²⁴.

---

¹⁸ EXQUEMELIN, A. O. - BREVERTON, T. *Pirátské deníky : poutavé očitě svědectví činů kapitána Morgana a dalších bukanýrů*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN: 978-80-204-1974-3

¹⁹ CORDINGLY, D. (edd.). *Pirates, terror on the high seas from the Caribbean to the south china sea*, East Bridgewater: World Publications Group, 2007. ISBN 10: 1-57215-264-8. Viz CORDINGLY, D. *Life among the pirates: The romance and the Reality*. London: Time Warner Books UK, 1995. ISBN 0 349 11314 9

²⁰ KONSTAM, A. *Buccaneers 1620 – 1700*. 1.vydání. Oxford: Osprey Publishing, 2000. ISBN 1 85532912 3

²¹ MARLEY, F. D. *Pirates: Adventures on the high seas*. London: Cassell Group Wellington House, 1995. ISBN 1-85409-215-4

²² ROBERTSON, S. (edd.) *The pirate's Pocket – Book: In which is related the lives, crimes, manners, fortunes, atrocities and fates of the most notorious pirates, sea – robbers and other felons of the sea*. 1. vydání. London: Conway an imprint of Anova Books Company Ltd, 2008. ISBN 9781844860777

²³ EXQUEMELIN, A. O. BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. ISBN 0-486-40966-X

²⁴ REDIKER, M. *Between the devil and the deep blue sea: Merchant seamen, pirates, and the anglo-american maritime world*. Cambridge: University Press, 1987. ISBN 0-521-45720-3

2. EXQUEMELIN A. O.

Celé jméno autora deníku zní Alexandre Olivier Exquemelin. Exquemelin se narodil kolem roku 1645 a nezemřel dříve, než se psal rok 1707.²⁵ Roku 1666 odplul jako zaměstnanec Francouzské západoindické společnosti do Karibského moře na Tortugu. Tři roky sloužil jako otrok a pak se přidal k pirátům. U pirátů měl působit jako lodní lékař. V Karibské oblasti žil do roku 1674 a pak se vrátil do Evropy.²⁶

Olivier nebyl urozeného původu, ale pokud byl lékařem, musel nejdříve studovat filosofickou fakultu a potom ještě několik let po ní. To je poměrně dlouhá doba. Navíc takové studium stojí peníze. Pokud tedy nebyl Olivier urozeného původu, musel být alespoň synem nějakého obchodníka, který by ho na studiích živil. Není jasné, zda se Olivier vydal do zámoří před studiem nebo až po studiu.

Kdy se vlastně Olivier do Karibiku vydal? Pokud by se do zámoří vydal již před studiem, mohl pak peníze z cest, pokud mu zbyly, použít na zaplacení studií. Pak by mu nebránil neurozený původ a nemusel by ani mít otce obchodníka. Také mu mohli jeho rodiče zemřít. Proto se mohl vydat na moře, aby si vydělal peníze. Pokud se vydal za moře až po studiích, mohlo to být proto, že se nechal zaměstnat u společnosti právě jako již vystudovaný lékař. Pravdou je, že Olivier si ve svém vyprávění často všimá projevů nemoci, nebo rostlin používaných v lékařství. Nezmiňuje se ale již o ošetřování zraněných pirátů po boji. Čtenář, který se domnívá, že byl autor lékařem, by pak takovéto informace o ošetření raněných mohl očekávat.

Exquemelin bohužel kromě své knihy, nezanechal žádné jiné informace o svém původu. V literatuře najdeme dva názorové proudy, odkud Olivier vlastně pocházel. Jeden proud se kloní k teorii, že Exquemelin byl ve skutečnosti Francouz.²⁷ Druhý proud se kloní k teorii, že pocházel z Holandska a proto také vydal svou knihu v holandštině.²⁸

Podnětem k teorii o francouzském původu bylo vydání francouzské verze Exquemelinovy knihy v Paříži roku 1686. Publikoval ho Sieur de Frontignières pod názvem

---

²⁵ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

²⁶ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. édition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

²⁷ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

²⁸ KONSTAM, Angus, *Metla moří, bukanýři, piráti a korzáři*. Praha, Fighters Publications, 2007. s. 12, viz EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*, 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 12

Histoire des Aventuriers. Právě vydavatel tohoto deníku tvrdil, že Exquemelin je Francouz, který se jmenoval Oexmelin a pocházel z Harfleur ve Francii.²⁹

V roce 1934 byla nalezena M. Vriejmanem v knize Holandského lékařského spolku dvě jména. A to Smeeken (1666) a Exquemelin (1679). Tato kniha obsahovala záznamy o těch, kteří absolvovali lékařské zkoušky v Amsterdamu. Pro Exquemelina byla ke zkouškám nutná latina, proto nepotřeboval znát tolik holandštinu. Není ale jasné, z jakého důvodu se kvalifikoval v Amsterdamu.³⁰ A proč svůj knihu sepsal právě v holandštině?³¹ Jedním důvodem by mohla být autorova obava, že když se vrátí do Francie a vydá svůj deník ve své domovině, mohou se ti, které popsal v deníku, náhodou vrátit do Francie. Soustředí se totiž převážně na Francouze. Potom by mu mohlo hrozit nebezpečí, když tyto lidi vykreslil jako největší lumpy pod sluncem. Dalším důvodem proč nevydat deník ve Francii mohlo být „národní pozdvižení“.³² Exquemelin totiž v deníku vykresluje povahu Francouzů jako lupičů, a to by se vládě Francie nemuselo líbit, když o tom píše samotný Francouz.³³ Také mohl být Olivier hugenotem, proto si pak vybral za svou domovinu Holandsko.³⁴

Teorii, která by podporovala verzi, že Exquemelin byl Holanďan, je ta, že jméno Exquemelin je pseudonymem pro Holanďana jménem Hendrick Barentzoon Smeeks. Tento muž sepsal knihu a nechal ji roku 1708 vydat u vydavatele Jana ten Hoorna pod názvem *Krinke Kesmes*. Tato kniha popisovala jeho zážitky, když se plavil kolem Austrálie s Holandskou Východoindickou společností před rokem 1665. V letech 1666 až 1672 pak měl pracovat pro Francouzskou Západoindickou společnost jako lodní lékař. Do Holandska se vrátil v roce 1673. Pseudonym Exquemelin si mohl „vypůjčit“ od spolupracovníka, také lodního lékaře, který se s ním plavil.³⁵

Ve prospěch teorie o holandském původu mluví i fakt, že pro holandská jména je typické písmeno x. Navíc v oblasti Valonska žily a žijí dodnes jazykově smíšené rodiny Holanďanů a Francouzů. Exquemelin pak mohl pocházet právě z takové rodiny. Mohl ovládat

---

²⁹ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

³⁰ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 19. ISBN 0-486-40966-X

³¹ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

³² EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

³³ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

³⁴ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 19. ISBN 0-486-40966-X

³⁵ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 19-20. ISBN 0-486-40966-X

dva jazyky. Proto se mohl plavit s Francouzskou společností a po návratu domů se usídlit v Holandsku a v holandském jazyce vydat svoje zážitky z cest a skládat lékařské zkoušky v Amsterdamu.

Tyto teorie jsou pouze teoriemi a dohady. Kým doopravdy byl, už zřejmě nikdo nezjistí.

Avšak jedna informace z Olivierova deníku by mohla pomoci upřesnit jeho původ. Když se plavil pod vlajkou kapitána L'Olonaise, jednoho dne se konala obvyklá porada, kam vyplout za kořistí. L'Olonois ale navrhl místo, se kterým nesouhlasili někteří kapitáni ostatních lodí, kteří se s ním plavili. Dva kapitáni se přitom odtrhli. Byli to Petr Le Picard a Mojžíš van Klijn.³⁶ Jméno Mojžíše van Klijna napovídá, že původem je Holanďan. Pokud jím tedy byl a Olivier byl Holanďanem také, proč se Olivier nepřidal a neodtrhl se s Mojžíšem od L'Olonaise? Proč zůstal s Francouzi? Chtěl snad plout s nimi? Zalíbil se mu život mezi nimi a jejich zvyky? Nebo se obával L'Olonaise? Měl s ním uzavřenou nějakou dohodu nebo smlouvu o spolupráci, a proto se nemohl vydat s jiným kapitánem na cestu? Van Klijn se plavil na lup do oblastí ostrova Tortugy.³⁷ Nevěřil Olivier v tento podnik? Oblast kolem Tortugy a její blízkost by přece pro Oliviera znamenala větší jistotu.

---

³⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 101

³⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 101

3. MALÁ HISTORIE KARIBSKÉ OBLASTI

Když Kolumbus doplul do oblasti Velkých Antil a zakotvil u břehů jednoho ostrova, netušil ještě, jakým směrem se bude ubírat vývoj této oblasti. Ostrov u jehož břehů „políbil zemi“ jako dík za to, že dokázal zdárně doplout až do plánovaného cíle, pojmenoval Hispaniola. Tento výraz znamená ve španělském jazyce Malé Španělsko. Zanedlouho byl ostrov prohlášen za první kolonii Španělska v Západní Indii.³⁸

Kolumbus začal poznávat zdejší krajinu a brzy se s svými lidmi začal vydávat na další ostrovy. Celá oblast byla potom pojmenována karibskou. Toto označení vycházelo ze slova canibi. Tento výraz užívali indiáni z kmene Taínů. Taínové obývali ostrovy v Antilách.³⁹ Těmito ostrovy byly v Malých Antilách takzvané návětrné ostrovy rozprostřené od severu k jihu a vytvářely předěl mezi oceánem Atlantským a Karibským mořem. Ve Velkých Antilách to byly ostrovy Jamajka, Santo Domingo, Portoriko.⁴⁰ Taínové používali název canibi pro nájezdníky z jižní Ameriky, kteří pojídali své nepřátele. Španělé pak začali tyto nájezdníky nazývat Karibi. Tento název se pak ujal jako označení pro celou oblast.⁴¹

Původně měla toto území v držbě pouze Kastilie. Bylo to z toho důvodu, že peníze na Kolumbův „bláznivý“, nebezpečný a neuskutečnitelný nápad, jak byl z pohledu tehdejší doby hodnocen, poskytla královna Kastilie, totiž Isabela. Ferdinand Aragonský byl k tomuto plánu velice skeptický, proto na něj poskytnout peníze odmítl.^{42, 43} Krátce se ale spojilo Kastilské území s územím Aragonie a na Antilskou oblast se tak snesl nárok celého Španělska.⁴⁴

Když byly ostrovy v Malých Antilách již pro Španělsko nedostačující, začali pronikat Španělé na další ostrovy. Byla to Hispaniola, Kuba a další. Nebudu zde vyčítat všechny ostrovy a jejich dějiny. Chtěla bych popsat jeden z nich, kterým byla právě Hispaniola. Protože zde se usadili nejen španělští osadníci, ale také francouzští osadníci. Z některých francouzských osadníků se pak následně stali piráti.⁴⁵

Ostrov Hispaniola (později přejmenovaný na Espaňolu, a dnes nazýván Haiti) byl obydlen již před příjezdem španělských conquistadorů. Španělé byli ale dominantnější a měli převahu ve zbrani, proto si ostrov i s jeho obyvateli rychle podmanili. A protože se považovali za nadřazené těmto „nahým indiánům“, začali je využívat pro práci a také pro potěšení (to se

³⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8

³⁹ KAŠPAR, O. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Lidové Noviny, 2002. s. 8. ISBN 80-7106-557-9

⁴⁰ KAŠPAR, O. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Lidové Noviny, 2002. s. 7. ISBN 80-7106-557-9

⁴¹ KAŠPAR, O. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Lidové Noviny, 2002. s. 8. ISBN 80-7106-557-9

⁴² Olivier uvedl do své knihy jako poskytovatele peněz Ferdinanda, krále Španělska.

⁴³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8 - 9

⁴⁴ ARTERA, A. U. - CAMPISTOL, J. R. - ZAMORA, J. M. J. - SERRANO C. S. *Dějiny Španělska*. Praha: Lidové noviny, 1995. s. 221. ISBN 80-7106-117-4

⁴⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8 - 10

týkalo žen). Na ostrově byly zakládány plantáže, na kterých domorodí obyvatelé pro Španěly pracovali. Nastal ale problém. Domorodci nebyli na takovou práci zvyklí. Navíc sem Evropané chtě nechtě zavlekli nemoci, se kterými se organismus domorodců nedokázal vypořádat a následně umírali (jednou z nejčastějších smrtelnou nemocí byly neštovice). Také s původními obyvateli nebylo zacházeno moc přívětivě, protože byli nově příchozími považováni za méněcenné, kvůli jejich nahotě. Díky této tvrdé práci, nemocem a špatnému zacházení brzy mnoho lidí zemřelo. Španělům tak ubývala pracovní síla. Proto si potřebovali otroky opatřit někde jinde.⁴⁶

Roku 1498 bylo na ostrově zavedeno otroctví. Každý domorodec byl zaevidován v soupisu domorodců a pak přidělen ke svému pánovi „bílé barvy“. Jeden pán mohl vlastnit i několik otroků. Tito otroci ale nedostačovali. Otrokáři se museli porozhlédnout jinde po dalších zdrojích. Jednou z dalších možností, která se osvědčila, bylo chytání otroků na okolních antilských ostrovech. Tento zdroj ale také brzy „vyschl“. Dalším místem, kde byli naháněni a chytáni otroci byla potom Afrika. První loď s otroky doplula ke břehům Hispanioly roku 1562. Přivezl ji sem anglický kapitán Hawkins. Od tohoto okamžiku se začali španělští kolonisté sblížovat s obchodníky z Anglie. Cílem těchto dvou stran bylo obejít povinnost platit cla. Navíc se potřebovali dostat mimo dohled vládních válečných lodí.⁴⁷ A jaký výsledek plynul z těchto manévřů? Španělští osadníci získali na odměnu nenáročné otroky, pro anglické obchodníky to zase znamenalo vidinu snadných peněz a další budoucí obchodní příležitosti. Tato spolupráce ale nebyla Španělské koruně po chuti. Ta chtěla mít kolonie pouze „pro sebe“. Kolonie měly udržovat obchodní styky pouze s Pyrenejským poloostrovem.⁴⁸

První pokus o zprostředkování obchodu na ostrově Hispaniola byl učiněn ze strany Angličanů, když roku 1518 připlula ke břehům Santo Dominga anglická loď. Tato loď žádala obyvatele ostrova, aby s nimi mohla směnit zboží. Obyvatelé to ale odmítli a loď „vyhnali“ zpátky na moře. Když se o tom dozvěděl panovník ve Španělsku, byl velice popuzen. Vzkázal guvernérovi Hispanioly, že měl loď zlikvidovat, aby se ostatní státy v Evropě nezjistili cestu ke španělským državám v zámoří.⁴⁹

Angličané se však nevzdali po prvním neúspěchu a pokračovali v pokusech znova. Další zemí, která se pokoušela o úspěch v obchodu se zámořím bylo Holandsko. Brzy se rozbujel nezákonný obchod, tzv. podloudnictví, mimo dohled španělské koruny. Na tomto

---

⁴⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8

⁴⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8

⁴⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8

⁴⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 9

ilegálním obchodování neměli zájem pouze Angličané a Holanďané, ale i tamní španělští osadníci, ke kterým směřovaly tyto podloudné obchody. Podloudné obchody totiž měly jednu výhodu, a to, že se vyhnuly daním, kterými byl zatížen řádný obchod podle zákona. Nejvýhodnějším druhem nezákonného obchodu byl obchod s otroky.⁵⁰

Španělská koruna si tohoto problému byla vědoma a proto roku 1529 nechala vzniknout námořní jednotky, tzv. guarda-costas. Tyto jednotky měly na moři u Západní Indie vyhledávat, pronásledovat a nemilosrdně potopit všechny lodě, které nebyly španělské. Zajatce vůbec neměly brát. Jejich vliv se ale nevztahoval pouze na moře. Pokud by objevili na pevnině nějakou nešpanělskou osadu, opět měla být bez milosti zničena. Díky tomu v podstatě začala jakási válka mezi Španěly a ostatními evropskými národy ve vodách v oblasti Západní Indie. Ta se odvíjela nezávisle na tom, zda se v Evropě mezi těmito národy válčilo nebo neválčilo. Ovšem Španělé byli sami proti ostatním národům, které držely spolu a byly tak silnější. To se zakrátko také projevilo, když většina obchodních aktivit přešla do oblasti ilegálního obchodování „protišpanělských“ států s koloniemi v Západní Indii.⁵¹

Španělsko muselo následně omezit svoje plavby se zbožím na „výroční výpravy“⁵², které vyplouvaly pouze v doprovodu silné ochrany několika dalších lodí.⁵³ K tomu všemu vypukla v roce 1624 válka mezi Španělskem a Anglií a skončila v roce 1630. Když se válčilo v Evropě, vždy se to odrazilo v prostředí západoindických vod. Ačkoliv válka v Evropě již skončila, v Karibské oblasti se válčilo dál.⁵⁴ Španělsko bylo oslabeno válkou v Evropě a v oblasti antilských ostrovů bylo silně oslabeno útoky lodí z Evropských zemí, které se snažily španělskému obchodu co nejvíce uškodit.

V průběhu doby vzniklo mezi podloudnými obchodníky zvláštní uskupení, které se řídilo vlastními pravidly chování. Toto uskupení se nazývalo Gueux de la mer, to znamená Mořští žebráci. Jeho vznik se odhaduje na období kolem roku 1625. Nedlouho potom se jeho zástupci usnesli, že Anglie s Francií společně dají vzniknout koloniím na ostrově svatého Kryštofa a založili zde roku 1625 kolonii.⁵⁵ Nacházejícího se v Malých Antilách. Toto místo bylo vybráno z toho důvodu, že Španělé tu neměli stálou osadu, pouze se sem zastavovali pro zásoby sladké vody. Sídlili tu pouze domorodí obyvatelé, ale ti byli z ostrova vyhnáni nebo zabiti. Když se sem nastěhovali Angličané a Francouzi, chvíli tady žili v klidu, avšak postupem času začalo docházet mezi nimi k neshodám a konfliktům. Proto postupně začal

⁵⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 9

⁵¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 9

⁵² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 9

⁵³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 9

⁵⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 10

⁵⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 9 - 10

každý z nich zvlášt' osídlovat další ostrovy.⁵⁶ Tyto národy se soustředili na malé ostrovy, kde mohli budovat svoje zázemí.⁵⁷

Francouzi pak ještě chtěli obsadit další ostrovy a proto vypluli směrem na západ a tam se vylodili na ostrově Española. Oblast, kde se vylodili, byla úrodná a bohatá na stáda dobytka, koní a divokých prasat. Protože si ale byli vědomi, že je ostrov obydlen pouze Španěly, dohodli se že budou hledat ještě další ostrov, který by nebyl pod dohledem Španělů.⁵⁸

Tento ostrov našli. Ležel hned nedaleko severního pobřeží Španělska. Byl jím ostrov, který byl nazýván podle svého tvaru jako želva⁵⁹, Tortuga. Na Tortuze pobývala pouze nepočetná posádka Španělů a tu se lovcům podařilo vyhnat. Z tohoto ostrova si pak udělali základnu.⁶⁰ O Karibskou oblast měli zájem také od roku 1620 včetně Španělů, Angličanů a Francouzů také Holanďané.⁶¹

Mezitím domorodců na Hispaniole postupně ubývalo, až vymizeli úplně. Farmy byly opuštěné a dobytek, který sem byl dovezen a byl zde chován, zdivočel a přemnožil se. Postupně se na ostrově začali usazovat Francouzi, kteří se zde živili lovem. Lovci obsazovali severozápadní a západní část ostrova. Tito lovci lovili zdivočelý dobytek. Ze zvířat využívali jejich maso a kůži, které pak prodávali právě podlouhým obchodníkům.

V roce 1630 skončila válka mezi Španělskem a Anglií v Evropě a příměří platilo i pro všechny državy zainteresovaných stran. Ovšem v Západní Indii se mír nekonal. Mezitím ale přibývalo novoosídlenců z Evropy a na ostrovech v Malých Antilách vznikaly jejich kolonie. Na tyto kolonie dohlížely jednotlivé evropské mateřské země a přenášely sem i svoji správu a feudální systém. Jako správci ostrovů byli jmenováni guvernéři, kteří zastupovali svého evropského panovníka a dohlíželi na dodržování zákonů. Kdo se tamějšímu systému nepodrobil, musel odejít. Nejčastěji odcházeli tito lidé na Tortugu. Důvodem k tomuto rozhodnutí byl fakt, že Tortuga byla do jisté míry svobodná, protože nepatřila pod správu žádného evropského státu. Obyvatelé Tortugy, což byli lovci, neměli stanovený systém vedení. Žili tu dost neuspořádaně. Roku 1638 přepadli Tortugu Španělé a lovecké osady zničili a vrátili se zpátky do Santo Dominga. Bukanýři proti tomu nemohli nijak zasáhnout,

---

⁵⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 9 - 10

⁵⁷ KAŠPAR, O. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Lidové Noviny, 2002. s. 58. ISBN 80-7106-557-9

⁵⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 22

⁵⁹ ROBERTSON, S. *The pirate's Pocket – Book: In which is related the lives, crimes, manners, fortunes, atrocities and fates of the most notorious pirates, sea – robbers and other felons of the sea*, 1. vydání. London: Conway an imprint of Anova Books Company Ltd, 2008. s.19. ISBN 9781844860777

⁶⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 10

⁶¹ KAŠPAR, O. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Lidové Noviny, 2002. s. 58. ISBN 80-7106-557-9

protože byli zrovna na lovu na Espaňole. Když se vrátili, obnovili opět svá obydlí. Ve stejném roce se na Tortugu přestěhoval francouzský guvernér z ostrova sv. Kryštofa. Tento francouzský guvernér uzavřel dohodu s bukanýry a na ostrov dosadil francouzskou královskou posádku. Na ostrově sídlila i malá skupina anglických osadníků. Ty ale guvernér nesnesl a vyhnal je na Espaňolu, odkud pak roku 1654 přešli na ostrov Jamajku.⁶²

Mohlo by se zdát, že poté, co byl na Tortugu dosazen guvernér s královskou posádkou, bude bukanýrským nezákonným akcím konec, ale nebylo tomu tak. Guvernér se jim „kupodivu“ snažil shánět povolení pro přepadávání španělských lodí od států, které byly se Španělskem v té době ve válce. Tímto si nejen udělal dobré jméno u těchto „banditů“, ale i u svého francouzského krále, protože do Francie potom putovala část této kořisti a to bylo pro zemi velice výhodné. Samozřejmě i samotnému guvernérovi plynuly z těchto výprav peníze do kapsy. Podle překladatelů Exquemelinovy knihy se k těmto praktikám vláda Francie vyjádřila takto: Ať si dobrodruzi dělají věci, k nimž není radno se hlásit, jejich úspěchy nám však mohou být užitečné.⁶³ *Nebylo to považováno za darebáctví, nýbrž za zdravou státní politiku.*⁶⁴

Pirátské skupiny jak na moři tak i na souši byly ku prospěchu především Angličanům a Francouzům proti Španělsku. Tito piráti byli nazýváni bukanýři, podle svého dřívějšího zaměření na pevnině. Když přešli na moře, tento název jim zůstal. Angličané je pak začali nazývat svobodnými plavci neboli freebooters a Francouzi je nazývali flibustier neboli flibustýři.⁶⁵ Časem ale tento styl „záškodnictví“ přestal být žádaným. Po vzestupu silných a bohatých obchodních společností, přestává být o služby pirátů zájem.⁶⁶

Dalo by se tedy říci, že po dvě století (16. a 17. století) bylo pirátství de facto „legální“ formou, jak uškodit protivníkovi ve válce. Přirozeně piráti škodili hlavně Španělským lodím koloniím a osadám i mimo válku. Neváhali ale kvůli kořisti oslabovat i lodě s posádkou stejné národnosti jako oni. Toto praktikoval Henry Morgan.⁶⁷

Avšak dvěma roky, 1681 a 1697 se stav pirátských svobodných plaveb změnil. Roku 1681 byly na Jamajce vyhlášeny protipirátské zákony. To znamenalo pro anglické piráty, že už nemohou používat přístav Port Royal jako svou základnu.⁶⁸ Další událost, která narušila „stabilitu“ pirátství přišla roku 1697. V tomto roce byl uzavřen mír v Rijswicku mezi státy

⁶² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 10 - 11

⁶³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 11

⁶⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 11

⁶⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 7

⁶⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 11

⁶⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 130 - 131

⁶⁸ KONSTAM, A. *Metla moř: bukanýři, piráti a korzář.*, Praha: Fighters Publications, 2007. s. 71. ISBN 978-80-86977-15-7

Francií, Anglií, Španělskem a Holandskem. Flibustýři tak byly nuceni vládou Francie, aby přestali s výboji a usadili se na stálém místě na ostrově nebo aby sloužili jako spořádaní námořníci. Jinak bude proti nim použito násilí. Od této doby se tito „mořští svobodní lovci“ stávají jenom piráty, kteří konají nelegální činnost, jež není podporována jejich vládou.⁶⁹ Od této doby také zřejmě začaly platit zákony, které vymezovaly pojem pirátství. Pojem pirátství, který začal být chápán jinak než v předchozím století. K tomu mě logicky vede fakt, že po přelomu století bylo pirátství tvrdě stíháno, byly cíleně vyhledávány pirátské posádky a nesčetně mužů bylo popraveno jako varování ostatním, kdo by se chtěl této činnosti věnovat i nadále.⁷⁰

4. OLIVIEROVY ZÁPISKY

Zápisky Alexandera Oliviera Exquemelina byly vydány jako kniha pod názvem „*De Americaensche Zee.Roovers*“. Jeho podtitul zněl takto: „Behelsende een Partinent Verhaek van alle de Roverye En Onmenselycke Vreetheede die de Engelsche en Franse Roovers Tegens de Spanyaerden in America Gepleeght Hebben“.⁷¹ Poprvé vyšly Olivierovy zápisky v knižní podobě roku 1678 v Amsterdamu a vydal je nakladatel Jan ten Hoorn. Pro velký úspěch byla kniha přeložena i do jiných jazyků. Již roku 1679 byla přeložena do němčiny pod názvem *Americanische Seeraüber*, 1681 do španělštiny pod názvem *Piratas de la America*. Olivierovu knihu přeložil do španělštiny lékař jménem Alonso de Buena-Maison, který žil v Amsterdamu.⁷² Ve španělském překladu byl podle překladatele deníku anglické verze Alexise Browna z roku 2000 opomenut dovětek autora originálu deníku Oliviera, který se vztahoval ke Španělské povaze a ukazoval Španěly jako lidi, kteří dělají z „komára velblouda“.⁷³ Roku 1684 byly zápisky dvakrát přeloženy do angličtiny pod názvem *Buccaniers of America*. V anglické verzi bylo Olivierovo jméno Exquemelin pozměněno na Esquemeling. Tato verze vycházela se španělského překladu.⁷⁴ A roku 1686 byly přeloženy do francouzštiny pod názvem *The History of the Buccaniers*.⁷⁵ Do češtiny byla tato kniha přeložena roku 1961. Český překlad poněkud zaostává za ostatními. Kniha A. O. Exquemelina

---

⁶⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 11

⁷⁰ KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 56. ISBN 978-80-247-2373-0

⁷¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 138

⁷² EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. vydání. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 17. ISBN 0-486-40966-X

⁷³ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. vydání. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 126. ISBN 0-486-40966-X

⁷⁴ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. vydání. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 17 - 18. ISBN 0-486-40966-X

⁷⁵ EXQUEMELIN, A. O. - BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. vydání. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. s. 18. ISBN 0-486-40966-X

byla samozřejmě stále vydávána v dalších přetiscích a přibývaly v ní kapitoly.⁷⁶ Tato práce, která se zabývá každodenním životem karibského piráta podle Olivierovy knihy, vychází z českého překladu Exquemelinovy knihy. Pro porovnání budou zhodnoceny další dvě anglické verze Olivierovy knihy, protože obě anglické verze se od sebe liší.

Knihy A. O. Exquemelina je editovaným pramenem, který nám poskytuje informace o pirátech bukanýrech v době, kdy dosahovali vrcholu své největší neblaze proslulé „slávy“. Jako každý pramen musí být i tento brán s jistou rezervou, co se týče obsahu informací, protože autor zápisků mohl některé popisy přehánět, aby ohromil čtenáře.

První verze byla přeložena do češtiny pány Jaroslavem Havelkou a Jaroslavem Šonkou. Nejprve vycházeli z anglického překladu. Po té se ale dostali k holandskému textu z originálu, díky Koninklijke bibliotheek v Haagu. Upraveno bylo pouze způsob vyjadřování autora a sloh originálu. Tato úprava však byla již převzata od anglického překladatele holandského originálu. Překladatelé však neuvádějí, z kterého vydání anglického překladu vycházeli. Pravděpodobně vycházeli z vydání z roku 1684. Číselné a některé věcné údaje byly převzaty z holandského originálu. Kniha také obsahuje obrazové přílohy. Ty byly převzaty především z holandského originálu a pak také z anglického a francouzského překladu.⁷⁷

Druhá verze je přeložena do angličtiny Alexisem Brownem a pravděpodobně vychází z anglického překladu z roku 1684 a z překladů jiných. Tato verze se od českého překladu liší tím, že v ní chybí některé věty, kterým zřejmě překladatel nepřisuzoval zvláštní důležitost. Například je v této verzi oproti českému překladu pozměněn první odstavec při popisu ostrova Española. Chybí zde části vět, které jsou, dalo by se říci, nepodstatné: „...a jejich krása tak lahodí oku, že dohromady s množstvím různých druhů ovoce nesmírně zaujmají a uspokojují smysly pozorovatelovy. Neboť pestrost obrazu osvěží zrak; a nejen to, ovoce je příjemné svou vůní a poskytuje množství rozkoší pro mlsný jazyk.“⁷⁸ Navíc je ale v této anglické verzi doplněn komentář k určité pasáži, dovětku. Ten v českém překladu knihy chybí. Na mysli mám případ, kdy překladatel doplnil Olivierův dovětek o přehnaném chování Španělů při dobývání ostrova Santa Catalina piráty. Tento dovětek totiž původně v anglickém překladu nebyl, neboť anglický překlad byl založený na překladu španělském. A tento „zesměšňující“ dovětek se španělským překladatelům zřejmě příliš nelíbil a byl z díla vypuštěn. V českém překladu je tento dovětek uveden.⁷⁹

---

⁷⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 12 - 13

⁷⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 13

⁷⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. Praha, Naše vojsko, 1961, s. 29

⁷⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 114

Třetí verze je také anglický překlad. Tato anglická verze je vydáním přetisku z roku 1853 od Benjamin B. Musseyho & CO. Není v ní uvedeno, z kterého překladu přetisk vychází. K této verzi Olivierova deníku jsou připojeny ještě další deníky. Jeden z nich je od anglického muže jménem Basil Ringrose, další dva jsou od francouzských mužů se jmény Ravenau de Lussan a de Montauban. Tyto připojené deníky reflektují dobu pirátství u pobřeží Nové Anglie v roce 1794. Deníky však nejsou od sebe nijak odděleny, takže splývají v jedno velké vyprávění. Tato verze vypadá na první pohled úplně stejně jako dvě předchozí uvedené verze. Ve skutečnosti se ale od předchozích verzí podstatně liší. První kapitola je zpracována úplně jinak⁸⁰, a dovětek o směšném chování Španělů zde chybí. To mě vede k závěru, že přetisk vychází z anglického překladu z roku 1684, který se opíral o překlad španělský.

Jak nám dokazují předchozí odstavce, překlady nebyly jednotné. Přibývaly k nim postupem času další kapitoly. V českém překladu je takovým příkladem právě desátá kapitola ve třetí části deníku.⁸¹ Tuto kapitolu obsahuje i anglický přetisk deníku z roku 1953.⁸² Verze od Alexise Browna z roku 2000 ji neobsahuje.

Vraťme se ale zpátky k obsahu deníku. Zápisky z deníku reflektují dobu po roce 1666, kdy se A. O. Exquemelin vydal jako zaměstnanec Francouzské Západoindické společnosti do oblasti Karibiku, aby zde pro Společnost pracoval. To se ale neuskutečnilo, protože Společnost jej pro nedostatek peněz prodala do otroctví. Z toho byl ale Olivier propuštěn svým druhým pánem a přidal se k pirátům. Právě piráti jsou hlavním tématem obsaženém v knize. S piráty se Olivier plavil několik let. Nedá se přesně určit, kolik let to bylo, protože nějakou dobu strávil v otroctví. Sám autor deníku se nezmiňuje, v jakém roce byl přijat mezi piráty. Píše o tom pouze, že „*byl mezi ně přijat se souhlasem náčelníků i prostých pirátů a zůstal mezi nimi až do roku 1672*“⁸³. A jak sám dodává: „*Prodělal mezi nimi různá tažení a podniky a zúčastnil jsem se mnohých význačných loupeží, jak o tom v dalším podám čtenáři věrnou zprávu. Potom jsem se vrátil do vlasti*“⁸⁴.

---

⁸⁰ EXQUEMELIN, A. O. - RINGROSE, B. - de LUSSAN, R. - de MONTAUBAN. *The history of the buccaneers of America; containing detailed accounts of those bold and daring freebooters; chiefst along the spanish main, in the west indies, and in the great south sea, succeeding the civil wars in England. New edition; with some introductory notices of piracies on the coast of New England, to the year 1794.* Boston: Benjamin B. Mussey & CO., 29 Cornhill. 1853. s. 13 - 17

⁸¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry.* 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s.220 - 223

⁸² EXQUEMELIN, A. O. - RINGROSE, B. - de LUSSAN, R. - de MONTAUBAN. *The history of the buccaneers of America; containing detailed accounts of those bold and daring freebooters; chiefst along the spanish main, in the west indies, and in the great south sea, succeeding the civil wars in England. New edition; with some introductory notices of piracies on the coast of New England, to the year 1794.* Boston: Benjamin B. Mussey & CO., 29 Cornhill. 1853. s. 176-179

⁸³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry.* 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

⁸⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry.* 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

Po návratu domů vydal své zážitky v knižní podobě. Zápisky z různých plaveb si zřejmě musel poznamenávat již během plaveb s piráty, protože kdyby je sepsal až po návratu, jistě by v nich za tak dlouhou dobu chybělo mnoho podrobností, které kniha obsahuje. Také ještě před knižním vydáním připojil ke svým zážitkům informace, které se dozvěděl po návratu domů.⁸⁵

Potom se tedy nabízí otázka, pro koho byly zápisky psány. Když si zapisoval svoje zážitky, vůbec nemusel pomýšlet na to, že by je někdy vydal. Také ale na tuto ideu pomýšlet mohl. Ve vydané knize se její autor často obrací na čtenáře. Také některé informace uvádí kvůli budoucímu čtenáři.

V Olivierově knize nechybí různé uvozující věty pro čtenáře, jako jsou například komentáře typu: „*Avšak milý čtenář by mohl být zvědav...*“⁸⁶, „*Nebudu již déle nadužívat trpělivosti čtenářovy podobnými zprávami, ...*“⁸⁷ nebo „*O něm a o jeho družích jsem tu čtenářům podal obšírné zprávy.*“⁸⁸, či když vypráví o projevech nemocí u indiánů a komentuje to slovy: „*Považoval jsem za užitečné stručně se o tom všem zmínit, protože myslím, že to bude zajímat zvědavé, soudné a hloubavé čtenáře.*“⁸⁹ Opět se tak nabízí další otázka. Byly tato komentáře směřující ke čtenáři již v Olivierových prvotních zápiscích nebo byly přidány až do upravené podoby pro vydání? Odpověď se bude hledat velmi těžko.

Mohlo by se zdát, že v této době bude autor zápisků předpokládat, že jeho vydanou knižní podobu deníku bude číst pouze mužská část populace. Olivier ale takto zřejmě neuvažoval. Je to vidět při popisu svatebních zvyků indiánů z Honduraského zálivu u poloostrova Yucatan. V souvislosti s nimi se zmínil, že indiánky nedodržují žádné šestinedělí jako ženy jiného indiánského kmene Karibů. Píše, že hned po porodu žena dítě umyje v řece nebo v blízkém potoku, zavine jej a jde opět pracovat.⁹⁰ Po sdělení následuje autorův komentář: „*Jak to mohou dělat, to nechť posoudí spanilé čtenářky samy, neboť mají v těchto věcech větší zkušenosti než já.*“⁹¹ Pokud bychom jako čtenáři této knihy předpokládali, že to opravdu napsal sám autor zápisků a nedopsal to za něho někdo jiný, například vydavatel, ukazovalo by to na různé věci, kterým Olivier přikládal důležitost. V jistém smyslu na jeho vlastní smýšlení či názor o tom, co ho zajímá jako člověka ze 17. století. O kom všem předpokládá, že bude číst jeho knihu.

⁸⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s.

⁸⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 39

⁸⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

⁸⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 106

⁸⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 211

⁹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 209 - 210

⁹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 210

Pokud bych byla ještě skeptičtější, mohla bych také namítnout, že Olivier v Karibské oblasti nikdy nebyl a knihu, kterou potom vydal, mohl sepsat na základě cizích příběhů. Sice v knize na svou osobu mnohokrát upozorňuje, avšak jako pozorovatel hodnotící například zacházení s otroky nebo se zajatci a jejich mučení. U těchto dvou kategorií sděluje čtenáři i své hodnocení a názor. Jeho pocity jsou ale spíše ojedinělé. Většinou se snaží být v roli nestranného pozorovatele, jako by tam ve skutečnosti ani nebyl. Když mluví o opíjení pirátů nebo o využívání žen při dobytí města a odsuzuje obojí, není jasné, zda pouze „nemoralizuje“ a sám nekoná ty samé „špatnosti“.

„Kniha obsahuje přesné a pravdivé vyprávění o všech význačných loupežných kouscích a nelidských ukrutnostech, které spáchali angličtí a francouzští lupiči na Španělech v Americe“⁹². Deník je dobře řazen chronologicky i tématicky. Je rozdělen do tří částí. První část deníku je rozdělena na sedm kapitol. Začíná vyprávěním o odplutí autora knihy z Francie a příjezdem na ostrov Tortugu. Autor pak vypráví příběh o tom jak, Francouzi přišli na ostrov Espaňolu. V několika kapitolách popisuje krajinu ostrovů Tortugy a Espaňoly, jejich rostliny a zvířectvo, jejich obyvatele a způsob života. Po té následuje výčet pirátů, kteří se nějakým způsobem zasloužili o to, že je Olivier zařadil do svého vyprávění, například Pierre Le Grand byl podle Oliviera prvním slavným pirátem na Tortuze. V další kapitole pak přistupuje k jakémusi obecnému představení pirátského života a chování. Nastiňuje v ní, jakým způsobem se piráti chystají na vyplutí na moře, jak tráví každý den a jak mezi sebou žijí a chovají se k sobě, k čemuž patří i popis, jak si mezi sebou rozdělují kořist nebo jak je řešena náhrad za ztrátu končetiny.⁹³

Ve druhé části knihy, která má také sedm kapitol, věnuje místo vyprávění o dvou „hlavních“ kapitánech, pod jejichž vlajkou se plavil. Byli jimi Francois L’Olonois a Henry Morgan. Vyprávění o L’Olonoisovi a jeho loupení má v knize menší rozsah, protože tento kapitán byl „poměrně brzy“ zabit indiány.⁹⁴ Nestihl toho tedy tolik jako Angličan Morgan.

Vyprávění o Morganovi a jeho loupení na různých místech pobřeží a dokonce i ve vnitrozemí v oblasti Panamy tvoří celou třetí část deníku. Olivier nikdy nezapomíná popisovat novou krajinu, kterou s piráty navštíví. Avšak právě na výpravách s Morganem lze pozorovat, že už není tak nadšen psaním toho, co kolem sebe vidí. Jeho vyprávění se pro čtenáře lehce stává monotónní. Konec třetí části pak vypráví o tom, jak Morgan s částí posádky většinu svých mužů z neznámého důvodu opustil (samozřejmě i s většinou uloupeného bohatství).

---

⁹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s.5

⁹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s.

⁹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

Tato část je opět oživena o líčení různých zážitků. Olivier se nyní ocitl mezi opuštěnou posádkou. Vyprávění pak vyplňují Olivieroovy zážitky mezi opuštěnými piráty, kteří se snažili vrátit na Jamajku. Také se jim to nakonec podařilo. Dokonce se na Jamajce setkali s Morganem. Toto setkání ale Olivier nijak blíže nekomentuje. Spíše se jen zmiňuje, že Morgana potkali, když chtěl opět vyplout na moře za kořistí. K tomu ale nedošlo, protože byl odvolán do Anglie.⁹⁵ Pak se Olivier vrátil domů a svoje zápisky po čase vydal.

Zajímavé na knize je to, že je až moc dobře uspořádána z hlediska informací. Navíc v kapitole, která je umístěna na konci první části, mluví o denním životě pirátů. Jakoby uvozoval téma, o kterém se chystá psát. Několikrát se pak na tuto kapitolu ve vyprávění odkazuje. Představuje společenství pirátů v idylické představě naprosté svobody, přátelství, věrnosti a podpory. Potom zde vyvstává otázka, zda knihu nepsal na objednávku pro společnost, jako senzaci o životě v Karibiku. Protože i geografii ostrovů, indiány a jejich zvyky popisuje velmi pečlivě. To všechno kvůli čtenáři. Možná takovou knihu vydal, aby uspokojil poptávku po informacích o exotice v zámoří. Pokud bych nezpochybňovala jeho účast na všech loupežných výpravách, o kterých píše, mohl přece jen pak dodatečně informace upravit pro budoucího čtenáře. A mezi čtenáře počítal i ženy, na které se v několika částech knihy obrací. Také ačkoliv pobýval i na ostrově pod anglickou správou, Jamajce, jejímu popisu nevěnuje ani slovo. A to je poněkud zarážející. Soustředí se hodně na francouzské obyvatele a oblasti. Také na Francouze nezapomíná v případě líčení činů Angličana Henryho Morgana.

Když tedy vycházím z Olivierova popisu pirátů a jeho života, musím k těmto informacím přistupovat s odstupem. Není možné je brát jako bernou minci pro všechny případy pirátství. Olivierův popis je tedy Olivierovým pohledem na piráty. Úhlem pohledu, jakým se on dívá na jejich společenství a jejich činy.

Olivier píše svoje zápisky stylem pozorovatele. Pokud vypráví o různých činech pirátů, většinou budí dojem, že je pouze nestranným pozorovatelem, který se žádného dobývání či násilností neúčastnil. Pokud o sobě píše v souvislosti s piráty, snaží se postavit do role muže, který soucítí s vězněnými zajatci a který nesouhlasí s počínáním pirátů k zajatcům. Na několika místech o sobě však hovoří jinak. Například při popisu indiánských zvyků se „přiznává“ ke krádeži obětí ve formě jídla na hrobě zemřelého indiána, které tam přináší vdova po indiánovi.⁹⁶

---

⁹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 197 - 212

⁹⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 210

Olivier si kromě popisu průběhu cesty⁹⁷ všímá určité zvláštnosti. Touto zvláštností se má na mysli jistý obřad, resp. vstupní obřad, jimž je přijímán na lodi každý námořník, který se s společností plaví poprvé. Tímto obřadem projde každý nováček. Olivier popisuje dva druhy, které se liší v malých rozdílech. Uvádí obřad podle způsobu francouzského a holandského. Tento obřad je prováděn během cesty do Karibiku na dvou místech. Nejdříve při úžině u francouzského pobřeží a potom ještě na obratníku Raka.⁹⁸ „*Francouzi vždycky křtí na rovníku, na obratníku raka a na obratníku Kozoroha.*“⁹⁹ Tento obřad sice nesouvisí přímo s pirátským životem, ale tvoří součást života na lodi. Proto bych ho zde chtěla jako ukázkou uvést.

„Všichni na naši lodi, kdo ještě nikdy touto cestou nepluli byli pokřtěni podle obřadu, který zde popíši. Vrchní lodník si obleče směšný kabát, dlouhý až na paty, a nasadí podivnou čepici; pravicí uchopí dřevěný meč a do levice vezme hrnec s kolomazí. Obličej má natřen černě a okolo krku velký náhrdelník z dřevěných floků a drobného lodního náradí. Všichni, kdo ještě tudy nikdy nepluli, musí před ním pokleknout a on každému namaluje na čelo kříž a udeří ho dřevěným mečem přes záda. Potom je jiní námořníci polijí vodou. Pokřtění pak ještě musí beze slova přinést k hlavnímu stěžni láhev vína nebo kořalky. Ani ten, kdo nic takového nemá, není od toho poplatku osvobozen. Pokud loď tudy ještě nikdy neplula, musí kapitán pohostit vínem posádku i cestující. Po všech těchto obřadech přinesou od stěžně víno a kořalku a nechají je kolovat.

Holandané provádějí u těchto úskalí podobný křest. A nejen zde, nýbrž i u útesů, zvaných Berlingos, které jsou těsně u pobřeží portugalského na 39° 40' severní šířky. Jsou to velmi nebezpečné útesy, neboť pro vysoké pobřeží jsou v noci špatně viditelné. Způsob křtu je však u Holandánů úplně jiný než u Francouzů. Ten, kdo má být pokřtěn, je přivázán a s velkého ráhna třikrát spuštěn do vody a vytažen jako zločinec. Je-li mu posádka nakloněna, vlekou ho na laně až k zádi. Velmi je ctěn ten, kdo se dá spustit do vody ještě po čtvrté na počest Jeho Výsosti prince Oranžského nebo na počest kapitána lodi. Kdo první spadne do vody, je pozdraven čestným výstřelem z děla a vztyčením vlajky. Kdo nechce spadnout do vody, musí zaplatit dvanáct grošů; jestliže je lodním důstojníkem, musí dát půl tolaru. Cestující dávají podle svého uznání. Pakli tudy loď ještě nikdy neplula, musí dát rejdař bečku vína, jinak mu námořníci odříznou předovou figuru; ani rejdař ani kapitán proti tomu mnoho nepořídí. Všechn výtěžek se odevzdává vrchnímu lodníkovi, který peníze opatruje, dokud nepřijedou do přístavu; tam nakoupí víno a rozdělí je mezi členy posádky. Nikdo nedovede

---

⁹⁷ setkání s dvěma nepřátelskými loděmi

⁹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 18 - 19

⁹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 19

vysvětlit, proč se tohle všechno dělá. Prý to je námořnický zvyk. Podle některých nařídil tak císař Karel V., ale v jeho zákonech se o tom nikde nepíše.“¹⁰⁰

V dostupné literatuře jsem zatím podobnou zmínku neobjevila. Je to ojedinělá událost. Ta má zřejmě více spojit námořníky s lodí nebo je to jednoduše křest jako když se narodí člověk. Olivier je tak konfrontován s životem na moři. Život na lodi lze totiž vnímat jako další život na „druhé“ zemi.

4.1 Kategorie pirátů

Slovo pirát je výrazem pocházejícím z řeckého slova peirates, které označuje člověka, který loupí civilní lodě na moři.¹⁰¹ Pak se jeho tvar mění v době říše Římské do latinského slova pirata a znamenalo „loupežníka, který přepadá a olupuje na širém moři všechny lodi bez rozdílu“¹⁰².¹⁰³

Piráti, o nichž píše Olivier, jsou nazýváni bukanýři. Ti původně na moře vůbec nepatřili. Jejich každodenní život probíhal na souši, kde se živilo jako lovci. Původně lovili na ostrově Española zdivočelý dobytek. „...lovili zvěř a konzervovali maso zvláštním způsobem, převzatým od Indiánů, jemuž se říkalo bukan (boucan)“¹⁰⁴. Podle toho si také začali později sami říkat bukanýři (boukaniers).¹⁰⁵ Na moře se začali přesouvat ve 30. letech 17. na moři, kde byli piráty a také lovili, avšak ne zvířata, ale lodě, a dobývali i přístavní města. Pokud jde o dobu 17. století, hlavně její druhé poloviny, mluví se o éře bukanýřů.¹⁰⁶ Příznačně tomu odpovídá i název knihy, ze které tato práce čerpá informace.

Bukanýři se zhruba od 30. let 17. století se začali „přesouvat“ na moře,¹⁰⁷ protože množství kusů hovězího dobytka se zmenšovalo a na některých ostrovech bylo vyhubeno úplně.¹⁰⁸ To znamenalo najít si obživu jinde. Nejbližší „dostupné“ bylo moře. Od této doby se tedy bukanýři stávají v podstatě piráty.¹⁰⁹ Ovšem od určité doby, asi v 60. letech 17. století se

¹⁰⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 18 - 19

¹⁰¹ MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. s. 7. ISBN 80-7264-082-8

¹⁰² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 7

¹⁰³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 7

¹⁰⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 7

¹⁰⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 7

¹⁰⁶ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 24. ISBN 978-80-86977-15-7

¹⁰⁷ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 24. ISBN 978-80-86977-15-7

¹⁰⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 49

¹⁰⁹ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 24. ISBN 978-80-86977-15-7

bukanýři v podstatě opět navrací z moře na souš, když už se nezaměřují pouze na přepadávání lodí na moři, ale na dobývání přístavních měst a dokonce i měst ve vnitrozemí, ke kterým většinou doplouvají v menších loďkách či kánoích, aby nebylo snadné je zpozorovat.

Nakonec se bukanýři, nyní piráti museli později úplně stáhnout zpátky na suchou zem, protože od 90. let 17. století byli nuceni ustát s námořním lupičstvím, které bylo tolerováno jejich vládou, například Anglií a Francií, a usadit se na některém z ostrovů v Karibiku.¹¹⁰

Určitou odnoží Bukanýrů byli Flibustýři, nebo také freebooter nebo filibuster. Takto byli označováni pouze bukanýři francouzské národnosti. Jejich název pocházel z označení malých rychlých člunů flibotes, které používali k přepadávání lodí.¹¹¹

Dalšími piráty, jejichž pojmenování určovala jejich úloha na moři byli korzáři. Korzáři byli „záškodníci“ ve službách své země. Jejich úkol spočíval v přepadávání obchodních lodí nepřátelské země za dob válečného stavu mezi válkou dotčenými zeměmi. Toto byla v podstatě legální obživa, protože kapitán přepadávající lodi dostával k takovýmto činům svolení od panovníka své země. Část kořisti si mohl korzár ponechat, část musel odevzdat panovníkovi. To byla daň za udělené povolení. Povolení k přepadávání lodí bylo nazýváno „Kaperským listem“ (smlouva), povolením, které zaručilo vládě podíl na zisku z kořisti. Podle toho se nazývali také Kapeři nebo Privatiéři.¹¹²

Privatiéry bychom mohli směle považovat za předchůdce korzárů. Peter Freuchen o tom píše: *„V 15. století se vynořil nový druh námořního plavidla jako produkt národa, který měl dostatek lodí i námořníků, ale málo hotových peněz, za něž by mohl postavit válečné loďstvo a udržovat jeho posádky. Byl to privatiér, bitevní loď, jež patřila soukromé osobě, jíž se říkalo rovněž privatiér; ta ji vyzbrojila a také řídila se zvláštní licenci vlády, podle níž měl majitel právo zajmout kteroukoliv nepřátelskou loď. Této licenci se říkalo „Povolení soukromé osobě k udržování lodi za účelem útoku na nepřítele“ nebo také „Povolení k represáliím“. Druhého termínu se používalo tenkrát, jestliže omluvou za uloupení cizí lodi byla takzvaná pomsta za ztráty způsobené nepřítelem. Opravňovala držitele prodat každou kořist, které se zmocnil, na svůj vlastní účet a současně ho chránila, aby v případě zajetí s ním nebylo zacházeno jako s pirátem. Tak tomu mělo být aspoň v teorii. Privatiéři však byli často popravováni navzdory svým licencím.“*¹¹³

¹¹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 11

¹¹¹ KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 4. ISBN 978-80-247-2373-0

¹¹² MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. s. 10. ISBN 80-7264-082-8

¹¹³ FREUCHEN, P. *Kniha sedmi moří*. 1. vydání, Praha: Práce, 1972. s. 207

Korzáři se „ke slovu“ na moři dostávají na konci 17. a převážně v 18. století.¹¹⁴ Přebírají tak pomyslnou štafetu privatiérů a pokračují v jejich činnosti po bukanýrech.

Nejhoršími piráty byli Briganti a Otrokáři. Briganti klamali lodě a lákali je na skaliska, kde se jejich loď roztrýštila a všechny přeživší nakonec pobili. Otrokáři se živili obchodem s lidmi, což byla velice výnosná živnost.¹¹⁵ Trochu neznámým druhem jsou Gézové. „Činnost těchto statečných nizozemských námořníků patří do období 70. let 16. století.“¹¹⁶ Jednalo se o holandské povstalce proti španělské nadvládě krále Filipa II.¹¹⁷

Z výčtu vynecháme piráty působící v Baltickém, Severním a Norském moři ve 14. a 15. století, jimiž byli Vitaliáni a Likedeelerové¹¹⁸, neboť tato práce je zaměřena na oblast Karibiku.

---

¹¹⁴ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 9 - 10. ISBN 978-80-86977-15-7

¹¹⁵ MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. s. 12. ISBN 80-7264-082-8

¹¹⁶ MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. s. 11. ISBN 80-7264-082-8

¹¹⁷ MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. s. 11. ISBN 80-7264-082-8

¹¹⁸ MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. s. 11. ISBN 80-7264-082-8

5. NA VLNÁCH KARIBIKU

5.1 Jak se stát pirátem – „snadno a rychle“

Nová doba, nová země, nový svět. To všechno znamenalo Kolumbovo objevení Indie, ve skutečnosti Ameriky. Uplynulo více než jedno století a do Ameriky, do Nového světa proudilo čím dál tím více lidí. V 16. a 17. století cesty lidí směřovaly nejvíce do Karibské oblasti a Střední Ameriky. Byli mezi nimi hlavně námořníci, dále obyčejní cestující, ať už lidé živící se počestnou prací nebo zloději, lupiči, kapsáři či vrazi. Všichni se plavili do nových míst za novým životem, za novými příležitostmi k obživě, či za poznáním. Tvořili je různé národnosti, nejčastěji Španělé, Francouzi, Angličané, Holanďané, resp. občané Spojených provincií.¹¹⁹

Pokud bychom vycházeli z údajů Alexandra Oliviera zjistili bychom, že on se plavil do Karibské oblasti jako zaměstnanec Společnosti, přesněji vyjádřeno Exquemelinovými slovy jako její „služebník“¹²⁰. Olivier byl neurozeného původu. Důvodem, proč se do Ameriky, přesněji do Karibské oblasti vydal s Francouzskou západoindickou společností byla práce v koloniích v Nové zemi.¹²¹

Jak se mohl člověk stát pirátem? Pro to existuje několik možností. Jednou z nich je případ právě Alexandra Oliviera. Pro správné pochopení autorovy situace, ve které se později ocitl, je třeba vědět, že Západoindická Společnost založená ve Francii „učinila dohodu s piráty, lovci i plantážníky, jako prvními majiteli Tortugy, že budou od ní kupovat na úvěr všechny svoje potřeby. Ačkoli se podle té úmluvy jednalo, přece nemohli faktori Společnosti dostat od lidí ani peníze, ani zboží. Byli nuceni přivést na ostrov ozbrojence, aby Společnosti pomohli vydobýt pohledávky. Leč ani toto opatření, ani různá jiná nemohla zabezpečit jistotu v obchodě s ostrovany. Tak byla Společnost donucena odvolat své faktory a přikázala jim prodat veškerý majetek, a to nejenom zboží, nýbrž i služebníky, kteří byli prodáváni po dvaceti až třiceti piastrech“.¹²² Tak padly všechny její plány a Olivier jako „služebník“ Společnosti dopadl stejně. Dále o svém osudu píše: „Mně se jako služebník Společnosti nevedlo lépe – a byl jsem také prodán. Měl jsem zrovna to neštěstí, že jsem se dostal k největšímu tyranu a darebákovi, jaký se kdy z ženy zrodil. Byl tehdy místogovernérem neboli náměstkem generálovým a dělal mi to nejhorší, co si jen lze vymyslet. Nechal mě hladovět a chtěl mne donutit, abych se vykoupil za tři sta piastrů. Já jsem však neměl ani vindru. Nakonec jsem ze

¹¹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*, 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8-11

¹²⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*, 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

¹²¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*, 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 12

¹²² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*, 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 24 - 25

všeho toho týráni onemocněl, což bylo pro mne také k něčemu dobré. Můj darebácký pán se obával, že bych mu mohl umřít, a prodal mne pod cenou za sedmdesát piastrů jistému felčarovi.

U nového pána, který se mnou dobře zacházel a dobře mne živil, jsem se uzdravil. Neměl jsem jiný oděv než starou košili a jedny podvlékačky. Můj nový pán byl o hodně lepší než první, neboť mně dal šaty a vše, co jsem potřeboval. Po roce služby mi nabídl, že mě za sto padesát piastrů propustí na svobodu a se zaplacením mi počká tak dlouho, až si pomohu k penězům. Takovou nabídku jsem ovšem přijal s velkou radostí a vděčností.

Když jsem byl nyní svoboden, byl jsem jako Adam, když vyšel z rukou Stvořitelových. Neměl jsem nic a nevěděl jsem, z čeho budu živ. Rozhodl jsem se tedy, že se dám k pirátům, čili námořním lupičům. Byl jsem mezi ně přijat se souhlasem náčelníků i prostých pirátů a zůstal jsem mezi nimi až do roku 1672. Prodělal jsem s nimi různá tažení a podniky a zúčastnil jsem se mnohých význačných loupeží, jak o tom v dalším podám čtenáři věrnou zprávu. Potom jsem se vrátil do vlasti.¹²³

První možností je tedy „dobrovolné“ rozhodnutí přidat se k pirátům. Je otázkou nakolik bylo rozhodnutí v případě Oliviera dobrovolné, protože pokud člověk nemá žádné peníze, těžko bude přežít v neznámé zemi, jak bylo poznamenáno samotným autorem zápisků o několik řádků výše. Proto je toto snadná cesta jak se nejen „zadarmo“ najíst, ale také přijít k penězům, nezůstat sám a hlavně zůstat svobodný, protože mezi piráty nikdo nikoho nevlastnil. Všichni byli osobně svobodní, museli pouze poslouchat kapitánovy rozkazy. Avšak pokud se nechtěli loupežné výpravy zúčastnit, mohli se před vyplutím na výpravu od pirátů odpojit.¹²⁴

Podobnou možností, která není nepodobná předchozí, je přidat se k pirátům a nebýt k tomu nucen špatnou nebo bezvýhodnou životní situací. Stačí jen mít chuť plavit se po moři, chtít zažít dobrodružství nebo pouze chtít loupit a obohatit se na španělských obchodních lodích. Protože „než piráti vyplují na širé moře, dají o tom vědět všem, kdo s nimi chtějí plout, a určí den odjezdu, jakož i množství prachu a olova, které má podle jejich úvahy mít každý sebou.“¹²⁵ Do této skupiny by svým rozhodnutím, alespoň podle Olivierova komentáře, zapadal například kapitán Henry Morgan.¹²⁶

Další možností, a to zrovna ne dobrovolnou, bylo zajetí posádky na dobyté lodi. Tento případ popisuje Olivier ve svém deníku: „Ukořistí-li piráti loď nebo bárku, vysadí zajatce na

¹²³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

¹²⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 101

¹²⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

¹²⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

pevninu hned jak je to možné. Zadrží jich pouze několik málo, aby jim vařili a dělali takové práce, které oni sami nechtějí dělat. Tak je u sebe drží dva nebo tři roky a zase je propustí na svobodu.“¹²⁷ Tím se vlastně člověk také stává součástí pirátské posádky, aniž by chtěl.

5.2 Postava piráta a jeho vzhled

Jak se vlastně pirát oblékal? Exquemelin se ve svých zápiscích zmiňuje pouze dvakrát o tom, co si piráti oblékají a to velice stručně. Poprvé se o oblečení pirátů zmiňuje při dobývání ostrova Santa Catalina. Píše, že piráti „neměli na sobě nic víc než košili a krátké námořnické kalhoty, bez punčoch a bez bot.“¹²⁸ O dvě kapitoly dále se dozvídáme, že piráti nosí klobouk.¹²⁹

Konstam Angus o tom píše: „Místo oslnivého romantického života ve skupinách vedených aristokratickými hrdiny byl průměrný pirát zatracenec bez vzdělání, schopností a pragmatismu, který nedokázal uniknout svému nevyhnutelnému osudu. „Život piráta byl obvykle špinavý, brutální, zvířecí a krátký.“¹³⁰ Pravý pirát prostě kradl a zabíjel ve vztahu k potencionální kořisti a budoucím napadeným osadníkům toho kterého ostrova.

Další zdroje informací nám přináší jiné možnosti o vzhledu piráta, než jaké nám poskytl Olivier. Co do vzhledu, se ve skutečnosti piráti příliš nelišili od námořníků. Člověk působící na souši, tzv. „suchozemec“, nosil dlouhý kabát, pod nímž měl vestu s rukávy nebo bez nich, k tomu krátké kalhoty končící pod koleny a punčochy. Námořníci měli vlastní oděv. Jednou z nejnútnejších věcí byla pokrývka hlavy. Chránila hlavně proti slunci. Buď se používal šátek¹³¹, který se vázal na uzel. Nebo se nosil třírohý klobouk.¹³²

„Oblek“ tvořily modré nebo černé kabátce z vlněné houně¹³³. Košile námořníků byly ze lnu, jednobarevné nebo dvoubarevné, nejčastěji modrobílá (kostkovaná). Místo krátkých kalhot končících pod koleny nosili krátké „spodničkové“ kalhoty, které končily několik palců nad kotníky nebo dlouhé plátěné kalhoty¹³⁴. Pokud námořník nosil punčochy, používala se šedá vlna. Boty u námořníků v podstatě nebyly potřeba. Jen pokud se rozhodli pro pozdější procházku na břeh, schovávali si jeden pár bot. Také v oblékání bychom těžko rozlišovali

¹²⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

¹²⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 163

¹²⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 181

¹³⁰ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 7. ISBN 978-80-86977-15-7

¹³¹ Šátek zabraňoval stékání potu z čela do očí.

¹³² KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 8. ISBN 978-80-247-2373-0

¹³³ Kabátce byli těžké. Pokud bylo špatné počasí, požívalo se na kabáty hrubé plátno.

¹³⁴ Jako ochrana proti prosáknutí vodou se využívalo lehké napuštění látky dehtem.

mezi „pocivým“ námořníkem a pirátem. Piráti se oblékali podobně jako námořníci, ale měli i svůj styl oblékání. Ten se ale mohl měnit podle toho, jakou získali kořist. Často si z lupu ponechávali věci, které jim přišly vhod na moři nebo pro parádu na břeh a na souš. *„Existují záznamy o pirátech jdoucích na popravu v sametových kabátech, taftových krátkých kalhotách, hedvábných košilích a punčochách a drahých plstěných třírohých kloboucích. Tyto oděvy byly pravděpodobně ukradeny zajatcům nebo byly zhotoveny z uloupených látek“*¹³⁵.¹³⁶

5.3 Geografie ostrovů

Autor deníku vychází při popisu ostrovů především z vlastní zkušenosti, z vlastních zážitků a vlastního pozorovacího talentu. Občas ale obohatí vyprávění o příběh jiného člověka, kterého většinou považuje za důvěryhodného.¹³⁷

Protože cílem této práce není popisovat a rozebírat vzhled Karibských ostrovů, nebudu zde popisovat všechny ostrovy, které autor deníku navštívil a věnoval jim v deníku patřičný prostor. Vybrala jsem pouze dva ostrovy, kterým Olivier věnoval svou pozornost. Těmito ostrovy jsou Tortuga a Española.

Ostrov Tortuga popisuje velice pečlivě. Polohu ostrova, geografii, rozebírá jaké části jsou či nejsou obydleny lidmi. Popis zabíhá poměrně do podrobností. Například se zmiňuje, kde se vyskytuje jaká půda a co na ní lze pěstovat. Olivier zde určitou dobu pobýval v područí svých pánů, kteří ho využívali jako otroka, musel tedy ostrov znát velice dobře. Vede mě k tomu vyprávění Oliviera, který své osvobození z otroctví „zasadil“ ještě do kapitoly o Tortuze.¹³⁸ Jestliže byl Olivier otrokem, musel chodit na lov, shánět různé potraviny a dobře znát členitost ostrova. Pokud by ji nepoznal sám, mohl ji zjistit od svého pána nebo od dalších otroků, se kterými se setkal, jak s cizími tak i s ostatními, kteří s ním sloužili. Protože otrokář nevlastnil bezpodmínečně jen jednoho otroka.¹³⁹

Kromě geografie popisuje krátce jídlo, které otroci a služebnictvo konzumují. Nezapomíná zmínit jeho účinky na lidský organismus. Jde o maso ze suchozemských a mořských krabů. Pokud ho člověk sní moc (je velmi chutné), na čtvrt hodiny přijde o zrak a chová se jako by měl motolici.¹⁴⁰

---

¹³⁵ KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 8. ISBN 978-80-247-2373-0

¹³⁶ KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 8. ISBN 978-80-247-2373-0

¹³⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 58

¹³⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

¹³⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

¹⁴⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 22

Nevynechává ani historii ostrova. Podrobně popisuje jak Francouzi obsadili Tortugu, vyhnali poslední Španěly a jak se tam zabydleli.¹⁴¹ Je otázkou, kde tyto informace Olivier sehnal. Zda mu tuto historii někdo vyprávěl, ať už jeden či více lidí, nebo zda si o ní přečetl v nějaké kronice či knize. To už ve svém vyprávění neuvádí.

Tortuga není jediným ostrovem, kterému Olivier věnuje velkou pozornost. Dalším takovým je ostrov Española. Sděluje čtenáři její zeměpisnou polohu. Española „*se prostírá od sedmnáctého a půltého stupně až do dvacátého stupně severní šířky*“¹⁴². Vloženě ostrov popisuje kvůli čtenáři. Olivier nás nechává nahlédnout do geografie ostrova.¹⁴³

O ostrov se dělí Španělé s Francouzi. Španělské území je vymezeno oblastí od mysu de Lobos až k vesnici San Juan de Goave a na severu k mysu Samana až k východnímu pobřeží zvanému Punta de Espada a opět k mysu de Lobos.¹⁴⁴

Ve stručnosti se zmiňuje o jeho historii a chválí Španěly, že města a vesnice byla postavena díky jejich pilnosti a péči. Hlavní město nazývané Santo Domingo¹⁴⁵ leží na jihu v úrodné oblasti, kde najdeme louky plantáže a zahrady s různými plody. V tomto místě bydlí guvernér ostrova, který je obyvateli nazýván presidentem. Zajímavé na Santo Domingu je to, že neprovozuje zahraniční obchod. Obchoduje pouze se Španěly. Obyvatelé města jsou bohatí obchodníci a kupci. Ti zde mají svoje obchody. Kousek od Santo Dominga je město Santiago Cavallero¹⁴⁶. Žijí tu lovci a plantážníci. Daří se jim tady, protože stejně jako u hlavního města i tady je spousta pastvin, na kterých se pase ochočený i zdivočelý skot, z kterého jsou obyvatelé živi.¹⁴⁷

Směrem na jih od Santiaga Cavallera leží vesnice El Cotui. Odtud se bere ze statků kakao a jsou tu velké sklady čokolády. Pěstuje se zde zázvor, tabák a zpracovává se tu lůj ze zvířat. Na západě od Santa Dominga je velká vesnice El Pueblo de Asso. Tato vesnice obchoduje s vesnicí uprostřed ostrova jménem San Juan de Goave. Blízko od města se nachází rozsáhlé pastviny s množstvím divokých krav a býků, proto ve městě bydlí jen lovci a řezníci. Vesnice vyváží ve velkém množství lůj a kůže ze zvířat. Olivier mluví o zdejších obyvatelích jako o míšencích černochoů a bělochů tzv. mulatos, nebo o míšencích Indiánů a bělochů tzv. mestices, a nebo o míšencích z černochoů a Indiánů, kteří jsou nazýváni alcatraces.

---

¹⁴¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 22 - 25

¹⁴² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 26

¹⁴³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 29 - 56

¹⁴⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 26 - 28

¹⁴⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 27: jeho patronem je svatý Dominik

¹⁴⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 27: jeho patronem je svatý Jakub rytíř

¹⁴⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 27

Potom ještě připomíná, že zde v Západní Indii žije mnoho jiných bastardů, protože Španělé více než bílé ženy zajímají černošky a Indiánky. A naopak černoši a Indiáni projevují velký zájem o bílé ženy, protože jim lépe vyhovují než vlastní ženy.¹⁴⁸

Nedaleko ostrova Española se nachází ostrov Savona, který Španělé využívají kvůli rybolovu a chytání želv.¹⁴⁹

Podle Olivierova líčení je na Española zhruba čtyřicet přístavů. „Čtyři nebo pět z nich je daleko lepších, větších a bezpečnějších než nejlepší přístavy anglické“¹⁵⁰ Přístavy jsou stavěny na soutoku dvou nebo tří řek. V těchto řekách je mnoho druhů ryb, které jsou velmi dobré. Zdejší krajiny je dostatečně zavlažována díky hlubokým řekám a potokům. Díky tomu se obyvatelé při obdělávání půdy nemusí bát sucha. Podle Oliviera „lepší zavlažování není snad nikde na světě“¹⁵¹ Severní strana ostrova je z větší části neobydlená, protože zdejší původní vesnice a města zničili Holanďané při svém nájezdu a Španělé ji proto opustili.¹⁵²

Život na ostrově přibližuje čtenáři tím, že vypráví o věcech, které ovlivňují život obyvatel tamějších končin. Popis Española je mnohem bohatší než u Tortugy. Jistě je to způsobeno i tím, že je mnohem větší než Tortuga. Správným postřehem je jistě zmínka o stylu obchodování Španělských tamějších osadníků, kteří nepraktikují žádný zahraniční obchod.¹⁵³ To přesně vystihuje tehdejší postoj španělských osadníků k jiným národům, které do této oblasti začali pronikat.

Olivier vůbec líčí Española velmi barvitě a dalo by se říci „vzletně“. Snad je jedním z důvodů to, že počítá s tím, že to píše pro „široký okruh čtenářů“. Olivier říká, že „rozlehlá pole tohoto ostrova se obvykle táhnou do dálky pěti nebo šesti mil a jejich krása tak lahodí oku, že dohromady s množstvím různých druhů ovoce nesmírně zaujmají a uspokojují smysly pozorovatelovy.“¹⁵⁴

Nejprve ze všeho vyjmenovává plodiny. Jsou jimi citrony, oranže¹⁵⁵ a datlovníky, které popisuje velmi podrobně. Datlemi se živí černá zvěř, kdežto Španělé jedí hmotu bílé barvy, která roste na vršku datlovníku. Olivier tuto hmotu přirovnal k zelí, které je konzumováno v Evropě. Tato hmotu se pak nakrájená na plátky vaří s různými druhy masa. Datlovník se využívá nejen k jídlu. Jeho listy se používají jako krytí na střechu domu nebo se

¹⁴⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 27

¹⁴⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 27

¹⁵⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 28

¹⁵¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 28

¹⁵² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 28

¹⁵³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 26

¹⁵⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 29

¹⁵⁵ Tím zřejmě myslí pomeranče.

do nich balí uzené maso nebo se z nich vyrábějí vědra na vodu (ta ale vydrží jen několik dní).¹⁵⁶

Také si všímá stromů. Jedním z nich je i strom, který Francouzi nazývají palmou francouzskou. Tato palma má velmi tlustý a silný kmen. Na povrchu je tvrdý a uvnitř měkký. V určitém místě se dá naříznout a z toho místa pak teče tekutina, která po krátké době zkvasí „a je opojná jako nejsilnější víno, takže se jí lze snadno opít“¹⁵⁷.¹⁵⁸ Dále popisuje do podrobností další druhy palem. Rozebírá jejich rozdíly a využití. V souvislosti s trnovou palmou mluví o jejím použití při mučení zajatců. K tomuto účelu ji využívá jeden kmen indiánů v Jižní Americe.¹⁵⁹

Po palmách popisuje stromy, které přirovnává k třešním. Mimo jiné se Olivier zmiňuje o jídle, o druhu meruněk. Tento druh chutná podobně jako meruňky, ale barvu má šedou a velikostí mu připomíná melouny.¹⁶⁰

Dva velmi neobvyklé a přitom zajímavé postřehy tvoří vyprávění o využití listů a plodů k psaní. První zmínka je u datlovníků, z jejichž „zelné hlávky“, jak ji pojmenovává, se stahuje blána, na kterou se dá psát. Má stejnou podobu jako pergamen. Druhá zmínka je o stromu, který nese plody nazývané genipas (je to ten, který přirovnal k třešni). Pokud jsou tyto plody ještě nezralé a vylisují se, vymačká se z nich černá šťáva. Tu lze použít jako inkoust a psát s ní na papír. Ovšem barva na papíře vydrží pouze devět dní a potom zmizí. Kromě jiného se dřevo z tohoto stromu používá na stavbu lodí. Díky své pevnosti a tvrdosti vydrží ve vodě mnoho let a nepodléhá hnilobě.¹⁶¹

Druhy dřeva a jeho využití rozepisuje na několik stránek.¹⁶² Ukazuje tak, že stavba lodí s pomocí vybraných druhů stromů tvořila důležitou složku života zdejších osadníků, protože lodě byly jedním z prostředků k obživě. Sloužily jak k lovení ryb, tedy k zajištění jídla, tak i k přepravě a také byly díky nim vydělávány peníze.

Pro stavbu lodí a kánoí se používá cedr. Jedním ze stromů pro výrobu kánoí je „mapou“¹⁶³, i když je velmi silný, nehodí se k tomu tak jako cedr, protože do sebe nasává vodu. Včetně toho má ale dobré léčivé vlastnosti. Málo se na stavbu lodí využívá olše, i přesto, že dřevo vydrží a nepodléhá narozdíl od ostatních příliš mořským červům. Opět si všímá dřeva, které je známé i v Nizozemí, a jímž je brazilské dřevo. Ne všechny stromy jsou „užitkové“.

¹⁵⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 29 - 30

¹⁵⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 30

¹⁵⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 30

¹⁵⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 30 - 31

¹⁶⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 31

¹⁶¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 32

¹⁶² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 32 - 33

¹⁶³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 33

Patří mezi ně tzv. Manzanilový strom, který nese velmi malinká jablka (podobná těm v Evropě). Tato jablka jsou však jedovatá. Kromě jedovatých plodů je nebezpečná i jeho šťáva, obsažená v kůře stromu. Tato šťáva má hustou konzistenci a je bílé barvy. Pokud se tato šťáva dostane do kontaktu s kůží člověka, objeví se mu na kůži puchýře jako po spálení nebo opaření, které velice bolí. Sám Olivier měl s touto šťávou vlastní zkušenosti. Píše: „...ulomil jsem si z něho větvičku na odhánění moskytů, kteří mne příliš trápili. Druhý den jsem měl obličej napuchlý a plný puchýřů, jako bych byl popálen, takže jsem tři dny vůbec neviděl“^{164 165}.

Další stromy, jejichž plody či části se využívají v lékařství jsou stromy „*guajacum čili lignum sanctum, lignum aloes nebo li aloové dřevo, cassia lignea, čínský kořen a další*“¹⁶⁶. V lékárenství je využívána elemiová pryskyřice.¹⁶⁷

Rozhodně v knize nenajdeme popis všech stromů na ostrově. Jak Olivier píše: „některé pomine, protože o nich učení pánové bádali s větší pilí a pozorností než já a napsali o nich tlusté knihy“¹⁶⁸

Po vyprávění o porostech na ostrově, přešel Olivier k popisu zvířat. Popisuje zvířata, která jsou známa obyvatelům Evropy. To jsou divocí býci a krávy, koně, divoká prasata, husy a divocí psi.¹⁶⁹ Tato zvířata byla původně přivezena Španěly. Avšak když Španělé odešli na jiné ostrovy, zvířata se na původních místech přemnožila.¹⁷⁰ Včetně těchto „obyčejných“ zvířat, věnuje Olivier velkou pozornost zvířatům a tvorům, kteří jsou Evropě většinou neznámí, protože se vyskytují pouze v těchto oblastech.¹⁷¹

Na ostrově nejsou žádná zvířata, jež by byla smrtelně nebezpečná člověku. Čtenář je podrobně seznamován s živočichy, kteří lidem v tamějších oblastech velice ztrpčují život. Jsou to tři druhy komárů, o kterých Olivier říká, že „lidi tak trápí, že to lze stěží snést obzvláště novým příchozím“¹⁷². V této souvislosti zřejmě mluví z vlastní zkušenosti. A jaké komáry má na mysli? Prvním je komár, jehož Španělé nazývají mosquitos a Francouzi maringouins. Toho přirovnává k velikosti střečka vyskytujícího se v Evropě. Druhým a velice „obtížným“ hmyzem je komár, který je velmi malý a podle Oliviera se může protáhnout i

¹⁶⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 33

¹⁶⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 32

¹⁶⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 32

¹⁶⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 32

¹⁶⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 32

¹⁶⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 38

¹⁷⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 38 - 40

¹⁷¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 34 - 35

¹⁷² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 34

velmi jemným plátnem¹⁷³. A konečně třetím druhem komára je rojados podle španělského jazyka, a podle jazyka francouzského calarodes. Autor knihy ho velikostí přirovnává k hořčičnému zrnu. Narozdíl od předchozích dvou tento hmyz nebodá, nýbrž kouše.¹⁷⁴

Ve výčtu hmyzu nekončí a přidává zajímavou zmínku o jednom druhu, který osadníci Espaňoly nazývají cochinitas. Nebo je nazývají moscas de fuego neboli ohnivé mouchy, protože mají jednu vlastnost, vydávají světlo. Jsou to vlastně obyčejné světlušky, jenom jsou oproti těm evropským delší a větší. I jejich světélkování je intenzivnější. Olivier přidává do deníku svůj zážitek: „*Měl jsem jednou v chatrči tři takové světlušky, svítily mi až přes půlnoc tak jasně, že jsem mohl bez jakéhokoliv jiného světla číst v knize, pokud ovšem nebyly moc malé litery*“¹⁷⁵ Exquemelin se je dokonce pokusil při svém návratu domů dovést do Evropy, ale když se brouci dostali do jiného povětří, tak ztratili schopnost světélkovat a v chladnějším podnebí mu zemřeli. Po světluškách vypráví o cvrčících. Jsou větší a hlučnější než v Evropě.¹⁷⁶ Domnívám se, že je to způsobeno teplejším podnebím v tamější oblasti.

Dalšími tvory, kteří stáli Olivierovi za povšimnutí, byli hadi a plazi. Žádní z nich nejsou jedovatí. Hadi, kteří jsou na obtíž, jen chytají kuřata a slepice, holuby a jiné ptáky. Jiní hadi jsou prospěšní domům a jejich obyvatelům, protože chytají myši a krysy (hadi začnou pískat jako ulovená krysa, čímž ji vylákají k sobě a uloví ji. Z chycené krysy pak nejdříve vysají krev a potom ji spolýkají).¹⁷⁷ Mezi úplně neškodné plazi patří cazador de moscas¹⁷⁸, jak je nazývají Španělé. Ti se živí jen mouchami.¹⁷⁹

Po plazech přichází na řadu suchozemské želvy, kterých si nevšímá poprvé, neboť je to jeden z možných druhů masa, které se mezi obyvateli zdejších ostrovů konzumuje a navíc je velmi chutné.¹⁸⁰

Po želvách ho zaujali zelení červi, kteří ohrožují úrodu. Jsou zelení a tlustí jako lidský prst. Tito červi napadají pole s tabákem. Většinou když červi pole napadnou, musí se tabák vysekat a vyhodit. Všechn tabák tak přijde „nazmar“.¹⁸¹

V neposlední řadě ho zaujali „černí osminožci“. I v 17. století neměli lidé rádi pavouky, což je vidět při Olivierově hodnocení pavouka jako „*velmi ohyzdného*“¹⁸². Jejich

¹⁷³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 34

¹⁷⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 34

¹⁷⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 34

¹⁷⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 34 - 35

¹⁷⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 35

¹⁷⁸ V českém překladu Exquemelinovy knihy je tento název autory přeložen jako mucholapač.

¹⁷⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 35

¹⁸⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 35

¹⁸¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 35

¹⁸² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 35

tělo má velikost jako vejce od slepice, je celé porostlé chlupy a mají osm velice dlouhých nohou. Pokud tento pavouk člověka kousne nehrozí mu smrt, ale velmi to bolí. Nejraději obývají střechy domů osadníků. Po pavoucích se zmiňuje o stonožkách a štírech, kteří žijí v rákosí u vody. Ani tito tvorové v sobě nemají jed, který by mohl člověka usmrtit.¹⁸³

Ke tvorům škodícím na ostrově řadí druh krokodýlů, nazývaný kajmani. Na ostrově jich je mnoho a jsou velcí a mohutní, což samotného Oliviera velmi děsí. Sám viděl kajmany, kteří v délce měli až sedmdesát stop¹⁸⁴ a v objemu měli dvanáct stop¹⁸⁵.¹⁸⁶ Zde už musí být čtenář knihy obezřetný před autorovým popisem, protože autor mohl přidávat zvířeti na velikosti a na váze, aby tak umocnil zjev hrozivého tvora. Olivier věnuje kajmanům velkou pozornost. Bedlivě pozoroval chování kajmanů. Způsob, jakým číhají na kořist a jak ji po ulovení usmrtí. Vše si pak následně zapsal. Zajímavé pro něho bylo, jaké využívají tito tvorové zvláštní lsti, když se chystají lovit. Ta spočívá v tom, že několik dní před lovem snědí několik liber¹⁸⁷ kamení, aby tak byli těžší a snadněji kořist stáhli do vody. Svě vyprávění obohacuje i zážitkem, který mu svěřil „jistý důvěryhodný muž“¹⁸⁸, o tom, jak ho napadl kajman¹⁸⁹ a on se mu ubránil.¹⁹⁰ Olivier o svých zkušenostech při pozorování kajmanů píše, že je „*potvrzují mnozí jiní spisovatelé z oboru přírodních věd, kteří o těchto zvířatech napsali celá pojednání; a to nejen o jejich podobě, velikosti a jiných vlastnostech, nýbrž také o jejich žravosti a jiných bestiálních sklonech. Je to opravdu podivné, jak jsem již řekl*“¹⁹¹ Dále ještě popisuje jak a kdy se kajmani množí. Zaujala ho i výchova mláďat.¹⁹²

5.4 Indiáni

S domorodými obyvateli neboli indiány, jak je nazval Kolumbus, se piráti v Karibské oblasti setkávali a útočili na ně velice často. Naproti tomu na piráty velice často útočili indiáni. Na ostrovech či poloostrovech žilo množství různých kmenů. Některé kmeny byly porobeny Španěly, některé se španělskými osadníky nebo s piráty obchodovali. Dokonce indiáni nechali

¹⁸³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 35

¹⁸⁴ OSÍČKA, A. POLDAUF, I. *Anglicko-český slovník*. Praha: Československá akademie věd, 1970. s. 607: jedna stopa se rovná asi 30,5 cm. To znamená že kajman, kterého Olivier popisuje byl dlouhý přes 5 metrů.

¹⁸⁵ Kajmanova tloušťka byla zhruba přes 3,5 metru.

¹⁸⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 35 - 36

¹⁸⁷ OSÍČKA, A. POLDAUF, I. *Anglicko-český slovník*. Praha: Československá akademie věd, 1970. s. 606: jedna libra je 0,45 kg

¹⁸⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 36

¹⁸⁹ Tento kajman měl mít v sobě skoro 100 liber kamení, což je zhruba 45 kg. Je ovšem otázka, zda by to bylo vůbec možné, aby takový kajman sežral tolik kamení a jestli to spíš není přehánění ze strany vypravěče.

¹⁹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 36 - 37

¹⁹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 36

¹⁹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 37

piráty, aby mezi nimi žili.¹⁹³ Jiné kmeny zase naopak před vetřelci z moře utíkali, nebo se vetřelce snažili zabít a potom utíkali co nejdál od indiánů zase piráti.¹⁹⁴

Olivier nezapomíná věnovat dostatek místa popisu indiánů. A to v podstatě kdykoliv, kdy se s nimi při nějaké výpravě na pevninu setkal. Popisuje jak jejich zjev, oblékání a zbraně, ale také u jednoho kmene jejich život a zvyky. Protože se však tato práce nevěnuje indiánům ale pirátům, vyberu na ukázkou části z deníku, ve kterých se autor zmiňuje o indiánech v souvislosti s piráty.

Když piráty, s nimiž se plavil i Olivier, opustil Morgan, vyplula opuštěná posádka na Jamajku. Po cestě se ale zastavili pro doplnění zásob potravin. Vylodili se u mysu Gracias a Dios u severovýchodního pobřeží Nicaraguí. Zde žijí indiáni, kteří s piráty obchodují. Piráti se zřejmě nějakou dobu mezi indiány zdrželi a Olivier si všiml jejich zvyků. Jedním z mnoha zvyků byl obřad při svatbě. Manželství se uzavírá tak, že dívka nese v rukou tykev s nápojem, ze které se nejdříve napije ženich a zbytek pak dopije nevěsta. Tím se stávají manželi. Stejný obřad se provádí i v případě, že si indiánskou dívku bere pirát. Ten pak ještě před obřadem musí darovat otci dívky nůž a sekeru. Piráti však nezůstávají dlouho na jednom místě. Proto když piráti vyplouvají pryč, pirát odevzdá dívku zpátky jejímu otci. I potom, co už byla dívka jednou provdána, může uzavřít další manželství s indiánem.¹⁹⁵

Také vykonávají zvláštní obřad při úmrtí indiána. Potom, co zemřelého pohřbí, nosí jeho manželka na hrob jídlo a pití, které tam zanechá. Když do jídla klovou ptáci, je to dobré znamení. Po roce vyhrabe jeho kosti, oškrábe je, umyje a pověsí je na štít svého obydlí. Když uplyne ještě jeden rok, může se žena znova provdat. Takto se indiánky chovají i v případě že jejich zemřelý byl pirát nebo černocho.¹⁹⁶ Je evidentní, že tito indiáni nekladou důraz na rozdíly mezi lidmi, například v barvě pleti.

Velmi často se v Olivierově vyprávění objevují zmínky o tom, když někdo onemocní. Nejinak je tomu u těchto indiánů. Srovnává je s bělochy a říká, že indiáni trpí těžkými nemocemi stejně jako běloši. Těžkými nemocemi má na mysli chrlení krve a neštovice. Horečku indiáni řeší tak, že nemocného ukládají do vody na tak dlouho, až horečka přejde.

---

¹⁹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 206 - 211

¹⁹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 204 - 205

¹⁹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 209

¹⁹⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 210

Hlavním znakem u nemocí indiánů je to, že když se nějaká nemoc objeví, umírají na ni všichni.¹⁹⁷

Dalším příkladem „přátelských“ indiánů, kteří si již na Evropany zvykli, byli indiáni z Honduraského zálivu a Yucatánského poloostrova. U těchto indiánů Olivier popisuje, jak každé malé indiánské dítě získává svého zvířecího boha. Toho získá tak, že ho hned po narození odnesou do zvláštního chrámu, kde ho nechají celý den a noc ležet samotné. Cestu od dveří k podstavci, kde je dítě položeno, posypou velice jemným prosetým popelem. Dveře chrámu zůstanou otevřené kvůli zvířatům, která sem mají přijít. Podle toho, jaké budou zvířecí stopy v popelu, bude dítěti zvolen jeho ochránce. To se ale dítě dozví až když dospívá. Pak musí pro svého ochránce v chrámu obětovat.¹⁹⁸ Zda je to, co musí obětovat, nějaké jídlo, o tom se Olivier nezmiňuje. Člověk je pak tímto zvířetem ochraňován. Když se pak indiánovi stane něco zlého, například mu někdo ublíží, jeho ochránce toho, kdo mu ublížil, potrestá.¹⁹⁹ Olivier to popisuje takto: „*Ve skutečnosti se velmi často přihází, že dva nebo tři dny po spáchané bezbožnosti ono zvíře, k němuž se postižený modlí, zláme pachateli vaz nebo ho kousne či jinak poraní. Z toho se poznává, jak jsou tito nevědoucí lidé Ďáblem sváděni a trápeni.*“²⁰⁰

Kromě jejich náboženských zvyků si všímá i zvyků svatebních. Popisuje způsob, kterým žádá ženich o ruku nevěsty, i to, jak zvláště vnímají ztrátu panenství. Stejně jako v Evropě i u indiánů se objevuje motiv věnečku. Ten je spletený z květin a mladá dívka jej nosí na hlavě. Druhý den po uzavření sňatku, přijde dívka za svou matkou a za hlasitého nářku před ní svůj věneček roztrhá. Tím se vlastně dívka stává ženou.²⁰¹ Jak sám Olivier píše, mohl by popsat mnohem více těchto zvyků, ale rozhodl se pokračovat ve vyprávění o pirátech.²⁰²

Olivier při vyprávění o indiánech vychází převážně z vlastní zkušenosti. Občas také přidává informace, které vyslechl od nějakého piráta. Například když do knihy připsal zmínku o smrti kapitána L'Olonoise. Ten byl totiž zabit právě indiány.²⁰³

Indiáni žili nejen na svých územích a ve svých kmenech. Byli také chytáni, aby sloužili španělským osadníkům.²⁰⁴ A také se mohli přidat k pirátům. To se stalo v případě

---

¹⁹⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 210 - 211

¹⁹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 98 - 99

¹⁹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 99

²⁰⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 99

²⁰¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 99 - 100

²⁰² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 100

²⁰³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

²⁰⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8

pirátů, kteří vypluli od mysu Gracias a Dios k ostrovu Kuba. Pluli s nimi i dva indiáni.²⁰⁵ Konkrétní důvod, proč indiáni s piráty pluli, nám Olivier nesděluje. Podobný případ nastal u pirátů, které vedl Jan Davis, když chtěl vyplenit město ve vnitrozemí Nicaragui. Do vnitrozemí k městu vede řeka, v jejímž ústí zakotvil a dál plul v kánoích. Když dorazil k městu a jeho strážím, využil znalostí jednoho indiána, který se s ním plavil, aby se dostal přes stráž do města. Tento indián zdejší město znal. Žil tu ve službách jednoho pána, ale ten z něho chtěl učinit po odsloužených letech otroka, proto indián uprchl.²⁰⁶ Důvodem, proč se pak přidal k pirátům, mohla být snaha pomstít se. Jistě také stojí za povšimnutí, že oba indiáni výše zmínění, pocházeli z oblasti Nicaragui. Tato oblast si již evidentně přivykla na přítomnost Evropanů, tak že se nijak proti nim nebránila a navazovala s nimi kontakty.

Ve všech oblastech ale nebyli indiáni takto přátelští. Některé kmeny si Španělé nedokázali podrobit, proto s nimi nemohli navázat kontakt ani samotní piráti. To platí na příkladu indiánů z oblasti Darien u Panamy. Tito indiáni považovali jakékoliv jiné lidi za nebezpečí. Díky těmto indiánům zemřel i Olivierův kapitán L'Olonois, zmíněný již výše.²⁰⁷

Když piráti neznali oblast na pevnině kde se vylodili, museli se mít před indiány na pozoru. Ne všechny oblasti ale byly pirátům neznámé. Právě oblast v Nicaragui dokazuje, že o tamních indiánech, kteří s piráty obchodují, piráti slyšeli. Takže si mohli být jisti, že jim pomohou se zotavit po namáhavé plavbě a pomohou jim se zásobami.

5.5 Život Bukanýrů

Podle Exquemelina se francouzští přistěhovalci žijí na ostrově Española třemi způsoby. Mohou být lovci, zemědělci nebo piráty na moři.²⁰⁸

Těm, kteří se začali živili lovem zvířat, se začalo říkat bukanýři podle způsobu, jakým udili maso a místa kde jej udili.²⁰⁹ Lovci jsou v Olivierově vyprávění rozděleni do dvou skupin, na lovce divokých vepřů a lovce hovězího dobytka. Lovcům hovězího dobytka se říká bukanýři. Exquemelin odhaduje jejich počet v době kdy pobývá na ostrově Española na třista lovců. Původně bylo lovců skoro dvakrát více, ale ubylo jich, protože ubylo dobytka, jehož lovem se živili. Tím také ubylo příležitostí k výtěžku.²¹⁰

---

²⁰⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 211

²⁰⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 73

²⁰⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

²⁰⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 43

²⁰⁹ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 21. ISBN 978-80-86977-15-7

²¹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 44

Lovci býků a krav museli odcházet na lov do buše na dobu jednoho až dvou let. Když uloví nějaká zvířata, stáhnou je z kůže a maso udí a nakládají do soli, aby déle vydrželo. To provádějí blízko u pobřeží. Tam potom obchodují s kupci, na některých místech i s piráty, a prodávají jim jak maso tak i kůže ze zvířat.²¹¹

Lovci se schází na určitých místech. Na těchto místech se rozdělují do skupin. Skupiny jsou tvořeny buď pouze lovci, kterých bývá zhruba šest, nebo jsou tvořeny jedním lovcem s jedním či více otroky. Skupina lovců táboří na jednom místě a z tohoto místa pak chodí brzy z rána na lov. K lovu mohou být využíváni i psi. Když uloví nějaké zvíře, po jednom odnáší kůži zvířete do tábora. Tam ji v chatrči, kterou si předtím postavili, vypnou a suší. Pokud mají lovci otroky, odnášejí a vypínají kůže otroci. Otroci pak také vaří oběd. Po jídle lovci střílí jen tak pro zábavu koně, ptáky nebo do pomerančovníku. Když střílejí do pomerančovníku, pořádají v tom i soutěže. Soutěž vyhrává střelec, který zvládne sestřelit co nejvíce pomerančů, aniž by porušil jejich kůru. Podle Oliviera jsou v tom velice zruční. Když jsou kůže vyschlé, odnáší se ke břehu a na loď na prodej. To dělají v neděli.²¹²

Co dělají lovci, když skončí svůj lov? Rozdělí se o peníze za prodané kůže a odejdou na ostrov Tortugu. Tam si doplňují zásoby „*prachu, olova, kulek, ručnic, lněného plátna a jiných potřebných věcí, než se zase vrátí k lovu*“.²¹³ Kromě doplňování zásob patří k pobytu na Tortuze i popíjení vína nebo kořalky a pomilování žen. Někteří lovci dokonce utratí všechny své vydělané peníze a ještě si půjčují peníze od jiných, aby mohli popíjet a bavit se s ženami. Když pak všechny peníze utratí, vyrážejí opět na lov zvířat.²¹⁴

Druhá skupina lovců vyhledává divoké vepře. Jejich maso pak nakládají do soli a prodávají ho zemědělcům. Žijí podobně jako lovci hovězího dobytka. Exquemelin o nich říká, že od předchozí skupiny lovců se liší jiným přístupem k lovu. Tito lovci si vytipují pro lov stálá místa. Je jich asi pět nebo šest. Tam pak zůstanou po dobu od tří měsíců do jednoho roku. Tato vytipovaná místa lovci nazývají boucan.²¹⁵

Lovci divokých prasat prodávají svoje úlovky buď kupcům, nebo uzavírají smlouvu s plantážníkem neboli zemědělcem. Lovce se dohodne s plantážníkem, že mu bude celý rok dodávat zásoby masa. Za to dostává lovec od plantážníka tabák a otroka na výpomoc při lovu. Tento otrok dostane od plantážníka pro lov kulky, prach a olovo.²¹⁶

---

²¹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 91

²¹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 44 - 45

²¹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 44

²¹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 44

²¹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 48

²¹⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 47 - 48

Na lov chodí muži ráno. Ti, co neuzavřeli smlouvu s plantážníkem, chodí na lov ve skupině. Skupina má sedm až osm mužů. Mezi sebou mají rozdělené úkoly. Jeden zůstává na místě zvaném boucan. Ten hlídá věci lovců, které si neberou sebou, udí maso, rozemele sůl a připravuje jídlo pro lovce. Ostatní jdou do buše. Z nich pak jeden má na starost psy a další nese zbraně k lovu. Spíše než kňoury vyhledávají lovci svině, protože mají více tuku. Když skončí lov, jdou lovci na své vytypované místo. Tam stahují zvířata z kůže a maso vykostují. Vykostěné maso rozkrájí na pruhy. Tyto kousky pak nasolí namletou solí a nechají je volně ležet po dobu tří až čtyř hodin. Potom je pověsí do chatrče na rožně, chatrč uzavrou a rozdělají pod ní oheň. Maso pak udí tak dlouho, až je tvrdé a suché. Pak ho svážou do balíku a prodávají ho plantážníkům.²¹⁷

Odpoledne po lovu, stejně jako lovci dobytka, střílí koně. Z koní pak použijí sádlo, které vyškvaří a používají ho pro svícení ve svítilnách. Sádlo také prodávají plantážníkům. Tito lovci také cvičí psy k lovu a prodávají je.²¹⁸

I sám Olivier se zúčastnil lovu „s jedním bukanýrem“²¹⁹. A to zřejmě v té době, kdy ho Francouzská západoindická společnost prodala zástupci místogovernéra na Tortuze. Mohl se tak dostat do pozice otroka, který byl svým pánem propůjčen lovcí zvěře jako pomocná síla při lovu.²²⁰

5.6 Život zemědělců neboli plantážníků

Exquemelin popisuje zemědělce na Tortuze. Zemědělci přišli na tento ostrov v roce 1598 a začali zde obdělávat půdu. Tento ostrov je ale příliš malý a má málo úrodné půdy. Pěstovali na ní tabák. Kromě tabáku chtěli pěstovat i cukrovou třtinu, ale nikdo z nich neměl dostatek financí na náklady pro výrobu cukru. Z toho důvodu se část zemědělců začala živit lovem zvířat a část se živila pirátstvím. Lovci se ale po určité době navrátili zpátky k plantážím, protože nebylo dost zvěře k lovu. Plantáže ale nezakládali již na Tortuze, ale přestěhovali se na úrodnější místa na severozápadní pobřeží ostrova Española.²²¹

Francouzští plantážníci na Española spadají pod vládu guvernéra na Tortuze, protože když byla na Tortuze založena roku 1664 Francouzskou západoindickou společností kolonie, připojila k ní i oblast severozápadního pobřeží s francouzskými plantážníky. To se ale tamním zemědělcům nelíbilo, protože nechtěli nadvládu soukromé společnosti, když ostrov na němž

²¹⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 48

²¹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 48

²¹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 38

²²⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 38

²²¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 48 - 49

žili, nepatřil ani společnosti, ani francouzské koruně. Plantážníci se rozhodli poškodit společnost tím, že pro ni nebudou pracovat. Společnost tak přišla o zisky a opustila tamní oblast.²²²

Guvernér Tortugy si chtěl zemědělce získat, proto jim slíbil, že dostanou vše potřebné za nižší cenu, než by zemědělci nakoupili zboží u obchodníků. Dále jim slíbil, že čtyřikrát do roka budou vyplouvat lodě s jejich zbožím do Francie. To ale guvernér porušoval tím, že na lodě nakládal přednostně svoje zboží z Tortugy. Pro zboží zemědělců pak zbývalo už jen velmi málo místa, na které museli být vydávány ještě povolení od guvernéra. Plantážníci byli s guvernérovým přístupem velice nespokojeni. Proto začali obchodovat s Holanďany, kteří mezitím připluli k severozápadním břehům Španělska.²²³ To se ale nelíbilo guvernérovi. Proto se obrátil na svou domovskou zemi a nechal si poslat dva válečné koráby, aby mohl zasáhnout proti zemědělcům. Ti se ale o tom dozvěděli a utekli do hustých lesů.²²⁴

Po čase guvernér nabídl zemědělcům dohodu, kterou však podle Oliviera příliš nedodržel. Nicméně díky této dohodě mohli zemědělci obchodovat s kým chtěli.²²⁵

Na Španěly pěstovali zemědělci tabák. Olivier v době kdy zde pobýval, odhadl počet zemědělců zhruba na dva tisíce. Aby mohli zemědělci založit plantáže, museli vypálit mnoho stromů a vykopat jejich kořeny. Než se jim podařilo vypěstovat plodiny na plantážích, živili se lovem zvěře, která tu žila v hojném počtu.²²⁶

„Půdu začali upravovat tak, že se rozdělili na malé skupinky po dvou nebo třech osobách a rozdělili si ji na dílce, dostatečně od sebe vzdálené.“²²⁷ Jako nářadí používají sekery, pily, nože, mačety. K tomu ještě mají nejnütnější zásobu potravin a zvláštní boby. Když jsou tyto boby správně zralé, nechají je zemědělci schnout šest týdnů. Pak je vaří s masem a přidávají je do polévky s vejci. Kromě těchto bobů ještě pěstují další plodiny. Jsou to patatos, což jsou takzvané sladké brambory. Dále je to plodina nazývaná Maniok, které říkají indiáni kasave a využívají její namletý kořen namísto pšeničné mouky. Dalšími plodinami jsou banány a guinejské fíky. Po pěstování těchto plodin začali pěstovat tabák.²²⁸

Když se tabák odřízne, vyrostle z jeho kořene rostlina znovu. Takto je schopna obrazit až čtyřikrát do roka. Odříznuté rostliny se suší na tyčích pod přístřeškem. Tabák se odtud

---

²²² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 51

²²³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 51 - 52

²²⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 52 - 53

²²⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 53

²²⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 49

²²⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 49

²²⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 49 - 50

vyváží do Francie a ještě dalších zemí, které Olivier nejmenuje. Lidé využívají tabák ke žvýkání nebo k barvení látek.²²⁹

Plantážníci využívají k pomoci při pěstování plodin otroky. Otroků je tady ale málo. U plantážníka musí sloužit po dobu tří let.²³⁰

5.7 Otroctví

Otroctví bylo v době 17. století časté. V takových oblastech, jako byla oblast Karibských ostrovů, bylo otroctví pod panováním Španělů zcela běžnou věcí. Jako otroci byli využíváni nejdříve indiáni z ostrova, který zabrali španělští osadníci. Potom se na „centrální“ ostrovy se španělskými osadami začali přivážet indiáni z okolních ostrovů. Když pak nastal úbytek indiánů v důsledku vyčerpávající práce, nemoci a špatného zacházení, začali se dovážet černí otroci z pobřeží Guineje z Afriky.²³¹ Otrokem se ale mohl stát i běloch.²³²

Takový případ dokazuje už Olivier, když byl prodán Francouzskou Západoindickou společností. Jako její zaměstnanec byl prodán z toho důvodu, že společnost neměla peníze a nejlepším způsobem jak si je opatřit, bylo prodat právě svoje zaměstnance.²³³

Když tedy Olivier píše o otroctví, vychází z vlastní zkušenosti. V době kdy byl otrokem, vystřídal dva „majitele“. První pán Oliviera velmi týral, podle jeho vlastních slov. Nový pán se k Olivierovi choval již lépe. Uzdravil ho a dal mu nové šaty. Když u něho Olivier pracoval již přes rok, nabídl mu jeho pán, že ho propustí ze služby, když se vykoupí částkou sto padesáti piastrů. Ty ale Olivier neměl. Proto dostal svolení, že částku může zaplatit, až později, kdy sežene peníze.²³⁴

Zda byl Olivierův druhý pán tak milosrdný a propustil ho v podstatě „dobrovolně“ a ještě k tomu bez náhrady, je těžké odhadnout. Evidentně byl mírnější než předchozí pán, ale je otázkou, zda opravdu počkal otrokovi s náhradou za ušlou práci a následný zisk. Možná opravdu jeho pán byl tak milostivý, protože mohl mít jiné otroky, na nichž mu záleželo více, aby u něj zůstali ve službě. Olivier ale mohl také utéct, a do knihy napsat něco jiného. Jistě by se nechlubil útekem od svého pána. Také se později nikde nezmiňuje, že by „výkupné“ za

---

²²⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 51

²³⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 53

²³¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 8

²³² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 53

²³³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

²³⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

svou osobu bývalému pánovi zaplatil. Je to s podivem, protože na Tortugu se musel ještě několikrát vrátit a jistě už měl nějaké peníze z loupežných výprav s piráty.

Otroky využívají jak Španělé, tak i francouzští obyvatelé, lovci a plantážníci. Lovci využívají otroky jako pomoc při lovu, aby lovcům vařili jídlo a k odnášení kůží zvířat na břeh na loď. Lovci zachází s otroky velice krutě. Když si chtěl jeden otrok odpočinout v neděli od nošení kůží, protože v neděli se má odpočívat, jeho pán ho zbil holí.²³⁵ Jestli tuto událost Olivier viděl na vlastní oči nebo se ji pouze doslechl, z knihy nevyplývá. Celkově mluví Olivier o chování bukanýrů k otrokům takto: „*Tito lidé jsou ukrutní a nemilosrdní ke svým otrokům, takže je snesitelnější odsloužit si tři roky jako otrok na galeji nebo řezat brazilské dřevo v holandských pilách než prožít jeden rok ve službách bukanýrových.*“²³⁶ Olivier nejen že hodnotí otroctví, ale také srovnává různé přístupy k otroctví. Srovnává francouzský a anglický přístup. To znamená, že mu známost tohoto jevu není cizí. Na dalších dvou stranách knihy pak popisuje další příhody otroků s jejich pány.²³⁷

Zemědělci mají k dispozici méně otroků. Otroci jim musí sloužit po dobu tří let. Podle Oliviera prodávají zemědělci své otroky jiným pánům jako koně na trhu a zacházejí s nimi stejně špatně jako bukanýři. Když je otrok nemocný, musí pracovat dál na horkém slunci. Kvůli silnému slunci pak mají otroci často na zádech bolavé strupy. Olivier si také povšiml, že otroci často onemocní zvláštní nemocí, která je v těchto končinách nazývána coma. Při této nemoci je postižený jako „smyslů zbavený“. Takový člověk začne krátce dýchat, má žízeň a chce se mu spát. Má se za to, že nemoc je způsobena špatným a krutým zacházením s otroky, nestravitelnou potravou a změnou podnebí, pokud jde o otroka dovezeného ze země s jiným klimatem.²³⁸

Zjednodušující pohled by mohl svádět k názoru, že otroky se stávali lidé pouze chudých a špatných rodin. Nebylo tomu tak, alespoň podle Olivierova vyprávění. Mluví i o případech, kdy se do otroctví dostávali i lidé z dobrých rodin.²³⁹ Lidé byli do otroctví sháněni i ve Francii a také prý i Anglii. Překupníci s otroky sháněli za tímto účelem mladé muže i na vesnicích a ve městech a slibovali jim různé věci, kterými je měli přimět k odjezdu.²⁴⁰ Jako příklad zmiňuje mladého muže, který pocházel z dobré rodiny, ale odešel od ní. Odešel kvůli svému strýci, jež byl jeho poručníkem a špatně se k němu choval. Tento mladý muž ale začal pracovat pro jednoho plantážníka a ten se k němu choval ještě hůře. Vyžadoval po něm

²³⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 45

²³⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 45

²³⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 45 - 47

²³⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 53 - 54

²³⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 54

²⁴⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 53 - 54

těžkou práci, ale nedával mu najíst. Muž nakonec utekl do buše a tam zemřel hlady. Tuto mrtvolu našel sám Olivier ohlodanou od psů.²⁴¹

Dále jsou v knize popsány tři případy jak majitelé týrali své otroky. Jeden ubil svého otroka k smrti, protože mu utekl do buše. Druhý pán nutil své tři otroky stále pracovat a nedával jim jídlo tak dlouho, až jej zabili. Třetí pán připravil mnoho otroků o život bitím a potom vedle jejich hrobu pokládal čerstvé maso s vínem a vejci, jako kdyby se o ně v životě staral tak dobře jako o své vlastní děti.²⁴²

Olivier nepobýval pouze na ostrovech Tortuze a Española. Dostal se také na ostrov Jamajku, kterou měli v držení Angličané. A právě tady se zřejmě setkal také s otroctvím, které se lišilo od „francouzského“. Pro srovnání pak v knize uvedl za popis otroctví pod francouzskými pány popis anglického přístupu k otroctví.²⁴³

Přístup Angličanů k otrokům není podle Oliviera o mnoho lepší. Dokonce ho hodnotí jako horší. Otroek ve službě u anglického pána si musí odsloužit sedm let. Když otrok slouží u pána již šestým rokem, zkouší je uvrhnout do služby znova. „*Nutí je tím, aby sami prosili svého pána, aby je prodal jinému, čemuž oni přirozeně vyhoví. Tak jsou prodáni znovu na sedm let, nebo aspoň na tři nebo čtyři roky.*“²⁴⁴ Olivier dokonce znal otroky, kteří sloužili prý patnáct až dvacet osm let, než získali svobodu.²⁴⁵

Olivier tvrdí, že na ostrovech, které drží Angličané, mají jistý zákon. Podle tohoto zákona každý člověk, který dluží druhému více než 25 anglických šilinků a není schopen tuto částku zaplatit, bude prodán do otroctví na stanovenou dobu šesti měsíců až jednoho roku.²⁴⁶

Zda jsou tyto informace pravdivé, je těžké posoudit. Pokud tento přístup k otroctví nepatřil k oficiální doktríně anglických zvyků, mohl být uplatňován menší skupinou nebo jednotlivci. A právě s nimi se mohl Olivier setkat a jejich pravidla vzít za závazná pro celé společenství na ostrově.

Jak bylo již uvedeno, otroky se nestávali jen lidé rozdílné barvy pleti. To už také bylo ukázáno na příkladu samotného autora deníku. Ať byl otrok jakékoliv barvy, musel tvrdě pracovat. Ovšem ačkoliv byli otroci „bílí“ a „černí“ na stejné „příčce“, jejich majitelé s nimi rozdílně zacházeli. Olivier si povšiml jistého rozdílu mezi „černým“ a bílým“ otrokem. Podle Oliviera: „*Plantážníci totiž říkají, že negra musí víc šetřit než bělocha, protože jim černo*

---

²⁴¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 54

²⁴² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

²⁴³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

²⁴⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

²⁴⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

²⁴⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

*musí sloužit po celý svůj život, běloch však jen po krátký čas.*²⁴⁷ Tady je vidět rozdíl v přístupu vnímání barvy pleti. Černochoch je v podstatě méněcenný, proto se nepočítá s tím, že by během svého života pracoval jinak než otrok, narozdíl od bělocha, který je v otroctví pouze takzvaně „dočasně“. Zajímavé je, že se Olivier nezmiňuje, zda se může černochoch z otroctví vykoupit jako běloch.

Nejen z námořníků či bukanýrů se rekrutovali piráti. Také otroci sbíhali k pirátům, když měli příležitost. U pirátů byli totiž svobodní, nebyli sami a měli větší šanci na získání potravy a ještě si mohli pro sebe uloupit peníze. Jako příklad jak se otrok může stát pirátem, uvedu případ otroka z Gibraltaru. Toto městečko bylo přepadeno a dobyto kapitánem Morganem. Obyvatelé před ním stačili uprchnout. Ovšem piráti chytili jednoho otroka a zjišťovali od něj, kde se obyvatelé ukryli. Aby jejich úkryt prozradil, naslibovali mu *„hory doly, že ho vezmou s sebou na Jamajku jako svobodného a že mu dají tolik peněz, kolik dostane každý z nich, a k tomu ještě tolik španělských šatů, kolik jen bude chtít, jestliže jim ukáže, kam se obyvatelé Gibraltaru ukryli.*²⁴⁸ Těmito sliby otroka přesvědčili a do úkrytu obyvatel piráty sám zavedl. Několik lidí piráti zajali a nařídili otrokovi, aby je zabil před ostatními obyvateli. K těmto činům ho piráti donutili, aby pak musel zůstat s nimi napořád.²⁴⁹ Dokonce ho nevydali zpátky Španělům, když piráti z města odcházeli a španělstí osadníci při placení výkupného zaplatili i za tohoto otroka. Olivier to komentuje slovy, že *„ho chtěli po zásluze potrestat. Morgan ho však nevydal, neboť byl přesvědčen, že by ho zaživa upálili, kdyby ho dostali.*²⁵⁰ ²⁵¹ Zda by obyvatelé Gibraltaru opravdu upálili za živa, je těžké posoudit. Jistě by ho ale velice tvrdě potrestali, že pomáhal pirátům a uškodil tím obyvatelům města.

---

²⁴⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 53

²⁴⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 138

²⁴⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 138

²⁵⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 141

²⁵¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 141

6. PIRÁTSKÉ MEDAILONKY

Přestože Olivier uvádí dataci asi jen na třech nebo čtyřech místech v knize, jeho vyprávění je řazeno postupně po sobě tak, jak jej prožil. Tuto linii neporušuje ani u pirátů, které jmenuje a popisuje jejich činnost. U piráta Pierra Le Granda je jisté, že jeho příběh si do svého deníku vypůjčil „z druhé ruky“.²⁵² V případě Ludvíka Skota se domnívám, že se s ním nesetkal, protože se o něm zmiňuje jen velice stručně. Pirát jménem Mandsveldt měl pokračovat ve stylu Ludvíka Skota, a také mu bylo autorem věnováno pouze několik řádků. Celkově informace o Ludvíku Skotovi a Mandsveldtovi tvoří spíše jen „vsuvky“ pro ucelené vyprávění. Mandsveldtovu osobu potom ještě popisuje ve druhé části své knihy. Ovšem podle Olivierova vyprávění to vypadá, že informace ve druhé části deníku převzal autor od někoho jiného a plavby s Mandsveldtem se nezúčastnil. S Ludvíkem Skotem se tedy zřejmě nesetkal, avšak s Mandsveldtem se pravděpodobně střetl. Zda se setkal a plavil i s Pierrem Francem, Bartolomějem Portugalcem, Rockem z Brazílie a Janem Davisem, není jasné. Pokud jde o Bartoloměje Portugalce, je jisté, že se s ním Olivier setkal na konci Portugalcova života, protože ho viděl, když umíral. Z knihy ale nevyplývá, zda mu ony příběhy o dobývání Portugalce jenom vyprávěl, nebo jestli se těchto výprav Olivier opravdu zúčastnil.

Při porovnávání vyprávění o činnostech France, Portugalce, Rocka a Davise jsem si povšimla, že obsahově jsou poměrně podrobné. A to i z hlediska znalosti územních názvů, které piráti navštívili. To by podporovalo závěr, že se s nimi Olivier plavil za kořisti. Avšak oproti vyprávění o L'Olonisovi a Morganovi jsou tyto příběhy mnohem chudší na podrobnosti a kratší. Nepopisuje u nich například stanovování a rozdělování kořisti. U France není jasné, jak vlastně skončil či neskončil jeho život. Pokud by se s ním Olivier plavil jako lékař, musel by s ním sdílet stejný osud. To znamená, že by se dostal do zajetí Španělů. Jak by se ale z něho dostal, aby se mohl po čase plavit s L'Olonisem a s Morganem? Proč se o vysvobození nebo útěku ze zajetí nezmínil? Stejná otázka se nabízí u Rocka Brazilce. V jeho případě by se totiž dokonce dostal do Evropy do Španělska, a místo návratu do Karibské oblasti se mohl vrátit do své země. Pokud by se s ním opravdu plavil, proč se tedy vracel? Možná se mu pirátský život zalíbil a vrátil se.

V případě kapitánů Michala Baska, Mojžíše van Wijn, Petra Le Picarda a Brodelyho je jasné, že se s nimi setkal.

Na následujících řádcích představím piráty, jimž nevěnoval takovou pozornost jako L'Olonisovi a Morganovi.

---

²⁵² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 58

6.1 Pierre Le Grand

Jako prvního piráta si Olivier vybral jistého Francouze Pierra Le Granda, který žil na Tortuze. Le Grand se narodil v Normandii ve městě Dieppe. Tento muž se roku 1602 úspěšně pokusil o přepadení a dobytí viceadmirálské lodi ze Španělska, čímž se velice proslavil. Tato španělská loď proplouvala Bahamským kanálem nedaleko Tiburonského mysu. Le Grandovi se podařilo loď obsadit pouze s dvaceti osmi člennou posádkou. Všechny Španěly plavící se na této lodi, nechal vysadit na břeh blízkého ostrova. S lodí pak odplul do Francie a do těchto míst se už nevrátil.²⁵³

Zajímavou a důležitou informací u dobytí této lodi je styl, který Le Grand zvolil. Dobytí této lodi byla „z nouze ctnost“, protože piráti byli dlouho na moři a začaly jim docházet zásoby. Na koráb zaútočili za soumraku.²⁵⁴ Když se chystali loď napadnout, piráti zřejmě dostali strach před tak velkou lodí. To mohl být důvod pro to, že pirátská posádka musela svému kapitánovi složit přísahu, že se při útoku nebudou bát,²⁵⁵ že ho povedou až dokonce a neutečou při dobývání zpátky na pirátskou bárku. Aby měl Pierre opravdu jistotu, že ho piráti nezradí, rozhodl se, že vlastní loď při útoku nechá potopit a donutí tak piráty, aby se více snažili. Potopil ji tím způsobem, že ji felčar musel těsně před útokem navrtat.²⁵⁶ Piráti se tak neměli kam vrátit. To je mělo motivovat k získání nové lodi.

Je to velmi zajímavý přístup k pirátské povaze. Jak je vidět, i piráti mají strach a jsou si vědomi rizik a nebezpečí, které jim může tak riskantní podnik přinést. Ukazuje se tím, že i „po krvi toužící“ pirát mohl mít pochyby o své osobě, mohl mít strach, či obavy z toho, jak se zachová ve chvíli, kdy „dojde na lámání chleba“. Navrtání vlastní lodě je zajímavým způsobem, jak přimět posádku, aby v poslední chvíli „nevzala nohy na ramena“ a neschovala se v podpalubí vlastní lodě, nebo se nepostavila proti vůli svého kapitána. Obava kapitána, že se piráti ze strachu dají na ústup, mohla vycházet z toho, že tato akce byla spíše zoufalým řešením neutěšené situace než dopředu promyšlenou akcí jako například u Morgana.

Důvodem, proč o Le Grandovi Olivier píše je ten, že k dobytí lodi měl jen málo mužů. Le Grand patří k těm pirátům, jejichž loupežné pokusy nebyly dopředu naplánované. Nevytyčoval si území, které chce cíleně napadnout.

---

²⁵³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 58 - 59

²⁵⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 58

²⁵⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 58

²⁵⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 58

6.2 Ludvík Skot

Tento pirát začal podle autora deníku s dobýváním španělských osad jako první. Dobył záliv Campeche, „vyplenil a zničil, co mohl, a sebrav ohromné výkupné, zase je opustil.“²⁵⁷ ²⁵⁸

6.3 Mansveldt

Mansveld podle autora knihy pokračoval v tomto novém stylu po Ludvíku Skotovi. Vybral si pro to ale oblast v Nové Granadě z níž se dostal až do jižního moře²⁵⁹ a potom ještě Cartago v Nové Granadě.²⁶⁰ Dál už Olivier v jeho popisu nepokračuje. Mansveldtova osoba se však objevuje v knize znova, a to v části, ve které popisuje Olivier historii a vzestup muže jménem Henry Morgan. Mansveldt pobýval na Jamajce a chtěl vyzbrojit několik lodí, aby mohl vyplout na moře a pak se vylodit u vybraných břehů a tam vykrádat města. V tu dobu se vrátil na Jamajku Morgan z několika úspěšných plaveb. Mansveldt se rozhodl s ním spojit. Byl pak Morganem jmenován viceadmirálem Morganova loďstva, které čítalo podle Oliviera patnáct lodí, na nichž se plavilo pět set mužů.²⁶¹ Z vyprávění vyplývá, že se Mansveldt a Morgan vydali na moře společně. Pak už ale Olivier mluví pouze o Mansveldtovi. Ten se vydal do okolí Panamy, kde získal ostrov Santa Catalina. Chtěl pro tento ostrov získat posily, aby se stal hlavní základnou pirátů. Proto zde zanechal svého zástupce a odplul na Jamajku. Guvernér Jamajky mu však nechtěl dát posily k dispozici, protože se obával reakce anglického krále. Proto Mansveldt odplul s žádostí o posily na Tortugu.²⁶² Zřejmě tyto posily nakonec nezískal, nebo o ně již nestihl požádat, protože zemřel. Jak zemřel se Olivier nezmiňuje.

6.4 Pierre Franc

Pierre Franc pocházel z Francie z přístavu Dunkerque. Měl v úmyslu přepadávat lodě, které proplouvaly z města Maracaiba do zálivu Campeche. Nepodařilo se mu ale nic získat, proto se přesunul se svou bárkou a s posádkou o dvaceti šesti mužích do jiné oblasti. Touto oblastí byla Ranchería nedaleko městečka Río de le Hacha, protože se tu nachází místa bohatá

---

²⁵⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 72

²⁵⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 72

²⁵⁹ Jižním mořem byl míněn Tichý oceán. Pojmenoval ho Vasco Balboa v roce 1513 Viz DAY, D. *Dobyvatelé: Nová historie moderního světa*. 1. vydání. Praha: nakladatelství Deus, 2006. s. 25. ISBN 80-86215-86-5

²⁶⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 73

²⁶¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107 - 108

²⁶² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 108 - 109

na naleziště perel. A právě tady křižovaly lodě s nákladem perel. Každý rok do těchto míst připluje flotila 10-12 bárek z Cartageny, aby zde lovila perly. Jako ochrana ji doprovází válečná loď. Právě tuto skupinu lodí se rozhodl Franc přepadnout. A pokusil se zmocnit také velitelské lodi. Využil chvíle, kdy lodě s nákladem perel kotvily v ústí řeky Hacha a válečná loď byla vzdálena od skupiny asi půl míle. Franc nechal v bezvětrí stáhnout plachty a plul kolem pobřeží, předstírajíce, že je lodí Španělů plujících z města Maracaibo. U perlových útesů podnikl útok na velitelskou loď flotily, i když byla mnohem silnější. Loď byla vyzbrojena osmi děly a na palubě měla šedesáti člennou posádku. Franc se rozhodl pro přímý útok. Vyzval loď, aby se vzdala. Ta ale začala na piráty střílet. Když válečné lodi došly náboje, začali po ní pálit piráti, kteří dosud vyčkávali. Nakonec pirátům Španělé podlehli a piráti se zmocnili velitelské lodě.²⁶³

Když Pierre získal tuto loď, svoji vlastní nechal potopit, a to tak, že ji navrtal. Na velitelské lodi zanechal vlajku Španělů, původní posádku zahnal do podpalubí a vyplul na moře. Toho si ale všimla válečná loď a vydala se jí vstříc, aniž by tušila, že ji kormidlují piráti. Myslela si pouze, že její osazenstvo chce uprchnout s ulovenými perlami. Piráti ale udělali chybu, která zapříčinila jejich nezdar. Ve snaze se co nejrychleji dostat s kořistí na širé moře, rozvinuli příliš mnoho plachet.²⁶⁴

Bohužel ale začal vát silný vítr a to nevydržel hlavní stěžeň, který se přelomil a spadl na palubu. Nemohli tak odplout a válečná loď byla čím dál tím blíže. Piráti se rozhodli pro přímý boj. Ten však pro ně skončil neúspěchem. Piráti byli zajati. Ztratili tak kořist, která měla podle toho co uvádí Olivier, v podobě perel za sto tisíc piastrů. Také ztratili novou loď, protože starou již potopili. V neposlední řadě přišli zásoby potravin ze španělské lodi. Jako jedinou výhodu si vyprosili na Španělech, že jimi nebudou využíváni jako otroci nosící kamení a vápno, nebo k jiným druhům práce na dobu tří nebo čtyř let.²⁶⁵ Co bylo s piráty dál, zda byli nějak potrestáni už není jasné, protože dál nám o tom autor knihy nepíše.

Franc patří ještě k té skupině pirátů, kteří se neorganizovali do skupin a spíše než přímý útok již od začátku volili způsob setrvání v úkrytu, způsob lsti. Nijak se nezdržovali bojem se Španěly, pokud nemuseli. Svou kořist hledali spíše na moři a pak v zálivech, kde kotvily lodě před vyplutím na další cestu.

---

²⁶³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 65 - 66

²⁶⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 66

²⁶⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 66 - 67

6.5 Bartoloměj Portugalec

Bartoloměj Portugalec pocházel, jak už jméno napovídá, z Portugalska. Tento muž se také pokusil o jeden odvážný kousek podobně jako Le Grand. Portugalec měl malou loď se čtyřmi malými děly a posádku čítající třicet mužů. Plavil se ve vodách poblíž ostrova Kuba, kde zpozoroval loď plující z města Maracaiba a z města Cartagena do města Havana na Kubě a potom na ostrov Española. Tato velká loď měla dvacet děl a na palubě bylo námořníků a cestujících dohromady sedmdesát. Bartoloměj využil situace a loď napadl, ale Španělé jeho loď odehnali. Po druhém pokusu o napadení se nakonec piráti lodi zmocnili, ačkoliv deset z nich položilo při dobývání život a čtyři byli raněni. Po získání lodi potřebovali piráti doplnit zásoby pitné vody, a protože se nemohli vrátit na Jamajku z toho důvodu, že vál vítr v opačném směru, vydali se k západnímu břehu ostrova Kuby k mysu sv. Antonína.²⁶⁶

U mysu sv. Antonína byli napadeni třemi velkými loděmi plujícími z Nového Španělska na ostrov Havana. Portugalec byl se svou posádkou zajat a jejich rychle nabytá kořist jim byla rychle sebrána. Kvůli přírodě, která na moři rozpoutala za pár dní bouři, se lodě rozdělily a ta, na níž byli piráti, plula do zálivu Campeche. Právě do té oblasti, kde napáchal v předchozích letech Portugalec velké škody. V přístavu navštívili nově „příchozí loď kupci k uvítání jejího kapitána, a přitom zjistili, že je na ní zajatý Portugalec. Ten Portugalec, co zde napáchal mnoho zlých věcí. Druhého dne dorazila na loď spravedlnost, aby zajala piráty. Její požadavek na kapitána byl vydat piráty, aby mohli být potrestáni. Kapitán hned piráty vydal. Ovšem nevydal jim Portugalce, protože se bál, že jim uprchne. Podobný kousek už totiž jednou vyvedl. Místo vydání spravedlnosti se rozhodl, že Portugalce nechá další den ráno popravit na šibenici sám a bez procesu. To byla ale chyba.²⁶⁷

Portugalec se doslechl o kapitánových záměrech, protože rozuměl španělské řeči. Rozhodl se proto pro útěk. Když byla noc počkal až všichni usnou. Jenže strážný, který ho hlídal, byl stále vzhůru. Portugalec si proto opatřil nůž a strážného zabil. Potom se musel dostat z lodi na břeh. Problém byl v tom, že Portugalec neuměl plavat. Našel si prázdné džbány, pevně je zazátkoval korkem a použil je při plavání ve vodě. Když doplul ke břehu, okamžitě se utekl schovat do buše, kde strávil tři dny. Na lodi samozřejmě ráno zjistili, že je Portugalec pryč a do buše byli vysláni vojáci. Pirát na útěku byl ale chytřejší a šikovnější a vojáci ho nenašli. Několik dní lezl Portugalec pouze po stromech, aby vojáci nenašli jeho stopy.²⁶⁸ Po dvou týdnech se dostal k mysu zálivu Triste. Ke štěstí uprchlého piráta v tomto

²⁶⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 67

²⁶⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 67 - 68

²⁶⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 68

zálivu kotvila pirátská loď z Jamaiky, na níž byli jeho přátelé. Nejdříve vyprávěl Portugalec přátelům o tom, co se mu stalo a pal je požádal o malou službu. Vypůjčil si od nich kanoe s dvaceti muži, aby se mohl vrátit do Campeche a přepadnout loď, z které utekl.²⁶⁹

Kanoe dorazili do Campeche po sedmi dnech a v noci byla zamýšlená loď napadena. Španělé na palubě byli zajati a Portugalec rychle s lodí vyplul z přístavu. Portugalec takto získal nejen loď, ale i mnoho cenného zboží, které bylo na lodi ponecháno. Opět se stal kapitánem lodi. Ovšem netrvalo to dlouho. Kapitán se s lodí vydal k Jamajce. Když plul kolem ostrova Kuba, opět ho zastihla velká bouře a jeho loď se rozbila o útesy. Na propůjčených kánoích pak se pak s posádkou dopravil na Jamajku. Zde strávil Portugalec krátký čas a opět se chystal na další loupežnou výpravu.²⁷⁰

Zda se na moře znovu vydal a něco získal, to v knize není uvedeno. Autor vyprávění už o tom dále nepíše, pouze vyprávění zakončuje tímto komentářem: „*Tento pirát Španěly velmi týral, ale ze svých lupů měl málo užitku; sám jsem ho viděl umírat v největší bídě.*“²⁷¹

Je otázkou, zda se Olivier výše uvedené příhody zúčastnil nebo ne. Je možné, že s Portugalcem pouze mluvil před smrtí a Portugalec mu to vše vylíčil. Také mohl mít informace z druhé ruky od piráta, který se s Portugalcem mohl plavit.

6.6 Rock z Brazílie

Rock z Brazílie, nebo také Rock Brazilec se narodil ve Spojených Nizozemských provinciích v Groningenu. Pravé jméno tohoto muže je neznámé. Dlouhou dobu pobýval v Brazílii. Z Brazílie přišel na ostrov Jamajku, když ji Portugalci získali zpátky na amsterodamské Západoinďické společnosti.²⁷² Zde si Rock „zvolil“ podobný osud jako Olivier Exquemelin: „*protože nevěděl, jak se žít, odebral se mezi piráty*“²⁷³ To může být pouze Oliviero va konstrukce, aby čtenářovi osvětlil důvod proč se přidal k námořním lupičům.

Ještě než se Rock přidal k pirátům, pracoval jako obyčejný námořník „...a choval se tak statečně, že došel oblíby u ostatních.“²⁷⁴ Díky své statečnosti si zřejmě získal pojmenování Rock, a Brazilec kvůli tomu, že byl dlouho v Brazílii. Plavba po moři vždy neprobíhala v klidu mezi námořníky a kapitánem. Tak se stalo, že pojednou došlo k neshodě mezi kapitánem lodi a jedním oddílem, jehož součástí byl i Rock. Tento oddíl si vzal jednu bárku a

²⁶⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 69

²⁷⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 69

²⁷¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 69 - 70

²⁷² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

²⁷³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

²⁷⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

od hlavní lodi se oddělil. Statečný Rock byl posléze zvolen za vedoucího oddělené posádky.²⁷⁵

Po odtržení od „mateřské lodi přálo Rockovi s jeho posádkou štěstí. Dobyli jednu loď, která vezla velkou sumu peněz z Nového Španělska, a odpluli s ní i s nákladem na Jamajku. „*Tím Rock získal velkou vážnost a stal se nakonec tak obávaným, že se před ním celá Jamajka třásla. Nikoli však pro přísnou kázeň a dobré chování, nýbrž pro hloupé furiantství. Byl li opilý, pobíhal městem jako blázen a koho potkal, tomu utal ruku nebo nohu, aniž ho někdo mohl od toho odvrátit. Choval se jako člověk beze smyslů. Španěly hrozně týral, protože je odedávna nenáviděl. Některé z nich narazil na dřevěné oštěpy nebo je dal svázané péci zaživa mezi dvěma ohni, jak se to dělá s vepři, a to třeba jen proto, že mu neukázali správnou cestu, když chtěl vyplnit ohrady s prasaty.*“²⁷⁶ ²⁷⁷

I Rock se plavil se svou posádkou podobně jako Portugalec u pobřeží Campeche. Chtěl přepadnout nějakou obchodní loď. Bouře mu ale překazila plány, když mu zničila loď a celá posádka musela doplout v kánoích ke břehu. Čtyři dny pak na pevnině hladověli a byli bez vody. Navíc je zpozorovala španělská jízda, která se za nimi okamžitě rozjela. Vypadalo to, že zvítězí španělská přesila, ale piráti je porazili a ještě získali několik jejich koní. Pak se vydali na cestu podél pobřeží a narazili na španělskou bárku z Campeche, která chránila několik kánoí. Piráti využili toho, že Španělé vyšli na pevninu pro zásoby a bárku i s kánoemi ukradli. S jídlem roste chuť. Zanedlouho dobyl Rock o dost větší loď, která plula z Nového Španělska do města Maracaiba pro zásoby kaka. Ale přestože teprve plula pro zásoby, vezla všelijaké zboží a mnoho peněz. S touto lodí se po dobytí odebral na Jamaiku, aby tam mohl všechno bohatství „rozházet jak se patří“.²⁷⁸

Když pak všechno rozházel, vydal se na moře znovu. Protože již v oblasti zálivu Campeche uspěl, vyplul tam znovu. S lodí zakotvil a „okolí“ prohledával zatím jen na kánoí s deseti muži. Štěstí už mu ale nepřálo, chytili ho Španělé. Guvernér této oblasti ho nechal i s jeho druhy vsadit do vězení a hrozila mu šibenice. Rock byl ale chytrý a guvernérovi poslal dopis, v němž mu vyhrožoval smrtí. Přitom tento dopis poslal tak šikovným způsobem, že to vypadalo, jako kdyby ho poslali Rockovi přátelé, kteří nebyli vsazeni do vězení. Guvernér se toho zalekl. Piráty pustil z vězení a nechal je odplout do Španělska s galejemi jako námořníky nebo pasažéry. Museli pouze slíbit, že už se do této oblasti nikdy nevrátí.²⁷⁹

²⁷⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

²⁷⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

²⁷⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

²⁷⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70 - 71

²⁷⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

Piráti sice chvíli ve Španělsku zůstali, ale chtěli zpátky na Jamajku. Na cestu si vydělali rybolovem již cestou do Evropy. A na Jamajku se nakonec i vrátili. Olivier o tom píše: „*Po svém návratu prováděli své loupežnictví daleko hůře a ukrutněji než předtím. Španělům působili tolik zla, kolik jen mohli.*“²⁸⁰ Španělé si jejich návratu byli vědomi, proto se pokusili snížit počet lodí plavících se s různým zbožím, avšak ani tudy cesta nevedla.²⁸¹

V závěru vyprávění o Rockovi dodává, že když Španělé omezili svoje plavby po moři, jen těžko se dala chytit nějaká loď. Proto se piráti začali sdružovat do větších skupin a potom přesunuly svůj lov z moře na pevninu, kde přepadávali, dobývali a vykrádali španělská města.²⁸² Do větších skupin se sdružovali proto, že města na pevnině chránila mnohem větší skupina vojáků.

6.7 Jan Davis

Autor knihy nazývá Davise lupičem, jehož působiště bylo na Jamajce. Tento mořský zloděj vyčkával v zálivu Pocatauro, kde číhal na lodě proplouvající tímto místem z Cartageny do Nicaraguy. Ty ale propásl a přesunul se do ústí řeky Nicaragua. Z něho pak plul směrem do vnitrozemí, aby mohl vyplenit tamější město. Plul „střídavým“ způsobem. Ve dne se ukrýval s posádkou i s kánoemi pod houštím a křovinami na břehu a v noci nepozorovaně plul pod rouškou tmy k městu. K městu dopluli za tři dny. Jako na strážě hlídající v noci město použili jednoho indiána, který plul s nimi. Tento indián tuto oblast dobře znal. Dříve tu totiž žil, ale uprchl, když z něho chtěli udělat otroka. Tento indián tedy neslyšně vylezl na souš a stráže zabil. Piráti bez otálení zamířili do města, kde obsadili domy významných měšťanů. Když tyto domy vykradli, přišli na řadu také kostely.²⁸³

Uprchlíci před piráty „zburcovali“ celé město a stráž města. Piráti se museli dát na ústup, ale vzali sebou nějaké měšťany jako rukojmí. To pro případ, že by byli zajati nějakí piráti, tak aby je mohli vyměnit. Rychle se dostali k lodi. Tam se pak rukojmí musela vykoupit zásobami masa. Jakmile bylo maso naloženo, vypluli piráti na otevřenou moře. Jejich kořist tvořila slušnou výši. V penězích byla spočítána na čtyřicet tisíc piastrů a domácí kostelní stříbro a klenoty měly hodnotu padesát tisíc piastrů. S touto kořistí dopluli na Jamajku, kde opět všechno rozházeli a opět se museli vydat na moře. Tato úspěšná loupež

---

²⁸⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 72

²⁸¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

²⁸² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

²⁸³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 73

„udělala“ Davisovi dobré jméno a byl zvolen admirálem nad několika loděmi. Piráti si ho vybrali za admirála, protože byl na těchto výpravách považován za dobrého vůdce.²⁸⁴

Další cesta za kořistí vedla kolem severního pobřeží ostrova Kuba. Kolem ostrova totiž proplouvaly lodě z Nového Španělska a právě tyto chtěl Davis získat. V tomto podniku však nebyl úspěšný. Proto zamířil za dalším lupem k pobřeží poloostrova Florida. Tady jim konečně přálo štěstí. Dobili a vykradli tu město sv. Augustin de la Florida, a to i přesto, že město chránila skupina vojáků.²⁸⁵

U Davise je zajímavé, že k dobytí města použil u řeky Nicaragua indiána, který se chtěl pomstít svému bývalému pánovi. Vystává tu tak další důvod, proč se přidat k pirátům. Z pomsty.

6.8 Michal Bask

Michal Bask byl majorem ostrova Tortuga. Exquemelin se o něm zmiňuje ve druhé části svého deníku. Protože se doslechl o úspěších piráta L'Olonaise, rozhodl se že se k němu přidá a na další výpravu vyplul s ním. Sliboval si od toho pro sebe další zisk. L'Olonois jmenoval Baska velitelem svého pozemního vojska. Jak se vyvíjel Baskův osud dál, není známo, protože Olivier se o Baskovi už nezmiňuje.²⁸⁶

6.9 Mojžíš van Wijn

Mojžíš van Wijn byl zřejmě jedním z kapitánů, kteří se k L'Olonisovi přidali. Když dobyli město Puerto Cavallo, Van Wijn byl ustanoven L'Olonisovým zástupcem a měl setrvat s námořníky ve městě, než L'Olonis vyplení další blízkou vesnici.²⁸⁷

Podruhé se Exquemelin zmiňuje o tomto muži, když se konala porada o cestě za další kořistí. Ale v tomto případě mu pozměnil jméno. Píše o něm jako o Mojžíši van Klijn.²⁸⁸ Podle mého soudu je to ten samý kapitán, o kterém psal Olivier o několik stránek dříve. K tomu mě vede informace od Oliviera, že se tento kapitán „odtrhl“ od L'olonise s lodí, kterou dobyl u Puerto Cavallo.²⁸⁹ Označení města, u kterého byla dobytá loď, se shoduje

---

²⁸⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 73 - 74

²⁸⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 74

²⁸⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 81

²⁸⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 95

²⁸⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 101

²⁸⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 101

s vyprávěním na předchozích stránkách. Zda se Olivier ve jménu přepsal, nebo se pak dozvěděl správné jméno a v deníku ho zapomněl opravit, není jasné.

6.10 Petr Le Picard

Tento pirát se také zúčastnil porady konané L'Olonoise a také se od něho oddělil a vyplul za kořistí jinam. Podle Oliviera se Le Picard vydal k pobřeží Costa-Ricy kde napadl městečko Veraguas. Moc bohatství tady ale neuloupil, protože tu žili velmi chudí lidé. Je otázkou jak se o tomto Olivier doslechl, protože po odtržení Le Picarda zůstal s L'Olonoisem, jak to vyplývá z deníku. Je možné, že se Le Picard po nějaké době s L'Olonoisem opět spojil nebo se jeho příběh donesl k autorovi deníku až později.²⁹⁰

6.11 Brodely

Brodely byl kapitánem čtyř lodí a jedné bárky. Kapitánem této skupiny lodí ho jmenoval Henry Morgan. Tato skupinka lodí měla napadnout opevnění San Lorenzo de Chagre v Panamské oblasti. Tento muž byl mezi piráty a Španěly velmi známý. Navíc znal zdejší pobřeží, protože tu loupil ve stejné době, ve které Mansveldt dobyl ostrov Santa Catalina. Z ostrova Santa Catalina pak Brodely vyplul dobýt pevnost San Lorenzo de Chagre. Morgan na ostrově zůstal.²⁹¹

Přes počáteční neúspěchy se pirátům podařilo pevnost dobýt díky náhodě. „*Jednomu z pirátů projel ramenem šíp; vytáhl jej zuřivě, vzal kousek hadru, který měl u sebe, omotal jej kolem šípů a šíp vrazil do hlavně své ručnice, aby jej střelil do kastelu zpět. Hadr na šípů se od výstřelu vznítíl a při dopadu zapálil střechu jedné chatrče uvnitř pevnosti, kryté palmovými listy. Ostatní piráti to viděli a začali to dělat také.*“²⁹² Za chvíli byla polovina pevnosti v plamenech a piráti se tak mohli dostat dovnitř. Když dovnitř pronikli, polovina pirátů střílela po Španělech a polovina na oheň házela hlínu, aby ho uhasila. Morgan, který zůstal na ostrově Santa Catalina byl o dobytí informován dopisem. a pak vyplul k dobyté pevnosti za Brodelym.²⁹³

Z vyprávění vyplývá, že se Exquemelin dobývání pevnosti San Lorenzo de Chagre zúčastnil, protože příjezd Morgana není popsán tak podrobně jako dobývání pevnosti.

---

²⁹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 101

²⁹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 168

²⁹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 169-170

²⁹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 171 - 172

7. L'OLONOIS A MORGAN

U těchto dvou kapitánů můžeme s jistotou říci, že se Exquemelin plavil pod jejich velením. Také jim je v deníku věnována značná pozornost. Podle míst, kam tito kapitáni „zavítali“, je na první pohled možné pozorovat rozdíl ve strategii přepadávání a vůbec celého přístupu k výpravám za kořistí. Oba byli podporováni guvernérem na jejich „domovském“ ostrově.

7.1 François L'Olonois s posádkou a jejich každodenní život

François L'Olonois se narodil ve Francii, v místě, které leží u moře, Les Sables d'Olonne. Olivier o něm píše: *„V mládí byl přivezen jako sluha neboli otrok na Karibské Ostrovy, a když si odsloužil svoji dobu a stal se zase svobodným, přešel k lovcům na ostrov Espaňolu. Tam zůstal nějakou dobu než vytáhl na lup proti Španělům. Dobył při tom velké kořisti a spáchal nevyličitelné ukrutnosti.“*^{294, 295}

Zprvu byl François obyčejným námořníkem mezi piráty, s nimiž prožil dvě nebo tři výpravy na moři. Podle Oliviera „si vždy počínal velmi statečně“. Nejspíš i proto si získal sympatie guvernéra na Tortuze, který mu daroval loď a jmenoval ho na ní kapitánem. Autor knihy nezapomíná poznamenat, že v této době mezi sebou byly Francie se Španělskem ve válce,²⁹⁶ čímž vlastně odhaluje důvod, proč byla od guvernéra darována Francoisovi loď. Tím důvodem bylo poškodit španělské obchodní lodě a oslabit tak Španělsko.

Francois měl brzy po vyplutí na moře štěstí. Přepadl několik lodí a získal pro sebe mnoho peněz a zboží.²⁹⁷ *„Jeho ukrutnosti mu získaly po celé délce pobřeží mezi Španěly tak špatnou pověst, že se zdvihl velký pokřik; když ho na moři potkali, bojovali tak dlouho, až už nemohli. Nedával Španělům žádný pardon a tak raději padli v boji nebo se potopili.“*²⁹⁸

Stejně jako Franc, Portugalec, Brazilec a Skot i Francois zamířil do zálivu Campeche. Mezi piráty to byl opravdu oblíbený záliv. Ovšem Francoise tu potkala smůla. V zálivu ho zastihla bouře a jeho loď vrhla na útesy. Aby přežil se zbytkem posádky, musel doplavat na pobřeží. Tam ho ale zpozorovali Španělé a větší část jeho lidí pobili. Kapitán přežil, ale byl raněný. Aby si ho Španělé nevšimli a „nedorazili“ ho, použil zvláštní lsti. Krev ze svých ran smísil s pískem a rozetřel si ji po celém těle. Pak se schoval mezi ležící mrtvolky na pláži.

²⁹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 77

²⁹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 77

²⁹⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 77

²⁹⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 77

²⁹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 77

Tímto trikem si zachránil život a navíc oklamal Španěle, kteří si mysleli, že „postrach“ moře je mrtvý. Ti z toho měli takovou radost, že z radosti pálili „*slavnostní ohně a vzdávali hold Bohu všemohoucímu za vysvobození od tak ukrutného piráta.*“²⁹⁹ Francois ale přežil. Mrtvému Španělovi na pobřeží sebral šaty a vydal se do města Campeche, kde přemluvil několik otroků, aby se s ním vydali na Tortugu, že jim pak daruje svobodu. Ti ho poslechli a odpluli s ním na Tortugu.³⁰⁰

Proč se Olivier přidal zrovna k L'Olonoisovi je otázkou. Jistě se v té době po moři a na Tortuze pohybovali i jiní piráti. Také bylo možné, že si L'Olonois vybral Oliviera sám, protože byl felčarem. Stejně jako jiní jmenovaní piráti se L'Olonois vydal nejdříve do oblíbeného pirátského zálivu Campeche.³⁰¹ V tomto místě získal kořist. Po zálivu Campeche se vydal loupit na severní pobřeží ostrova Kuby.³⁰² Potom se vydal přepadnout oblast Maracaibo.³⁰³ Po všech těchto výpravách se vracel vždy na Tortugu. Tam vykládal nakradené zboží, svoje získané peníze propil a „dal je holkám“. Proto se musel vydat za kořistí.³⁰⁴

Když se L'Olonois chystal na moře za jednou ze svých několika loupežných výprav, využil služby jednoho muže, který se mu sám nabídl. Šlo o piráta jménem Michal Bask. Ten mu nabídl svou pomoc při loupení. Řekl o sobě, že je dobrým velitelem pozemního vojska. L'Olonois jeho nabídku přijal a Bask měl velet vojsku pirátů na souši. Potom vypluli na moře na osmi plavidlech a s několika „podkapitány“ na ostatních lodích.³⁰⁵

Zde je dobře vidět, že již „zkušenější“ piráti, kteří byli několikrát úspěšní a díky tomu si získali i „dobrou pověst“ neměli na Tortuze nouzi o nabídky ke spolupráci. Jiní piráti předpokládali, že plavit se s úspěšným pirátem bude znamenat další úspěch a tedy i zisk pro ně samotné.³⁰⁶ Kromě toho pokud L'Olonois vyplul s několika loděmi, znamenalo to víc mužů a to byla výhoda v případě, že se střetli s početným španělským vojskem nebo s velkou lodí s velkým počtem Španělů. Důležité jsou pro piráty i malé lodě s nízkým ponorem, protože často pluli po řekách a tam by se s velkou lodí s hlubokým ponorem nedostali. Někdy se mohlo také stát, že v případě bezvětrí byla velká loď „odnesena“ vlnami do zálivu, v případě L'Olonoise do zálivu Honduraského, a nemohla se potom dostat zpátky kvůli proudu a větru. Kromě toho bývala i pomalejší než ostatní menší lodě.³⁰⁷

²⁹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 78

³⁰⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 78

³⁰¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 77

³⁰² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 78

³⁰³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 80

³⁰⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 92

³⁰⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 81

³⁰⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 81

³⁰⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 102

Když piráti vyplouvali na moře, vybavili loď zbraněmi.³⁰⁸ V případě L'Olonoise bylo vyzbrojeno několik lodí na výpravu, aby byl pirátů větší počet.³⁰⁹ Zásoby potravin sháněli až po vyplutí. Stejně tak po vyplutí konali poradou o tom, které místo vyplnění.³¹⁰ Dál záleželo na tom, zda chtějí lovit kořist na moři nebo poplují k nějakému přístavnímu městu. Museli si totiž být jistí, že pokud se budou pohybovat dlouho po moři, musí jim zásoby vydržet, protože se jim mohlo stát, že na žádnou odchodní loď nenarazí nebo jim unikne. V případě, že se jim nedařilo žádnou loď dobýt, museli doplout k nějakému ostrovu, kde by našli další potravu, případně si opatřili zásoby na další cestu. Na ostrově se vylodili, a začali shánět potravu. Nebylo to vždy lehké, protože hrozilo nebezpečí, že se zde potkají se Španěly nebo s Indiány. Piráti museli být opatrní. Všechno maso z ulovených zvířat bylo konzervováno nasolením a přinášeny do zásoby na loď.

Někdy však na pevnině, kam piráti připluli, nebylo co vůbec co jíst a nebyl tam ani zdroj vody. Pak bylo řešením buď opustit ostrov a plout na jiný nebo jít několik dní buší a doufat, že naleznou město, ve kterém by našli jídlo, a vodu. Často ale bloudili jenom buší a nenašli ani město, ani osadu indiánů. Tyto cesty byly pro piráty velmi namáhavé.³¹¹ Olivier o tom píše: „...zažili takovou bídu, že mnozí z nich pohltili vlastní boty a pochvy šavlí a nožů a podobné takové věci. Byli tak zuřivě hltaví, že toužili potkat nějaké Indiány, aby je mohli obětovat svým zubům.“³¹² Tvrzení, že piráti pojídali své vlastní boty nebo pochvy šavlí je samozřejmě nadsázka. Olivier tím ale chtěl přesně vyjádřit situaci pirátů, když několik dní neměli co jíst. Nezapomíná ani dodat, že potom mnoho z nich onemocnělo a zemřelo.³¹³ Také ale mohli plout na místa, která jim byla dobře známá a věděli o nich, že tam nebudou trpět hladu. Například na ostrově Isla de la Vaca. To znamená kraví ostrov. Zde žili francouzští bukanýři, kteří obchodovali s piráty nebo s kýmkoliv kdo zakotvil na ostrově. Piráty zásobovali masem z hovězího dobytka.³¹⁴ Jinou možnou cestou, kterou se rozhodl jít L'Olonois, bylo shánění zásob potravin loupením jednoho přístavního města za druhým na španělském pobřeží.³¹⁵

Další možností jak si opatřit potravu, pokud v blízkosti nebyla žádná zvěř, bylo „stát se na chvíli zemědělcem“. Když loď francouzského kapitána L'Olonoise uvízla na mělčině, museli ji piráti rozbít a postavit z ní novou, se kterou by se dalo odplout. To ovšem nějaký čas

³⁰⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

³⁰⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 93

³¹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 95

³¹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 105

³¹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 105

³¹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 106

³¹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 91

³¹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 93 - 94

trvá. V tomto případě piráti plánovali, že jim to bude trvat asi pět nebo šest měsíců. Proto začali zakládat plantáže. Na nich pak zaseli boby a španělskou pšenici. Dále byli vybaveni banány a jinými plodinami. Tato skupina pirátů měla štěstí, protože si vezla kořist z „lupu“.³¹⁶

Podstatou každodenního života piráta bylo dobývání lodí na moři a dobývání přístavních či vnitrozemních měst nebo osad. Narozdíl od Morgana, který kromě moře podnikal cesty po souši do vnitrozemí, se L'Olonois soustředil hlavně na moře a na pobřeží. Ve stručnosti mohu říci, že L'Olonoisův styl spočíval spíše v nepřímém útoku a používání různých lstí.³¹⁷ Tím se lišil od Morgana, který dobýval města a pevnosti přímým útokem. V první řadě L'Olonois využíval často zajatců nebo uprchlých obyvatel k tomu, aby se dostal přes stráž na loď nebo do města.³¹⁸ Zde popíši několik příkladů. L'Olonois zaútočil na městečko Villa de los Cayos, které se nachází na severním pobřeží ostrova Kuba. Na pomoc proti pirátům jim poslalo město Havana pomocnou loď. Ne vždy ale byla pomocná loď ku prospěchu Španělům. Právě naopak. Byla vybavena zásobami a proto L'Olonois její příjezd vítal a pokusil dobýt. A podařilo se mu to pomocí rybářů, které na pobřeží kousek od lodí zajal se svými muži. Vydali se s rybáři k pomocné lodi a stráž přelstili tak, že ji rybáři řekli, že piráti odpluli, protože se zalekli velké lodí. Ráno pak na nic netušící loď piráti zaútočili a dobyli ji a odpluli s ní na moře.³¹⁹ Jindy držel L'Olonois na své lodi zajatce, aby je pak mohl využít v místech, která zajatcům byla známá, ale pirátům nebyla.³²⁰

Dobýt město nebylo nic snadného. Obzvláště když byli na piráty obyvatelé města připraveni. Potom se musela uskutečnit porada všech kapitánů. Když bylo město početně v přesile a bylo zásobeno dostatečným množstvím munice, bylo nutné, aby hlavní kapitán povzbudil své mužstvo.³²¹ Olivier si zapsal L'Olonoisovu řeč a potom ji i uvedl v deníku: *„Přesto však neztrácejte odvahu; bud' zvítězíme jako dobří vojáci, nebo ztratíme životy a všechno bohatství, kterého jsme dobili. Čiňte jako já, který jsem vaším vůdcem. Bojovali jsme již v menším počtu, než je nás nyní, a přece jsme přemohli větší množství nepřátel, než jich může být v tomto městě. Čím je jich více, tím větší sláva bude provázet naši štěstěnu a tím větší bohatství dobudeme.“*³²² Když všichni souhlasili, že budou bojovat o toto město, jejich kapitán k tomu ještě dodal: *„Dobře tedy. Ale pamatujte si, že vlastnoručně zastřelím prvního*

³¹⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 102

³¹⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 89

³¹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 79

³¹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 78 - 79

³²⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 80

³²¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 87

³²² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 87 - 88

z vás, kdo dá najevo sebemenší známku strachu.“³²³ Piráti tedy neměli moc na výběr. Při boji docházelo ke ztrátám na obou stranách. Piráti své raněné po boji odnášeli na palubu lodi a mrtvé pak pohřbívali na pevnině, podle zápisků v Olivierově knize.³²⁴ V bitvě o město Maracaibo mrtvé Španěly naložili do dvou starých bárek, které ležely na pobřeží. Pak s nimi odjeli doprostřed Maracaibského jezera a tam je potopili.³²⁵

Jakmile piráti dobyli pevnost chránící město, vyvěsili svoji vlajku. Všichni Španělé na dobytém území nebo na lodi se stávali zajatci pirátů. L'Olonois byl z těch pirátů, kteří se zajatci jednali opravdu brutálně. Když dobyl „pomocnou“ loď z Havany, nechal piráty, aby „...s mečem v ruce zahnali všechny Španěly do podpalubí. L'Olonois jim poručil, aby šli nahoru jeden po druhém a při výstupu jim nechal zutínat hlavy.“³²⁶ ³²⁷

K čemu vlastně byli zajatci potřební? Byli potřební k tomu, že mohli piráty dovést ke svému jmění.³²⁸ Nechám teď stranou zajatce na lodi, kteří byli v tomto ohledu pro piráty v podstatě nepotřební. Když se piráti chystali vyplnit nějaké město, většinou bylo toto město varováno dopředu ať už stráží³²⁹ města nebo rybáři, kteří zahlédli piráty na moři.³³⁰ O tom, co následovalo ve městě za zmatek, když se obyvatelé dozvěděli o hrozícím nebezpečí, se dá pouze domnívat. Hlavní starostí obyvatel bylo schovat své peníze a cennosti a pak ještě stihnout uprchnout z města nejlépe daleko do vnitrozemí. Někteří lidé ale nestihli utéct nebo byli později vypátráni piráty, kteří je hledali. Zajatci se dělili na dvě skupiny. Na skupinu žen s dětmi a na skupinu mužů.³³¹ Je těžké říci, kdo na tom byl z těchto dvou skupin hůře. Ženy piráti využívali pro své osobní potěšení.³³² Musely jim být takřkajíc po vůli: „Ženy si piráti vydržovali, aby s nimi spaly, neboť takovým smyslnostem jsou tito lupiči velmi oddáni. Některé znásilnili, jiné s nimi šly z vlastní vůle. Většinou však hřešily jen z bídy a z hladu.“³³³ Část zajatců tvořená muži byla pro francouzského kapitána zdrojem, který mu měl říci, kde ukryl svoje bohatství. Piráti si vybírali takové muže, o kterých si mysleli, že jsou bohatí. Zajatci často odmítali úkryt prozradit, proto bylo hojně využíváno mučení rozličných způsobů. Muže napínal na mučidla, aby mu vyzradili co potřeboval vědět. Když mu neodpovídali

³²³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 88

³²⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 86

³²⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 89

³²⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 79

³²⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 79

³²⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 89

³²⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 85

³³⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 78

³³¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 86

³³² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 90

³³³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 90

vyříznul jim jazyk nebo je rozsekal na kusy. Často byli také bití.³³⁴ Zda k tomuto mučení opravdu docházelo nebo chtěl pouze autor vyprávění vystihnout ukrutnou povahu svého kapitána je těžké posoudit. Většinou se L'Olonois nakonec k nějakému schovanému majetku dostal díky mučení zajatců. Jedním z dalších způsobů mučení bylo pro zajatce hladovění. Buď nedostávali jídlo vůbec nebo museli jíst osly a mezky. Olivier označil tuto stravu jako odpornou. O něco lépe na tom byli piráty vydržované ženy.³³⁵

Když se pak dostal k ukrytému bohatství, neznamenalo to, že okamžitě odtáhl za další kořisti. Piráti v napadnutém městě často zůstávali i dva týdny.³³⁶ Ani po této době neodešli jen tak. Při svém odchodu požadovali na obyvatelích města výpalné. To znamenalo, že pokud jim Španělé nedají požadovanou částku celé město zapálí. Piráti byli nemilosrdní a pokud jim obyvatelé města nechtěli zaplatit, neváhali a město zapálili. Když pak nakonec slíbené peníze dostali a na prosbu obyvatel oheň uhasili, bylo už pozdě, protože polovina města byla vypálena do základů. Po zaplacení výpalného, byla na loď naložena kořist, zajatci se museli vyplatit sami nebo za ně bylo zaplacené výkupné, a v neposlední řadě museli obyvatelé města znovu zakoupit svoje otroky.³³⁷ Piráti tedy byli pro jakékoliv město opravdovou hrozbou.

Přestože se nikde na začátku vyprávění o L'Olonisovi autor vyprávění nezmiňuje o tom, jak bylo dohodnuto rozdělení budoucí kořisti, došlo k jejímu rozdělení, případně udělení náhrady neboli bolestného za ztrátu končetiny, když odpluli z vypleněného města. Kořist byla rozdělena podle hodnoty a každý dostal svůj podíl a k tomu ještě lněné plátno a hedvábné zboží. Také byla rozdělena peněžní náhrada raněným a zmrzačeným, kterých bylo mnoho. Potom museli piráti přísahat, že si nic nenechali pro sebe. Nakonec se ještě rozdělili podíly těch pirátů, kteří v boji nebo jinak zemřeli.³³⁸ „*Tyto podíly byly odevzdány přátelům nebožtíků, aby je podrželi a svým časem odevzdali jejich nejbližším příbuzným, či komukoli, kdo byl jejich zákonným dědicem.*“³³⁹ Zda tento zvyk piráti dodržovali vždy, je těžké posoudit.

Po rozdělení kořisti pluli piráti na svoji „základnu“, v L'Olonisově případě jí byla Tortuga. Tady pak rozházeli všechno své nabyté bohatství, z čehož měli lidé na ostrově velkou radost. Podle Exquemelina rozházeli obyčejní piráti peníze během tří dnů.³⁴⁰ „*Všechno utratili za hlouposti, nebo prohráli v kartách či kostkách. Nedlouho před nimi dorazili na ostrov tři francouzské lodi s nákladem vína, kořalky a podobných věcí. V době návratu pirátů*

³³⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 94 - 95

³³⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 90

³³⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 87

³³⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 90

³³⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 91

³³⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 91 - 92

³⁴⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 92

*se proto tyto tekutiny prodávali velmi levně. Netrvalo to však dlouho. Brzy nato zase hodně podražily a máz kořalky se prodával za čtyři piastry.*³⁴¹

Náklad kakaa, který piráti na ostrov přivezli, od nich odkoupil guvernér. Zaplatil jim hluboko pod cenou. Oliver to komentuje těmito slovy: „*Kdekd se tenkrát stal na Tortuze překupníkem. Mnozí se také naučili, jak se pirátská kavka řádně oškube*“³⁴²

Dalšími místy, kam se L'Olonois vydal se skupinou pirátů, byly Honduraský záliv³⁴³, Nicaragua³⁴⁴ a záliv Darien u Panamy³⁴⁵. Když uvízl s lodí a posádkou v oblasti Nicaragua, musel loď rozebrat a postavit novou. Ovšem nová loď nebyla dostatečně velká, a proto se piráti rozdělili. Část vyplula k řece Nicaragua pro nějaké kanoe, druhá část zůstala na ostrově. Na ostrově zůstal i Olivier. L'Olonois se plavil s piráty k řece Nicaragua a podle Oliviera tam L'Olonoise „*dostihlo neštěstí, které ho již delší dobu pronásledovalo za trest pro množství strašlivých zločinů, jichž se ve svém nevázaném a zvrhlém životě dopustil.*“³⁴⁶ Setkal se tam se Španěly, kteří se spojili s indiány a bojovali s piráty. Hodně pirátů přišlo v boji o život. L'Olonois se rychle na lodi přesunul do Darienského zálivu u Panamy. Tam narazil na jiné indiány. Ti piráty i s kapitánem L'Olonoisem zajali a zabili.³⁴⁷ V tomto momentě chtěl zřejmě Olivier dodat důraz na to jak jsou někteří indiáni divocí, proto napsal že piráty zaživa roztrhali na kusy a ty pak naházeli do ohně. O tom se Olivier dozvěděl od jednoho piráta, který indiánům utekl.³⁴⁸ K tomu ještě Exquemelin dodal dovětek, aby vylepšil literární stránku svého vyprávění a ještě vystihl povahu svého bývalého kapitána: „*Tak končí historie o životě a smrti onoho pekelného bídніка L'Olonoise. Sám pachatel strašných, zatracenihodných a nesmírných zločinů, který prolil mnoho nevinné krve, zemřel tak krutýma a krvavýma rukama, jako byly jeho vlastní, dokud byl na živu.*“³⁴⁹ ³⁵⁰

Sám Olivier se z místa kde s piráty zůstal, dostal díky jinému pirátovi, který se plavil z Jamajky. Tento kapitán vzal zbylé piráty na svou loď a využil je k pomoci pro dobytí města Cartagena nedaleko mysu Gracias a Dios.³⁵¹ Zda ale město dobyli nebo ne a jak se vrátili na Tortugu, není jasné. Protože po této kapitole následuje kapitola v níž vypráví Exquemelin o Henry Morganovi, vyvozují z toho závěr, že pirát, který zachránil opuštěnou část pirátů, mohl

³⁴¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 92

³⁴² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 92

³⁴³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 94

³⁴⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 93

³⁴⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

³⁴⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

³⁴⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

³⁴⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

³⁴⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104-105

³⁵⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 104

³⁵¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 105

být Henry Morgan. Na Tortugu už se tedy zřejmě nevrátili, protože Morgan byl původem z Anglie a Angličané si vybudovali v Karibském moři svou základnu na ostrově Jamajka.³⁵² A na tento ostrov Olivier nejspíše doplul s pirátem „beze jména“.

7.2 Henry Morgan

Morgan toho stihl za celý svůj život opravdu hodně. Jeho činy tvoří skoro polovinu vyprávění a jsou velice známé až dodnes. Proto zde nebudu popisovat celou historii jeho činů, kterou lze navíc najít v každé knize pojednávající o pirátech, protože Morgan byl opravdu výrazná osobnost v dějinách Karibské oblasti. Zaměřím se jen na ty věci, které se týkaly jak každodenní rutiny jako bylo dobývání různých míst, zacházení se zajatci a mučení zajatců, výpalné a rozdělení kořisti. Včetně toho ale uvedu i věci, které tuto každodenní rutinu narušovaly. To byl neočekávaný výbuch lodi³⁵³, dezerce od pirátů³⁵⁴ a neobvyklá událost se zajatou ženou³⁵⁵.

Henry Morgan pocházel z hrabství Wales, které se nachází v Jižní Anglii. Jeho otec byl svobodný bohatý sedlák. Podle Olivierova deníku měl Morganova otce v úctě celý kraj. Podobně na tom byli i ti, kteří se jmenovali jménem Morgan. Toto jméno bylo tedy v hrabství Wales velmi vážené. Morganův syn ale neměl zájem o život sedláka, a proto se vydal na moře. Podle Oliviera pro sebe hledal jiné zaměstnání, jež by se lépe hodilo k jeho povaze.³⁵⁶ Přestože se tato věta objevuje hned na začátku vyprávění, domnívám se, že autor deníku ji na toto místo připsal až později, aby tak poukázal Morganovu povahu. Morgan se rozhodl pro jeden přístav, který Olivier nezmiňuje. Z tohoto přístavu pak vyplul ve službách společnosti, která Olivierovi nebyla známá, na loď na ostrov Barbados. Když se na tomto ostrově vylodil, ihned byl prodán do otroctví a na ostrově si musel odsloužit určenou dobu.³⁵⁷ To je podle autora knihy anglický zvyk. Neuvádí ale už, jak dlouhá doba to byla. Avšak na předchozích stránkách již Olivier mluvil o anglickém otroctví v případě, když porovnával přístup francouzských bukanýrů s anglickým přístupem. A v onom porovnávání se zmiňuje, že otrok ve službách Angličana si musí odsloužit sedm let.³⁵⁸ Většinou pokud se o nějaké věci,

---

³⁵² ROBERTSON, S. (edd.) *The pirate's Pocket – Book: In which is related the lives, crimes, manners, fortunes, atrocities and fates of the most notorious pirates, sea – robbers and other felons of the sea*. 1. vydání. London: Conway an imprint of Anova Books Company Ltd, 2008. s.19. ISBN 9781844860777

³⁵³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 130

³⁵⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 171

³⁵⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 189

³⁵⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

³⁵⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

³⁵⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 55

události zmiňuje již podruhé, připomíná to čtenáři a říká, že se již o tom nebude dále rozepisovat.³⁵⁹ V tomto případě se však neodkazuje na předchozí zmínku. Je tedy na místě se ptát, proč tak neučinil? Ovšem odpověď na tuto otázku není lehké najít. Buď se jednalo v předchozím textu o specifický přístup konkrétní skupiny Angličanů nebo autor deníku zapomněl na svá předchozí slova.

Po odsloužení určené doby získal Morgan svobodu a odešel na ostrov Jamajku.³⁶⁰ Jamajka byla strategickou základnou v Karibské oblasti pro Anglii. Ostrov Anglie získala v roce 1654. V té době na ní přesídlila také část Angličanů, která byla vypuzena Francouzi z Tortugy v roce 1641 a musela chvíli žít mezi bukanýry na Española.³⁶¹ Z Jamajky piráti vyplouvali a přepadávali španělské obchodní lodě na moři, v přístavech a jinde. V době Morganova příchodu na Jamajku se piráti zrovna chystali z tohoto ostrova vyplout na moře. A Morgan se k nim přidal.³⁶² Olivier to komentuje těmito slovy: „nemaje nic jiného na práci, nalodil se s piráty s úmyslem stát se jedním z nich.“³⁶³ Možná, že Morgan opravdu neměl co dělat. To je těžké posoudit. Ovšem čtenáři knihy jistě neunikne, jak Olivier znovu poukazuje na Morganovu „pokřivenou“ a zlou povahu, když o něm píše, že má v úmyslu stát se jedním z nich. Mimo jiné tak poukazuje i na povahu pirátů a především pirátských kapitánů. Olivier ji ukazuje čtenáři jako zlou, zkaženou a krutou.

Po několika úspěšných plavbách si společně s několika piráty koupili vlastní loď a ostatní piráti si zvolili Morgana jako kapitána a svého vůdce. Rozhodli se, že se budou plavit kolem pobřeží Campeche. V této oblasti pak dobyl několik lodí, se kterými se vydal zpět na Jamajku.³⁶⁴

Piráti se navraceli většinou po získání velké kořisti buď na smlouvené místo³⁶⁵ nebo na svou ostrovní základnu, kterou byla v případě Morgana Jamajka.³⁶⁶ Bylo to z toho důvodu, že zde vykládali naloupené zboží, prodávali ho a užívali si svou odměnu.³⁶⁷ Stejně jako piráti na Tortuze, tak i piráti na Jamajce „holdovali“ alkoholu a hrátkám s ženami. To všechno platili ze svého podílu z kořisti, který jim byl po vyplenění nějakého místa určen. Často přicházeli

---

³⁵⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 91

³⁶⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

³⁶¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 11

³⁶² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

³⁶³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

³⁶⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

³⁶⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 129

³⁶⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 107

³⁶⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 155

kvůli tomu piráti do dluhů, což byl jeden z důvodů, proč se Morgan vydal loupit na španělské pobřeží v Karibiku.³⁶⁸

Když se Morgan chystal na výpravu za kořistí, využíval proslulosti svého jména, aby se s ním plavilo co nejvíce lidí a byl tak při dobývání měst nebo pevností silnější. Rozesílal dopisy všem pirátům, kteří bydleli na Española nebo jinde a byli již zkušení, dále guvernérovi ostrova Tortuga, lovcům a plantážníkům na Española. Většinou se shromažďovali před vyplutím na ostrově Española. Když se sešli, část lidí vyšla na lov, část připravovala loď k vyplutí.³⁶⁹ Jak je patrné z předešlé věty, Morgan jevil zájem i o spojení s Francouzi. A Francouzi měli na spojení s Morganem také zájem, protože se k nim podle Oliviera choval vždy jako přítel.³⁷⁰ To pravda je, ale zároveň není. Jako přítel se Morgan ukázal v případě, když došlo k neshodě mezi Angličany a Francouzi. Stalo se tak proto, že francouzský pirát stáhl jeden kus dobytka z kůže a anglický pirát si z kusu vzal morkové kosti a morek vysál. To ale Francouze rozčílilo. Proto se mezi sebou utkali v souboji. Ovšem Angličan byl rychlejší a zastřelil Francouze. Ke své smůle ho ale zastřelil zezadu.³⁷¹ „A problém byl na světě.“ Piráti totiž podle Oliviera dodržují pravidla souboje a nesmí nikoho zastřelit v souboji, když je k němu zády.³⁷² Francouzi zřejmě přestali anglické straně věřit a chtěli se od Morgana odtrhnout. Aby Morgan udržel obě strany pohromadě, slíbil Francouzům, že na Jamajce dá Angličana popravit. Nakonec se ale po rozdělení kořisti Francouzi oddělili od Morgana, protože se podle Oliviera nemohli snést s Angličany.³⁷³ Jakoby chtěl autor deníku vyjádřit odvěkou nedůvěru mezi Francouzi a Angličany. Morgan chtěl Francouze u sebe udržet, protože tím, že by se odpojili, by byl velmi oslaben. Sliboval jim ochranu i potrestání provinilého piráta. Francouzi od něj stejně odešli, i když jako „dobří přátelé“.³⁷⁴ Morgan tak byl v tuto chvíli oslaben. Dobývat města mohl dál, ale nebyl už tolik pirátů, kolik by se mu přišlo vhod. Svůj slib ale dodržel. Pirát byl hned po příjezdu oběšen.³⁷⁵

Avšak když se Morgan chystal na město Maracaibo, chtěl připojit ke královské lodi z Nové Anglie, kterou mu poslal guvernér, ještě loď s Francouzi, která byla také dobře vyzbrojena. Francouzi však nechtěli. Proto Morgan zajal Francouze i s lodí se zdůvodněním, že za zásoby, které si vzali z jedné anglické lodi, nezaplatili a dali jim jen směnky splatné na

---

³⁶⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 155

³⁶⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 155-156

³⁷⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 121

³⁷¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 120 - 120

³⁷² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

³⁷³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 121

³⁷⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 121

³⁷⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 120-121

Tortuze, protože u sebe neměli tehdy hotovost. Tím Angličanům nezaplatili a dluží jim tedy peníze.³⁷⁶ To ale nebylo všechno. Když bylo rozhodnuto kam se vydat za kořistí, piráti začali na lodi popíjet a střílet. Nepozorností jednoho z nich spadla jiskra při střílení do skladu s prachem a loď vybuchla. Část pirátů zemřela, část byla zraněna. Mezi zraněné patřil i Morgan. Podstatné ale je, že vybuchla jedna z anglických lodí. Aby Morgan nepřišel o jednu loď a ještě získal lepší, svedl vinu za výbuch na Francouze a zabral jejich loď. Původní posádku pak nechal poslat na Jamajku³⁷⁷ Dá se tedy pochybovat o výroku, že Morgan se choval k Francouzům vždycky s ochotou a jako přítel. Uvedená událost toto tvrzení spíše vyvrací.

Po takovém velkém výbuchu, kdy byl zraněn i sám Morgan bylo i mnoho mrtvých. Jak zacházeli piráti se svými mrtvými druhy? V L'Olonoisově případě se k nim chovali velice humánně, protože je po bitvě pohřbili. U Morgana také museli piráti řešit problém se svými mrtvými druhy. Ovšem byl to jiný případ než u L'Olonoise. V tomto případě šlo o mrtvé po výbuchu lodi, kvůli střelnému prachu. Událost se stala na moři. Mrtví piráti spadli z lodi byli z moře vyloveni po uplynutí jednoho týdne. Piráti je ale nevytáhli kvůli tomu, aby je „...křesťansky pohřbili, jak je samozřejmá povinnost...“³⁷⁸, ale z důvodu, aby si vzali jejich šaty, šperky a zlaté prsteny. Když chtěli nějaké mrtvole vzít prsten, prostě jí uřízli podle Oliviera prsty s prsteny, aby s tím neměli takovou práci.. Všechny mrtvoly pak naházeli zpět do moře jako jídlo žralokům. Podle autora deníku jsou u mořského pobřeží vidět kostry těchto pirátů, kteří zemřeli při výbuchu anglické lodi.³⁷⁹

Olivier považuje pohřbení pirátů za povinnost, a částečně tak tímto komentářem dává najevo jací jsou piráti „barbaři“, když se ani neobtěžují pohřbít mrtvé a pouze je hodí zpět do moře. Navíc je vidět, podle komentáře o kostrách na pobřeží, že piráti zas tak daleko od pevniny nebyli, aby neměli možnost pohřbít mrtvé.

O tom, že piráti umírali při dobývání měst a pevností ve vyprávění zmínka nechybí. Autor už se však nezmiňuje o tom jak nakládali s těmito mrtvými. Zda byli pohřbeni, nebo jestli byli také tak okradeni. Zraněné piráty dopravovali na palubu, co se s nimi dělo dál, Olivier nepíše. To je poměrně udivující, protože pokud byl Olivier lékařem, jak se o něm tvrdí, proč v deníku nezaznamenával jak byli léčeni ranění. O tom nenajdeme jedinou zmínku v celém vyprávění. Možným vysvětlením by mohl být fakt, že na sebe autor deníku nechtěl tolik upozorňovat, protože pak by o sobě psal velmi často. Navíc by pak v očích čtenáře nebyl

---

³⁷⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 129-130

³⁷⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 130

³⁷⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 131

³⁷⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 131

už ten chudák, který jen o vlásek unikl z otroctví a k pirátům se přidal jen z nouze a bídy, aby měl vůbec z čeho žít, a z důvodu jakým to vysvětluje čtenáři na úvodní straně své knihy. Také by se pak dostal do role, kdy pomáhá a léčí ty osoby, které jsou vrahy a zloději. To by na něho vrhalo špatné světlo.

Před jedním z mnoha vyplutí z Tortogy se Morgan spojil s pirátem Mansveldtem. Iniciativu uzavřít spojení vyvinul sám Mansveldt, protože viděl jak je Morgan úspěšný. Mansveldt požádal Morgana, aby jej jmenoval viceadmirálem celého loďstva. Dohromady tak tvořili soubor patnácti lodí, velkých i malých. Na lodích se plavilo podle Olivierova vyprávění na pět set mužů. Byly mezi nimi národnosti jako Velšané a Francouzi. Oba zmínění piráti ale chtěli plout jinam, proto Morgan s částí celé flotily vyplul a vyčkával na ostrově Kuba a Mansveldt zamířil k místu, jež chtěl získat. Tento přístup, kdy se celá flotila rozdělila a část lodí hledala zásoby nebo loupila na jiném místě³⁸⁰, praktikoval Morgan poměrně často. Poté se opět scházeli na určeném místě.³⁸¹ Když pak Morgan vyčkával na příjezd svých přátel nebo když potřeboval zjistit stav svého loďstva, zbraní a posádky, pořádal přehlídky.³⁸²

Před tím, než bylo určeno místo kam piráti poplují plundrovat, byla stanovena odměna a bolestné či náhrada za zranění z budoucí uloupené kořisti. Tak tomu bylo i před dobýváním Panamy. Výši odměny a náhrady měla být stanovena v „*článcích společné úmluvy*“³⁸³ Ty byly dohodovány mezi Morganem, kapitány a vysokými důstojníky. Morganovi měla připadnout jedna setina veškeré kořisti jako vrchnímu veliteli a ještě podíl pro jeho osobu. To museli odsouhlasit všichni „obyčejní“ piráti. Potom byla uzavřena další úmluva, která určovala co všechno případně ostatním kapitánům za celou loď. Odměnu pro tyto kapitány museli odsouhlasit nižší lodní důstojníci. Mezi ně patřili poručíci a vrchní lodníci. Kapitánům bylo pak v tomto případě určeno osm podílů za loď a jeden podíl za jejich osobu. Jeden podíl z celé kořisti pak dostávali ostatní piráti. Lodní lékař dostával ke svému podílu ještě částku dvou set piastrů za lodní lékárnu. Stejně na tom byl i lodní tesař. Ten také dostal ke svému podílu ještě sto piastrů navíc.³⁸⁴

Potom přišla na řadu náhrada neboli bolestné. To bylo rozděleno z první kořisti, pokud měli vyloupit více míst, ještě předtím, než byla rozdělena odměna.³⁸⁵ „*Ten kdo by v boji ztratil obě nohy, měl dostat 1500 piastrů nebo patnáct otroků podle vlastní volby, vedle svého*

---

³⁸⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 108-115

³⁸¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 158-159

³⁸² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 133, 158-159

³⁸³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 159

³⁸⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 159-160

³⁸⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

*podílu na kořisti. Kdo by v boji ztratil obě ruce, měl dostat nad svůj podíl 1800 piastrů nebo osmnáct otroků podle své volby. Za ztrátu jedné nohy, bez rozdílu zda levé nebo pravé, mimo svůj podíl 500 piastrů nebo šest otroků podle vlastní volby. Za ztrátu jedné ruky, jedno zda pravé či levé, pět set piastrů nebo šest otroků podle vlastního rozhodnutí. Za ztrátu jednoho oka 100 piastrů nebo jednoho otroka. Jako bolestné za ránu na těle, v níž musí pacient nosit rourku, 500 piastrů nebo pět otroků. Za nepohyblivý úd, ať ruku či nohu nebo prst, stejnou úplatu jako za jeho ztrátu.*³⁸⁶ Náhrady a odměny měly být vyplaceny ze zisku z prvního loupění.³⁸⁷

Z předchozího výčtu je evidentně poznat, že Morgan předpokládal velkou kořist. Také v porovnání s L'Olonoise je stanovená odměna o mnoho bohatší. Olivier u L'Olonoise o jeho stanovování kořisti vlastně nepíše. Jen po dobytí místa popisuje, jak byla kořist vypočítávána a rozdělována. Nevypisuje ji ale tak doslovně jako v Morganově případě. Olivier se při popisu rozdělování kořisti u L'Olonoise odvolává na část vyprávění v první části. Avšak u Morgana není uvedeno, co se bude dít s podíly, které připadnou na zemřelé. Olivier neuvádí, jestli budou zanechány jeho přátelům a ti ho pak případně odevzdají rodině konkrétního piráta jak to bylo řečeno v části knihy v L'Olonoisově případě. Buď na to autor zápisků zapomněl nebo na to Morganova posádka nebyla zvyklá.

V kapitole o denní práci pirátů a jejich životě mezi sebou je zmíněna náhrada pro zraněné.³⁸⁸ V porovnání k Morganově náhradě není tak velká. Vyčítané sumy jsou o více jak polovinu menší. Není v ní ani výslovně určeno, že si pirát může vybrat podle svého uvážení jako u Morgana. To byla přednost Morganovy stanovené náhrady, jejíž další předností byla položka v níž je určena náhrada za užívání rourky v určité části těla.³⁸⁹ Olivier to zde jmenuje zřejmě i proto, že měl být doktorem. Jestli tak sloužil i na Morganově lodi není jasné.

Možností jak přijít k většímu podílu na kořisti, bylo zasloužit se o rychlejší dobytí napadeného místa. Byla to odměna za statečnost projevenou v boji. Nejvíce ceněným činem bylo zajetí zajatce ve chvíli, kdy jsou piráti v tísní. Zajatec pak musel být dopraven na palubu pirátské lodě.³⁹⁰ Jak to dělali piráti v případě přepadení města, které bylo ve vnitrozemí jako Panama a loď byla vzdálena několik dní cesty k pobřeží, to už Olivier nepíše. Dále bylo velmi ceněno strhnutí vlajky tamního místa a následované zabodnutím vlajky anglické. Za její

---

³⁸⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

³⁸⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

³⁸⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

³⁸⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

³⁹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

„výměnu“ bylo stanoveno dvě stě piastrů.³⁹¹ Tento kus mohl být ceněn z toho důvodu, že když piráti, někdy i s kapitánem, již ztráceli naději, že město nebo pevnost nedobudou, vyvěšení vlajky jim dodalo další odvahy pokračovat v boji. Taková situace nastala, když Morgan dobýval pevnost Puerto Belo.³⁹² V Olivierově vyprávění se objevují i takzvaní granátníci. Tito muži měly do dobývaných pevností házet granáty. Za každý granát bylo „granátníkovi“ k jeho podílu přidáno pět piastrů.³⁹³

Než se piráti vypravili za kořistí, byl stanoven dodatečný článek k celé úmluvě, že ta loď, která z celé skupiny jako první zahákne nepřátelskou loď v přístavu nebo na moři, dostane odměnu z její celé hodnoty a zbytek bude rozdělen mezi ostatní. Včetně toho bylo také zakázáno útočit na loď, která není lodí nepřítele, protože pak by byli piráti považováni za „*prostého lupiče*“.³⁹⁴ ³⁹⁵ Zde je jasně stanovena hranice mezi lupičem, který je tolerován v určitých mezích, a prostým lupičem. Prostý lupič pak nese znak něčeho, co je proti mysli i pirátům. Piráti mohou útočit jen na loď, která je určena za nepřátelskou, jinak jsou lupiči. Lupiči v úplně jiném slova smyslu než chápou oni sami sebe.

Tyto všechny články o dělení kořisti, o náhradě i o prémiech museli všichni piráti schválit a pak je podepsal nejdříve Morgan a pak všichni kapitáni a důstojníci na ostatních lodích.³⁹⁶

Články musely být schváleny všemi piráty. To je velice liberální systém. Avšak Olivier už se nezmiňuje, zda někdo s některými články nesouhlasil, zda k nim měl nějaké výhrady. Mimo to ani čtenáře neinformuje o tom, zda si někdo opravdu mohl stěžovat a zda tak někdo učinil. Neuvádí ani, co by se v takovém případě stalo. Jestli by upadl v nemilost nějakého kapitána nebo by ho ostatní piráti neposlouchali nebo byl jeho návrh brán vážně a články pozměněny. V předchozím vyprávění Olivier nastiňuje společnost pirátů jako velmi demokratické společenství. Vůbec ale nepíše, zda docházelo k námitkám a jestli byly projednávány. Možná že piráti nad těmito články příliš neuvažovali. Důležité pro ně zřejmě bylo, že jim byl stanoven určitý podíl, náhrada a nebo odměna.

Také není jasné, jak se Morgan a vyšší důstojníci podepisovali. Zda uměli psát nebo se podepisovali stylem podobným třem křížkům nebo jiným.

Místem, které chtěl Mansveldt po rozdělení s Morganem získat, byl ostrov Santa Catalina u břehů Costa-Ricy (dnešní Kostariky). Protože jsem se ale o této Mansveldtově

---

³⁹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

³⁹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 124

³⁹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

³⁹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 161

³⁹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 161

³⁹⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

výpravě zmiňovala již výše nebudu ji zde znova popisovat. Mansvedta zastihla po dobytí ostrova smrt a na ostrově tak zůstal pouze jeho zástupce St. Simon. Ten ale dostal dopis od guvernéra Costa-Ricy, který mu doporučil, aby se vzdal, a slíbil mu za to náležitou odměnu. St. Simon si byl vědom, že Španělé mají převahu, a proto se po krátkém boji vzdal.³⁹⁷

Z vyprávění nevyplývá, s kým se Olivier vydal, zda s Mansveldtem nebo s Morganem. Popis získání ostrova Santa Catalina je poměrně bohatý. Když se Olivier vrátil do Evropy, dostal se mu do rukou list, ve kterém bylo detailně popsáno dobývání ostrova Santa Catalina zpět od pirátů. Tento list získal od jistého muže.³⁹⁸ Že jde o vsuvku pro ucelení vyprávění, lze poznat i na tom, že text je najednou bohatý jak na jména, tak i na přesné datování měsíců a dnů.³⁹⁹ Mezitím se Morgan čekající na Kubě dozvěděl o smrti Mansveldta. Proto se rozhodl získat ostrov Santa Catalina na trvalo. Ještě předtím ale vyplul pro kořist a pro zásoby do města El Puerto del Principe na Kubě.⁴⁰⁰

Toto město se ale dozvědělo, že ho chtějí napadnout piráti. Dozvěděli se to od Španěla, který uprchl z Morganovy lodi. Proto když piráti město získali, mučili zajatce a dostali výkupné, neměli toho tolik, kolik předpokládali. Protože Španělé své cennosti a peníze stačili schovat.⁴⁰¹

V dobývání města El Puerto del Principe stojí za zmínku, že při cestě k městu, byly Španěly naklady zátarasy na hlavních cestách a piráti tak měli ztíženou cestu, protože se museli prodírat lesem, což nebylo nic snadného. Když se piráti dostali přes les a na rovinu před zamýšlený cíl, seřadili se a začali pochodovat ke městu. V případě Morganova velení posádka vždy udržovala při útoku dobrý pořádek. Při pochodu tloukli do bubnů a nesli prapory.⁴⁰² V tomto místě vyprávění se Olivier poprvé zmiňuje o použití bubnů a praporů. Bubny měly zřejmě dodat pirátům na síle a „mohutnosti“. Podruhé se o bubnování na bubny zmiňuje, když piráti dorazí po devíti dnech pochodu bez jídla a pití před Panamu: „*Troubili na všechny trumpety, mávali korouhvemi a tloukli do bubnů na znamení všeobecné radosti a dobrých nadějí do budoucna.*“⁴⁰³ Zde se kromě bubnů objevují trumpety a korouhve, ale jedná se o úplně jinou situaci, než když psal Olivier o bubnech poprvé. V prvním případě šlo spíše o upozornění na svou sílu, v druhém případě pak šlo spíše o radost, že piráti dospěli ke kořisti.

---

³⁹⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 109 - 110

³⁹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 110

³⁹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 110 - 114

⁴⁰⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 117

⁴⁰¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 117-118

⁴⁰² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 118

⁴⁰³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 181

V první zmnice se také objevil prapor nebo vlajka. Co bylo na vlajce znázorněno, už autor deníku nepíše. Opět se ale o použití vlajek zmiňuje v souvislosti s rozdělením Morganovy flotily na dvě části, protože je moc velká. Jedna část lodí se pak plavila pod vlajkou anglického krále a druhá pod bílou vlajkou. Na všechny lodě pak sám dosadil důstojníky.⁴⁰⁴

Tímto se Morgan jasně odlišuje od L'Olonaise. Ten k dobývání žádné bubny ani prapory podle Olivierova deníku nepoužíval. Pokud se o nich Olivier nezapomněl zmínit, mohla být nepřítomnost praporů a bubnů u L'Olonaise způsobena tím, že když dobýval nějaké místo, dobýval ho spíše nepřímou a bez hlasitého upozorňování na blížící se piráty.

Po dobytí města zůstali piráti nějakou dobu v něm. Někdy se stávalo, že díky uprchlým zajatcům⁴⁰⁵ nebo také dezertujícím pirátům⁴⁰⁶, piráti dobyli opuštěné⁴⁰⁷ město, protože jeho obyvatelé byli před piráty varováni právě těmito uprchlíky. Potom byla vyslána do okolí města skupina pirátů, aby pátrala po schovaných obyvatelích.⁴⁰⁸ Vždy se jim podařilo někoho najít. Ať už pouze otroky, kteří jim většinou prozradili úkryt svých pánů⁴⁰⁹, nebo dohonili ještě prchající obyvatele⁴¹⁰. Když pak nalezené obyvatele shromáždili ve městě, ženy, děti, otroci byli nahnáni do kostela⁴¹¹ a vybraní pánové města byli mučeni, aby prozradili kam ukryli svoje bohatství.⁴¹²

O mučení se v Olivierově vyprávění mluví často a autor přímo popisuje způsoby mučení. Byly používány metody mrskání, mlácení a bití, mezi prsty na ruku i na nohu jim byly vkládány luntky a ty byly pak zapáleny (tento způsob přirovnává Olivier k mučení sv. Ondřeje). Dalšími způsoby bylo utahování provazu kolem hlavy, až zajatci lezli oči z důlků, vytahování dotýčného na laně a zatížení nohou kameny, pálení obličejů ohněm a svázání zajatce, natření jeho těla tukem a přiložení nohama k ohni, což Olivier komentuje slovy „...takže se docela podle všech pravidel pekli za živa. V takovém stavu je pak nechali ležet.“⁴¹³⁴¹⁴ Když takto utýrali „bílé“ obyvatele, začali stejným způsobem týrat otroky.⁴¹⁵ Tím

---

⁴⁰⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 159

⁴⁰⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 117

⁴⁰⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 171

⁴⁰⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 133, 134, 157

⁴⁰⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 135

⁴⁰⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 138

⁴¹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 157

⁴¹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 119

⁴¹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 135

⁴¹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 139

⁴¹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 135 - 139

⁴¹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 139

chce Olivier nejspíše vyjádřit zvrácenou a krutou povahu pirátů, kteří byli ochotní k čemukoliv, jen aby jim zajatci vyhradili úkryt svého majetku a peněz.

Piráti loupili nejen ve městě, ale i v okolí. Olivier v tomto místě deníku ukazuje vlastně pirátskou každodennost při plenění města: „*Denně přinášeli stále více kořisti a zásob a přiváděli do města zajatce, takže se nenudili, neboť měli život podle své chuti. Jedli a pili podle svého zvyku, pokud se co dalo nalézt.*“⁴¹⁶ Piráti velmi holdovali alkoholu, a po úspěšném dobytí města se často opíjeli. Ani v tuto chvíli si Olivier, stejně jako na několika předchozích místech i v části vyprávění u L'Olonaise, neodpustil komentář, že „*kdyby tehdy bylo přišlo padesát dobře vyzbrojených lidí s kopími nebo pikami, byli by mohli bez námahy všechny piráty pobít.*“⁴¹⁷ K tomu ale dodává, že Španělé se pirátů tolik báli, že byli vyděšeni, i když zaslechli jen šumět vítr ve větvích.⁴¹⁸

Zajímavé na Olivierově vyprávění je to, jak si všímá zacházení se zajatými ženami, dětmi a otroky. Všechny velmi často lituje. Ve vyprávění o Morganovi si hodně všímá žen narozdíl od ostatních částí deníku. Ženy museli být pirátům k ruce pro jejich potěšení. A to se netýkalo jen obyčejných pirátů, ale i samotného Morgana.⁴¹⁹ Olivier jako by ve svém vyprávění lehce morálně kritizoval: „*Morgan, jako jejich generál, byl by měl v tom dávat příklad a držet pořádek, ale sám nebyl o nic lepší než ostatní. Když byla přivedena hezká zajatá žena, pokoušel se ihned ji zneuctit po dobrém nebo po zlém.*“⁴²⁰ Olivier k tomuto chování zaujal jasný odmítavý postoj, avšak není jasné, zda se ve skutečnosti nechoval jako ostatní.

V souvislosti s chováním k zajatým ženám je vhodné zmínit jednu příhodu, Olivier v knize vyzdvihuje jako událost, ze které by si měly vzít příklad i ostatní ženy. Mezi zajatci byla žena, která se Morganovi velmi líbila a hned ji chtěl. Tato žena ho ale nechtěla, byla již vdaná. Oba dva se k sobě chovali velmi zdvořile. Morgan jí všemožně podstrojoval různá vybraná jídla, mohli ji navštěvovat příbuzní na jejím místě a dostala i svou služebnou. To Morganovi vydrželo několik dní. Potom mu došla trpělivost a rozhodl se, že zajatkyni donutí podříditi se tím, že ji vsadí do temné místnosti bez šatů. Ale paní si již získala i soucit obyčejných pirátů. Olivier, který ji potajmu nosil jídlo, se podívoval nad tím, jak je vytrvalá. Morgan ji nakonec nechal na pokoji a při odchodu pirátů z města se vykoupila ze zajetí.⁴²¹

---

⁴¹⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 119

⁴¹⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 140

⁴¹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 140

⁴¹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 189

⁴²⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 189

⁴²¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 189-193

Ačkoliv Olivier popisuje Morgana celkově jako nemilosrdného piráta, který se neohlíží na něčí námitky, tady se jeho obraz mění. Olivier nyní vykresluje Morgana jako člověka, který je ochoten chovat se ctnostně, když se stejně chová i druhý. To pak překvapuje i domnělou ženu, která žila díky španělským mužům v představě, stejně jako ostatní ženy z jejího okolí, že piráti jsou hrozivého vzhledu, protože se chvají jako zvířata. Když se pak setkala s Morganem, který k ní byl tak uctivý, přirovnávala všechny piráty ke zdvořilým Španělům.⁴²² Zde se objevuje stereotyp vnímání pirátů. Byli to sice vzhledem normální lidé, avšak byli tak zlí a tak děsili Španěly, že Španělé tento děs a zlobu promítali do představy o vzhledu piráta. V myslích Španělů pak mohla vznikat představa odporné zrůdy. Tuto představu si ale vytvářeli převážně muži, protože ženy byli před piráty španělskými osadníky chráněny a ukrývány⁴²³. Když jimi pak byly zajaty, jejich vzhled je velmi překvapil, protože piráti vypadali jako Španělé.⁴²⁴

Když se piráti pak chystali odplout, požadovali od zajatých obyvatel výkupné, resp. výpalné. Obyvatelé se snažili smlouvat. To byla častá taktika obou stran. V případě odplutí z města El Puerto del Principe nakonec Morgan obyvatelům do určité míry ustoupil (jinak byl nemilosrdný), protože dostal do rukou tajné dopisy pro obyvatele města, ve kterých bylo řečeno, že se k městu blíží vojska na pomoc. Proto stanovil obyvatelům podmínku, že musí zaplatit do druhého dne, jinak město vypálí a ještě mu museli dát určený počet kusů hovězího dobytka s dostatečným množstvím soli k nasolení masa. S tím vším i s vybranými zajatci vyrazil k lodi. Tam druhý den dodali obyvatelé požadované výpalné. Zajatci mohli být volní, až když bude všechno naloženo. Proto pomáhali pirátům nakládat i obyvatelé města. Piráti toho využili a moc se nenadřeli. V tomto momentě tu vzniká jakási „idyla“ společné práce obyvatel města a pirátů. Bylo ve vlastním zájmu obyvatel pomoci pirátům, aby byli co nejrychleji pryč.⁴²⁵

Kromě výpalného byli pro piráty důležití i zajatci. Ti byli výborným obchodním artiklem. To se týkalo jak vážených obyvatel města tak i otroků. Za všechny byli ochotni obyvatelé konkrétního města, odkud zajatci pocházeli, dobře zaplatit a pirátům se tak zvyšoval zisk a získávali bez větší námahy peníze, které před nimi obyvatelé tak úzkostlivě tajili. Zajatci, za které nebylo zapláceno, byli odváženi na pirátské lodi buď na Jamajku⁴²⁶, tam zřejmě následoval další prodej a zajatci se stávali otroky, nebo je vzali sebou na další

---

⁴²² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 189-190

⁴²³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 190

⁴²⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 190

⁴²⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 119

⁴²⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 193

výpravu, protože někteří ze zajatců znali cesty do míst, kam se piráti chystali. Tak tomu bylo, když se Morgan chystal dobýt Panamu. Těm, kteří znali cestu, pak slibovali podíl z kořisti a osvobození z otroctví. Olivier dodává, že jeden z těchto zajatců byl míšenec a pirátům chtěl pomoci, protože se chtěl pomstít za příkoří, které mu bylo učiněno v Panamě.⁴²⁷ Takováto snaha o pomstu se v Olivierově vyprávění neobjevuje poprvé. Podobný příklad se vyskytl v případě Jana Davise.⁴²⁸

Morgan se potřeboval dostat z Maracaibské zátoky, která byla uzavřena loděmi Španělů. Použil malé lodi. Piráti se potřebovali dostat kolem španělských lodí, a proto použili takzvané zápalné lodi. Zápalná loď musí vypadat jako válečná loď, která má vztyčenou vlajku. Na palubu postavili Morganovi muži dřevěné špalky, na které navlékli oblečení a klobouky, aby vypadali jako lidé a dali jim i opravdové zbraně. Vnitřek lodi vyplnili palmovými listy, které byli předtím namočený do směsi smůly, síry a dehtu.⁴²⁹ „*Do téže směsi ponořili jisté množství velkých lněných pláten, kterými přikryli žlaby podél dělové paluby. Pod každým žlabem bylo šest hrnců s prachem a aby jeho působení bylo tím větší, přerázli polovinu dřevěných vzpěr, podpírajících palubní kryt. Také vyvrtali nové střelny, do kterých vsunuly místo děl černošské bubny.*“⁴³⁰ Pirátům tak šlo o to, aby loď, až na ni Španělé zaútočí, vybuchla. Nejlépe i se Španěly, kteří by na ni přišli bojovat s piráty (ve skutečnosti se špalky). Loď opravdu vybuchla a způsobila tak velký zmatek. Piráti přirozeně neváhali a na útěku opět dobývali španělské lodě. Jedna španělská loď, která hořela, najela na mělčinu.⁴³¹

V tuto chvíli se piráti v Olivierově vyprávění stávají „milosrdnými“ piráty, kteří se snaží zachránit Španěly před smrtí v ohni.⁴³² To je podle mého názoru pouze klamné zdání. Piráti se nesnažili o záchranu námořníků proto, že by měli tolik soucitu, nýbrž proto, že by tím získali zajatce a z nich by později mohli „těžit“ a získat peníze nebo bohatství z ostatních lodí či otroky na práci. Španělé ale věděli jak piráti uvažují, a proto raději zemřeli.⁴³³

Morgan se z Maracaibské zátoky dostal až na „druhý pokus“. Ještě předtím ale zajal kormidelníka od Španělů a toho pečlivě vyslýchal. Zjistil mnoho věcí, kterých využil. Jedna z nich je ale velmi zajímavá. Španělský admirál, který vedl celé loďstvo proti pirátům, se ještě před střetem dozvěděl o zápalné lodi od jednoho černocho.⁴³⁴ Považoval to ale za nemožné a nebezpečí podcenil, protože „*takoví lidé přece vůbec nerozumějí, jak se zápalná loď*

⁴²⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 166-167

⁴²⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 73

⁴²⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 143-144

⁴³⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 144

⁴³¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 146

⁴³² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 146

⁴³³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 146

⁴³⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 149

vystrojuje a že také nemají k tomu potřebného nářadí.“⁴³⁵ Zde je dobře vidět další určitý stereotyp v názoru na piráty. Protože jsou považováni za „zvířata“, někteří Španělé se pak cítí být něčím víc, než jsou piráti, a nejsou ochotni si přiznat, že piráti mohou být velice inteligentní.

V neposlední řadě se po odjezdu z vyloupeného města rozdělovala kořist. Ta se nejčastěji rozdělovala na určeném místě, ještě za městem pokud pirátům nehrozilo nebezpečí od španělského vojska, ještě než piráti dopluli na svou domovskou základnu. Nebo v případě uvíznutí na Maracaibském jezeře kvůli obklíčení španělskými loděmi. Bylo to z toho důvodu, že kdyby je zastihla na moři bouře, tak ti co by na svých lodích převáželi kořist, by se o ztroskotané piráty bez kořisti nezajímali a odpluli by pryč.⁴³⁶

V Morganově případě byla kořist rozdělována mezi několik lodí. Kořist, která zahrnovala peníze, klenoty a předměty ze stříbra, byla rozdělena mezi všechny lodě podle počtu pirátů na každé z nich. Potom byla na jednotlivých lodích rozdělena kořist mezi její posádku. Aby nedošlo ke krádeži, museli postupně všichni v čele s Morganem přísahat na bibli.⁴³⁷

Taková přísaha se v Olivierově vyprávění neobjevuje poprvé. Autor tak ukazuje piráty jako na muže, kteří mohli být náchylní ke krádeži z kořisti, ale přísaha každého tomu měla zbránit. Piráti jsou zde ukázáni jako čestní muži.

Morgan stihl do svého odvolání zpátky do Anglie v roce 1672⁴³⁸, vyplenit ještě mnoho míst. Bylo to Puerto Bello v oblasti Panamy⁴³⁹, oblast Maracaiba ve Venezuele⁴⁴⁰, potom získal zpátky ostrov Santa Catalina⁴⁴¹ a přesunul se do oblasti Panamy, kde nakonec dobyl i město Panamu⁴⁴². Potom se rozhodl odjet zpět na Jamajku pouze s částí posádky a zbylé piráty opustil.

Proč k tomu došlo, z vyprávění vyplývá jasně. Problém nastal, když se rozdělovala kořist po dobytí Panamy a jejího okolí. Při rozdělování dostali piráti příliš malý podíl a to jim bylo divné, protože šlo o velmi bohatou kořist. Morgan ale jejich údivu nevěnoval pozornost.

---

⁴³⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 149

⁴³⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 150

⁴³⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 150-151

⁴³⁸ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 53. ISBN 978-80-86977-15-7

⁴³⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 122 - 128

⁴⁴⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 129 - 152

⁴⁴¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 162 - 167

⁴⁴² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 173 - 185

Ovšem nespokojenost pirátů se zvyšovala, proto potají odplul na své lodi i se svými spojenci na dalších třech nebo čtyřech lodích. Na těchto lodích pak měla být podle francouzských pirátů, které Morgan opustil, největší část nerozdělené kořisti. Jakmile tito piráti zjistili, že utekl, hned za ním vypluli, aby se mu pomstili. Bohužel ale Morgana nedostihli, protože museli zastavovat pro zásoby potravin.⁴⁴³ Když se později na Jamajku dostali, Morgan se chystal vyplout opět na moře, ale byl odvolán do Anglie.⁴⁴⁴

Proč Morgan piráty opustil je jasné. Pokud by zjistili, že si ponechal více kořisti než mu náleželo, jistě by si to s ním vyřídili. Proč se ale vůbec rozhodl zatajit část zisku? Mohla to být obyčejná lakota. Možná měl ale jiné plány a do nich mu francouzští piráti nezapadali. Mohl s nimi sice doplout na Jamajku a tam se od nich oddělit, avšak zvolil cestu útěku a zanechání ostatních pirátů „na pospas“ osudu.

Jak je vidět z dalšího Olivierova vyprávění, když je Morgan opustil, chyběla zbylým pirátům najednou vůdčí osoba kapitána, která určovala cíl plavby. Vydali se sice zpátky na Jamajku, protože na místě kde zůstali by nepřežili, ale už šlo pouze plavbu domů. Nepokusili se přepadnout žádné město. Pouze se vylodili na břehu, kde měli indiáni obchodovat s piráty, aby tak získali zásoby potravin. Olivier již nepíše o tom, zda si zvolili nového kapitána nebo jestli žili bez vrchního velitele jen jako skupina mužů.⁴⁴⁵ Díky tomu je vidět, jak velký vliv měl kapitán na svou posádku. Bez něj se jeví skupina pirátů jaksi neuspořádaná.

V případě Morgana se dá mluvit o úspěšné kariéře v dobývání různých měst a pevností. Byl to, dalo by se říci, bukanýr „businessman“ v protikladu k L'Olonisovi. L'Olonis je v Olivierově podání spíše pirátem zkoušejícím štěstí, ačkoliv ho zkouší na místech, která jsou považována za bohatá (záliv Campeche, město Maracaibo, Gibraltar). Avšak Morgan si cíleně vybírá místa, která by mu mohla přinést opravdu mnoho kořisti. Při rozhodování, které město vyplení, rozhoduje totiž bohatství místa než velikost a síla jeho opevnění nebo početnost stráže. Tak tomu bylo i v případě, kdy se rozhodovali, zda napadnout Cartagenu (ta leží na pobřeží mezi Darienským zálivem u Panamy a zálivem Maracaibským), Panamu nebo Vera Cruz (nachází se blízko zálivu Campeche). Pro množství bohatství vyhrála Panama.⁴⁴⁶ Je také otázkou na jaká další místa by ještě zavítal L'Olonis, kdyby nezemřel při setkání s indiány v oblasti Darien u Panamy.

---

⁴⁴³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 195-196

⁴⁴⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 122-197

⁴⁴⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 206 - 213

⁴⁴⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

8. KAŽDODENNÍ ŽIVOT PIRÁTA

8.1 Život piráta

Všechny cesty vedou na Tortugu. O tomto ostrově a jeho historii již bylo pojednáno výše. Tortuga byla hlavní základnou a rájem pirátů. Podle Oliviera bylo toto místo „útočištěm všech bezbožníků a semeniště nejružnějších druhů pirátů a zlodějů.“⁴⁴⁷ Podobně jako na Jamajce tu začínaly a končily pirátské cesty za kořistí. Pokud ovšem nebyli piráti zajati, zabiti nebo se jejich loď nerozbila při bouři o útes. Jaký byl tedy každodenní život piráta?

Mohl by být rozdělen na život na souši a na moři. Avšak tyto dvě složky se navzájem prolínaly. Původně byli piráti lovci. Tedy takzvanými bukanýry, jak bylo pojednáno výše. Lovili dobytek, koně, divoká prasata, jejich maso a kůže dále zpracovávali. Malou část si nechávali pro sebe, ale většinu úlovku prodávali. Časem však zvířat začalo ubývat. Ubývalo tak maso a kůže na prodej a tak možný příjem peněz.⁴⁴⁸ Také se piráti mohli původně živit jako zemědělci a pěstovat tabák, jehož pěstování bylo na Tortuze hojně rozšířeno.⁴⁴⁹ Obě skupiny však byly závislé na obchodu s kupci. Lovci byli závislí na počtu zvířat, zemědělci na úrodě. Obě „povolání“ nebyla ničím jistým v životě těchto lidí. Často se museli přizpůsobovat novým okolnostem tak, aby mohli přežít.

Tedy jsem ve zkratce rozebrala, jak se lidé mohli živit na pevnině. Na moři se mohli živit jako námořníci. Plavili se na lodích, které převáželi peníze, nebo různé druhy zboží mezi ostrovy v Karibiku a nebo cestou odtud do Evropy nebo z Evropy do Karibiku. Námořníci se na lodi řídili pravidly stanovenými zákonem konkrétní země. Práce námořníka byla těžká a namáhavá a mohlo docházet ke konfliktům mezi „autoritativním“ kapitánem a nespokojenými námořníky (tak jako u Rocka Brazilce⁴⁵⁰). Námořníci na válečné lodi podléhali autoritě kapitána.⁴⁵¹ Přirozeně námořníci měli ke spojení s piráty blíže kvůli své práci na moři.

Podle mého soudu je pirát, lovec a zemědělec je vlastně pro Oliviera totéž. Jsou to jen možnosti, jak se v Karibiku živit. Tato „povolání“ se navzájem prolínají. Lovec se může stát zemědělcem a naopak, stejně jako se lovec i zemědělec může stát kdykoliv pirátem.⁴⁵² Z Olivierova vyprávění vyplývá, že pirátství bylo z těchto tří kategorií nejvýnosnější. Bylo

---

⁴⁴⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 78

⁴⁴⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 44 - 47

⁴⁴⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 48 - 49

⁴⁵⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

⁴⁵¹ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 149. ISBN 978-80-86977-15-7

⁴⁵² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 49

sice mnohem více nebezpečné, ale kynula z něj mnohem větší jistota, co se týče zajištění, než z lovu a plantážnictví.

Kniha A. O. Exquemelina ukazuje na to, že se jimi mohli stát i otroci. Proč se pirátem stal sám Exquemelin dost jasně vyplývá z jeho vyprávění. Za prvé tím získal komunitu, která mu „poskytovala“ ochranu, za druhé byl osobně svobodný a za třetí měl příležitost získat velké bohatství na loupežných výpravách. A toto bohatství pak mohl využít pro návrat domů.

Život piráta byl většinou velmi krátký. Ačkoliv plavba na lodi mohla být v dobách nouze o kořist zdlouhavá a monotónní, při honbě za kořistí často hrozilo bezprostřední nebezpečí smrti.

8.2 Denní práce pirátů

Co dělají piráti během dne, pokud zrovna neútočí na nějakou loď nebo město? Udržují svoje zbraně čisté a trénují s nimi střelbu do terče. Druhy zbraní, které používají jsou ručnice a pistole. Délka ručnic je čtyři a půl stopy. Střelí se z nich kulkami, kterých je šestnáct. Tyto kulky vždy nosí u sebe v zásobě. Když se na jednom místě zdržují delší dobu než obvykle, a to jak na moři tak i na souši a potřebují získat další kořist, začnou konat poradou o tom, kam se vyplaví v nejbližší době. V této poradě rozhodují znalosti pirátů o tom, kdy a kudy se loď plaví po moři s nákladem zboží. Kupecké lodě nejvíce obchodují na pobřeží. Proto ten pirát, který konkrétní pobřeží zná, nabízí svoje informace. Kupci se na různá místa plaví v různém čase, protože kvůli silnému větru a mořským proudům jsou některé pobřežní oblasti buď přístupné a nebo nepřístupné.⁴⁵³

8.3 Příprava na cestu a život mezi piráty

Před vyplutím na moře dávají piráti ve známost všem, kteří by se s nimi chtěli plavit, že vyplouvají na moře. Tímto způsobem shromažďují posádku. Kromě dne kdy vyplují, se určuje i množství prachu a olova, které si sebou vezme každý podle svého uvážení.⁴⁵⁴

Po vyplutí přichází na řadu porada o místě, kde se předzásobí potravinami na cestu. Nejdůležitější jsou zásoby masa. „*Neboť na lodích jedí jen a jen maso, pokud na Španělských neukořistí něco jiného.*“⁴⁵⁵ Nejčastěji jedí vepřové maso, méně jedí maso želví, ale pokud mají nouzi o potravu, vezmou za vděk i tento druh masa. Pokud neměli k dispozici ani

---

⁴⁵³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 65

⁴⁵⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

⁴⁵⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

vepřové ani želví maso, používali maso koňské, které také naložili do soli, aby jim déle vydrželo. Vepřové maso získají buď vlastním lovem nebo okradením španělských osadníků.⁴⁵⁶

Jak piráti loví? Najdou si k tomu lovce stejné národnosti, který vlastní psí smečku. Pak se rozdělí na dvě části. Část pirátů zůstane na lodi, kterou vytáhnou na břeh a natrou ji smůlou, a doplňují zásoby zbraní. Druhá část pirátů jde lovit s lovcem a jeho psy. Když něco uloví, dají lovcovi „z každého uloveného kusu tolik, kolik za dobré uznají“⁴⁵⁷ a zbytek masa z ulovených zvířat naloží do soli a udí je, aby déle vydrželo.⁴⁵⁸ Tím se piráti stávají opět na „chvilí“ bukanýry. Také může nastat případ, kdy se piráti stanou plantážníky, protože na ostrově, kam připluli, nejsou žádná zvířata, a proto musí pěstovat plodiny na plantáži. To ale platí spíše v případě, že na jednom místě zůstanou několik měsíců. Tak tomu bylo v případě ztroskotání L'Olonaise.⁴⁵⁹

A jak okrádají piráti španělské osadníky, aby od nich získali maso? V noci přepadnou majitele domu, který má v ohradách někdy i skoro tisíc kusů vepřů, vyženou ho z postele a musí jim dát bez řečí takové množství prasat, jaké si žádají. Pokud majitel odporuje, vyhrožují mu, že ho pověsí.⁴⁶⁰

Kromě lovu a okrádání španělských osadníků vyhledávali piráti ještě jiné druhy potravy. Mezi ně patřil španělský druh pšenice nazývaný rýže⁴⁶¹, plodina kasave, ze které se dělal chléb⁴⁶², obilí a kukuřice⁴⁶³. Jako zdroj masa sloužili koně⁴⁶⁴, kuřata, krocani⁴⁶⁵, jezevci, bažanti mořské ryby, a z nouze opice.⁴⁶⁶ V jiné situaci, když byli piráti opravdu v nouzi, jedli i psy a kočky.⁴⁶⁷

Po tom, co je loď naložena zásobami jídla a vyzbrojena, se koná další porada, na které se posádka dohodne, kam popluje za kořistí. Mimo jiné jsou zde dohodnuty a sepsány zvláštní artikuly, tzv. *chasse-partie*⁴⁶⁸, ve kterých je určeno jakou odměnu dostanou ti piráti, na kterých je závislý úspěch celé výpravy. Tyto peníze se berou ze společné kořisti z plánované

⁴⁵⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

⁴⁵⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

⁴⁵⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

⁴⁵⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 103 - 104

⁴⁶⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61

⁴⁶¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 94

⁴⁶² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 172

⁴⁶³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 156

⁴⁶⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 163

⁴⁶⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 94

⁴⁶⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 203

⁴⁶⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 177

⁴⁶⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62, přeloženo z francouzštiny znamená *chasse-partie* něco jako lovecká část

výpravy.⁴⁶⁹ „ Platí totiž mezi nimi totéž, co u jiných pirátů: není lup, není kupu“⁴⁷⁰ To je další motivace k přepadení lodi s co největším nákladem zboží.

„Odměna se stanovuje od osoby kapitána. Ten dostane odměnu za svou osobu a za svoji loď. Potom přichází na řadu tesař, který loď připravil k vyplutí a v případě potřeby ji spravoval. Podle dohody je pro tesaře určeno 100-150 piastrů⁴⁷¹. Následuje mzda za práci lovců, jež obvykle činí 200 piastrů. Poté je určena mzda pro felčara a zaplacení jeho léků pro posádku. To je obvykle 200-250 piastrů. „Výplata“ pirátů se odvíjí od velikosti lodi.⁴⁷²

Na tom by nebylo nic neobvyklého, kdyby se nestanovovala „jakási“ náhrada či odškodné za poranění, zmrzačení nebo ztrátu části těla, resp. končetiny. „Obvykle bývá náhrada takováto: za ztrátu pravé paže 600 piastrů nebo šest otroků; za ztrátu levé 500 piastrů nebo pět otroků; za pravou nohu 500 piastrů nebo pět otroků; za levou 400 piastrů nebo čtyři otroky; za jedno oko sto piastrů nebo jednoho otroka; za ztrátu jednoho prstu u ruky totéž jako za oko, za nehybnou paži tolik jako za ztracenou, za ránu na těle, v níž musí být nošena rourka, 500 piastrů nebo 5 otroků.

To vše se strhne předem z celkové částky kořisti a zbytek se pak rovnoměrně rozdělí na tolik dílů, kolik je mužů na palubě. I při tom však berou ohled na hodnosti. Tak kapitán či hlavní velitel dostane čtyři až pět takových podílů za loď a pro sebe dva podíly. Plavčíci dostanou po polovině podílu. Někdy se stává, že se k podniku přidají účastníci naprosto nezkušení, kteří ještě nikdy nepluli. Těm se každému něco strhne a rozdělí mezi ostatní.“⁴⁷³

To je velice zajímavé, protože takovýto způsob placení či náhrady se v 17. století neobjevuje. Piráti takto myslí dopředu, aby tak mohli přežít v případě ztráty ruky nebo nohy, která jim bude znesnadňovat budoucí obživu. K tomuto přežití jim nemají pomoci pouze peníze, ale také otroci. Z hlediska domýšlení následků poranění byli piráti na svou dobu opravdu pokrokoví a dokázali promyšlet věci dopředu.

Po dobytí lodi má posádka právo rozhodnout, jestli získanou loď odevzdají svému kapitánovi nebo ne. Pokud piráti získají lepší loď, než je jejich současná, novou si ponechají současnou opustí a zapálí. Toto mají na starost plavčíci, kteří mohou přejít na nově nabytou loď až po zapálení staré lodi.⁴⁷⁴ Zničení lodi má zřejmě zajistit, aby se ji nikdo nemohl zmocnit a využít ji potom ve svůj prospěch. Poté, co se piráti zmocní dobyté lodi a jejího

⁴⁶⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

⁴⁷⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 61 - 62

⁴⁷¹ Španělsko-americká mince, v Evropě byl nazýván peso. viz EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 230

⁴⁷² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

⁴⁷³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

⁴⁷⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

osazenstva, si část posádky ponechají, „aby jim vařili a dělali takové práce, které oni sami nechtějí“⁴⁷⁵ Takto může posádka zajatá piráty sloužit pod pirátskou vlajkou dva nebo tři roky a pak je teprve propuštěna na svobodu. Zbytek zajaté posádky, který pro piráty nenese užitek, je vysazen na nejbližší pevnině hned jak je to možné.⁴⁷⁶

Olivier píše o pirátech, že mezi sebou zachovávají „velmi dobrý řád“.⁴⁷⁷ Když získají novou loď, je komukoliv „zapovězeno“ plenit nebo cokoliv sebrat pro sebe. Na dobyté lodi totiž bývá mnoho věcí, které jsou velmi cenné, jako je zlato, drahokamy, stříbro a také kupecké zboží jako je hedvábí, šaty, plátno, vlna, klenoty. Podvodům se snaží piráti zamezit tak, že každý z nich musí před rozdělením kořisti přísahat na bibli, že si pro sebe z lupy nic nevzal. Pokud by někdo křivě přísahal, byl by vyloučen ze svazku a nikdy by se už nesměl vrátit do jejich společnosti.⁴⁷⁸ Je otázkou nakolik byli opravdu piráti „čestní“ a nakolik je chtěl takto vychválit autor knihy, protože byl sám pirátem a chtěl se ukázat v lepším světle.

Piráti jsou si vzájemně věrní a pomáhají si. Pokud někdo něco nemá, ostatní mu pomohou a půjčují mu až do té doby, kdy je to schopen splatit.⁴⁷⁹ Často se navzájem vyzývají k soubojům. Na základě toho pak „mezi sebou konají vlastní soudy a spravedlnost. Kdo se dopustí vraždy a zákeřně zastřelí svého soupeře, je přivázan ke stromu a ten koho si k tomu provinilec sám vyvolí, jej zastřelí. Jestliže však nestřílel na svého soupeře zákeřně, to jest, jestliže mu dal čas k nabití ručnice a nestřílel na něho zezadu, je výrokem svých druhů zproštěn.“⁴⁸⁰ Tento odstavec vybízí ke stejnému zamyšlení jako předchozí odstavec. Piráti jsou zde zobrazeni jako solidní a spravedliví muži. Celá kapitola v Olivierově knize o životě pirátů mezi sebou je jakousi uvozující kapitolou, představující piráty. Jde ale o „anonymní“ piráty, vlastně ty nejobyčejnější bez nějaké zvláštní funkce nebo hodnosti. O obyčejných pirátech hovoří autor knihy v podstatě jako o zcela normálních lidech, kteří hřeší až v případě dobývání města či v nějakém boji, a které vede jejich kapitán. Tento kapitán je potom právě tím nositelem všech „špatností a krutostí“.

Tímto spravedlivým a čestným počínáním a konáním pirátů, jak nám ho předkládá Olivier, se čtenáři knihy vytváří v hlavě myšlenka jakéhosi společenství pirátů, jakéhosi

---

⁴⁷⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

⁴⁷⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

⁴⁷⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

⁴⁷⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62 - 63

⁴⁷⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

⁴⁸⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

bratrstva⁴⁸¹. Toto bratrstvo má svůj řád a pravidla podle nichž se musí jeho členové chovat. Sám Olivier byl mezi piráty přijat se souhlasem kapitána i všech ostatních.⁴⁸²

8.4 Způsob boje

Nejdříve byla vybrána kořist, pak vyhledána a nakonec napadnuta. Záleželo na tom, zda to byla akce na moři nebo napadení přístavního městečka či města na souši. Pokud šlo o moře, piráti nejprve vypátrali loď, kterou chtějí napadnout a pak na ni zaútočili⁴⁸³. Ve stěžni sedící hlídka lodě mohla svou kořist zahlédnout až na vzdálenost 20 mil. Museli si ovšem dávat pozor, aby nenarazili na skupinu válečných lodí, která vyhledávala a likvidovala právě piráty.⁴⁸⁴

Pokud se pirátům přálo štěstí a měli více lodí pod svým velením, měli výhodu. Příkladem nám může být jak Francois L'Olonois, tak Henry Morgan. Na souši, pokud se jednalo o dobývání přístavního města, byla strategie v celku jednoduchá. V případě měst, která byla více vzdálena od pevniny, útočil Morgan přímo na město.⁴⁸⁵ Takovýto způsob preferoval nejčastěji. V některých případech o sobě dával vědět tím, že piráti bubnovali na buben.⁴⁸⁶

Když piráti dobyté město vyplenili a odcházeli z něj, požadovali takzvané výpalné. Výpalné byly peníze, kterými se město či vesnice muselo vykoupit z pirátského zajetí nebo piráti město zapálí. Problém nastával ve chvíli, kdy vesnice neměla dost peněz na zaplacení požadované částky. Samozřejmě byli i tací, kteří se zaplacením váhali, a to se jim pak nevyplatilo. Stávalo se, že někdy zapálili piráti půl města, přestože dostali požadované peníze a až pak odtáhli pryč.⁴⁸⁷

Nebudu již dále dopodrobna znovu rozebírat způsob pirátského boje. Ukázala jsem ho již na příkladech jmenovaných pirátských kapitánů v kapitole Pirátské medailonky.

---

⁴⁸¹ MARX G. Jenifer. *Brethren of the Coast*. IN: Cordingly, David (edd.). *Pirates, terror on the high seas from the Caribbean to the south china sea*, East Bridgewater. 2007. s. 41. ISBN 10: 1-57215-264-8

⁴⁸² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 25

⁴⁸³ Útok mohl být veden přímo ale i ze zálohy.

⁴⁸⁴ KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 9 -10. ISBN 978-80-247-2373-0

⁴⁸⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 181

⁴⁸⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 181

⁴⁸⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 90

9. PIRÁTSKÉ ZÁKONY

9.1 Pirátské zákony podle Olivierova deníku

V Olivierově zápiscích není nikde výslovně jmenován nějaký konkrétní zákon. Najdeme zde pouze zvláštní artikuly, které jsou stanovovány a dohodovány před poradou o tom, kam se bude plout za kořistí. Tyto artikuly byly nazývány „*chasse-partie*“⁴⁸⁸ V těchto artikulech byla stanovena odměna z kořisti a náhrada za zranění.⁴⁸⁹ Je zajímavé, že u L’Olonaise se o stanovení těchto pravidel Olivier vůbec nezmiňuje. Popisuje pouze rozdělování kořisti a udílení náhrad. Jinak je tomu u Morgana, kde jsou tyto pravidla podrobně autorem knihy vypsána a dokonce jsou i stanoveny tresty za porušení dohodnutých pravidel, resp. jednoho pravidla týkajícího se zákazu zajetí nepřátelské lodě. Pokud by tento zákaz měl být porušen, bude viník potrestán tělesným trestem nebo bude sťat.⁴⁹⁰ Tyto stanovy musely být pak schváleny všemi piráty a důstojníci a kapitán je museli stvrdit podpisem.⁴⁹¹

Olivier už se ale nezmiňuje zda byly tyto artikuly sepsány na jedné nebo více listinách a jak byly uchovávány.

Olivierovi popsané stanovy nebo artikuly podle Morgana je možné seřadit do několika bodů: Za prvé je to odměna z kořisti, za druhé je to náhrada za zranění, za třetí je to odměna pro ty, kteří se významně zaslouží o porážku nepřítele. To zahrnovalo strhnutí vlajky nepřítele z pevnosti a zabodnutí anglické vlajky, zajetí zajatce ve stísněných podmínkách pro piráty a dopravení zajatce na pirátskou loď, házení granátů od granátníků do pevnosti.⁴⁹² Za čtvrté je to zákaz útoku na spřátelenou loď. Za porušení čtvrtého bodu měl následovat tělesný trest nebo stětí hlavy.⁴⁹³

9.2 Pirátské zákony Bartolomewa Robertse

Bartolomew Roberts žil v letech 1682 až 1722.⁴⁹⁴ Roberts pocházel z Jižního Walesu. Jeho původní jméno znělo John Roberts. Sloužil na otričářské lodi jako důstojník. Jeho cesta k pirátství byla zajímavá. Loď, na které sloužil byla v červnu roku 1719 přepadena a obsazena

⁴⁸⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

⁴⁸⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 62

⁴⁹⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 161

⁴⁹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

⁴⁹² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 161

⁴⁹³ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 161

⁴⁹⁴ ROBERTSON, S. (edd.) *The pirate’s Pocket – Book: In which is related the lives, crimes, manners, fortunes, ativities and fates of the most notorious pirates, sea – robbers and other felons of the sea*, 1. vydání. London: Conway an imprint of Anova Books Company Ltd, 2008. s.126. ISBN 9781844860777

pirátem Howellem Davisem, který byl mimo jiné také z Walsu. Robert se k Davisovi přidal a stal se z něj tak pirát. Ale pouze řadový pirát. Za nějaký čas byl ale Davis zabit při napadení jinou lodí. Po Davisově smrti si posádka zvolila Robertse jako kapitána. Z toho důvodu si Roberts změnil jméno, aby nedával najevo svůj původ. Od té doby se nechal nazývat Bartolomewem Robertsem. Díky tomuto jménu si získal přezdívku Black Bart neboli Černý Bart.⁴⁹⁵

Roberts se plavil kolem západní Afriky, pak se vydal k Brazílii. Po cestě přepadl portugalskou loď a odplul s ní do Nové Anglie. Potom začal působit v oblasti Newfoundland. Z ní ale odplul k malým Antilám⁴⁹⁶ a poté opět k Africe, kde zajímal otrokářské lodě. Usídlil se u pobřeží Libérie a Nigérie. Tam za ním byla vyslána jednotka Královského válečného loďstva. Došlo k souboji lodí. Roberts v něm byl zabit a zbytek jeho posádky byl zajat a odsouzen k trestu smrti oběšením.⁴⁹⁷

Na Robertsově lodi fungovala určitá pravidla, aby nedocházelo k rozporům mezi piráty při rozdělování kořisti.⁴⁹⁸ Tato pravidla se dochovala. Rozhodla jsem se je porovnat s pravidly, které lze vyčíst z knihy Oliviera Exquemelina. Jeho pravidla či stanovy budou nastíněny v textu. V celém znění jsou uvedena v příloze.

9.3 Zákony Henryho Morgana a zákony Bartolomewa Robertse

Na následujících řádcích budou porovnány stanovy Bartolomewa Robertse s úmluvami, které popsal Olivier ve svém díle. Mezi těmito stanovami a úmluvami je rozmezí zhruba padesát dva let. Porovnávám je proto, abych zjistila, jestli na lodi platila podobná pravidla, nakolik byla pravidla zachována a lišila se pouze v detailech či zda byly stanovy rozšířeny o nějaké nové pravidlo navíc. Jde také o to poznat, jak se stanovy a náhled na ně vyvíjel v souvislosti s tím, co bylo důležité uvádět v pravidlech pro Oliviera, který se plavil pod Morganem a co bylo důležité pro Bartolomewa Robertse.

---

⁴⁹⁵ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 103-104. ISBN 978-80-86977-15-7

⁴⁹⁶ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 104-105. ISBN 978-80-86977-15-7

⁴⁹⁷ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 106. ISBN 978-80-86977-15-7

⁴⁹⁸ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 149. ISBN 978-80-86977-15-7

Morganovy stanovy byly zřejmě po konci jeho plavby zničeny. Nejsou dochovány narozdíl od Robertsových stanov. Důvodem by mohl být fakt, že Morgan byl odvolán do Anglie, aby tam vysvětlil svému králi důvody svého počínání v Karibské oblasti.⁴⁹⁹

Morganovy stanovy podle informací od Oliviera obsahují zhruba čtyři body, které jsou v případě potřeby rozepsány. Robertsovy stanovy obsahují bodů jedenáct. Stanovy budu porovnávat od prvního článku Robertsových pravidel.

V prvním bodě se obě stanovy shodují v tom, že každý pirát má stejné hlasovací právo.⁵⁰⁰ To vyplývá i z Olivierova vyprávění. Dále mluví Roberts o stejném podílu na všech potravinách a lihovinách, které budou získány. Kromě toho jejich množství mohou Robertsovi muži konzumovat podle svého uvážení. Toto uvážení se mění na určené dávky v případě nouze a nedostatku potravin.⁵⁰¹ Takové pravidlo Olivier ve své knize neuvádí. Proto není jasné, zda tento systém v čase Oliviera fungoval nebo ne, či jestli na něj pouze neupozornil. Ovšem připadá mi dost nepravděpodobné, že by se o této věci zapomněl v zápiscích zmínit.

V druhém bodě se shoduje pravidlo Robertse i Morgana o spravedlivém podílu z kořisti.⁵⁰² Morgan ale neurčil narozdíl od Robertse právo na výměnu oblečení.⁵⁰³ Shodují se však v tom, že ten kdo zatají část kořisti před ostatními, bude potrestán. Roberts piráty porušující zákaz zatajení trestal vysazením na pustý břeh. K tomu ještě když byl okraden pirát pirátem, byl zloději uříznut nos a uši a byl vysazen také na pustém břehu.⁵⁰⁴ Morgan o trestu při zatajení nemluví. Pouze Olivier v kapitole o životě pirátů píše, že pirát, který by něco zatajil z kořisti, bude z pirátského uskupení vyloučen a už nikdy mezi piráty nesmí přijít.⁵⁰⁵ O trestu v případě okradení piráta pirátem se nezmiňuje. Avšak je zajímavé, že podle Oliviera jsou případné podvody a krádeže ošetřeny tím, že každý pirát musí před rozdělením kořisti přísahat na bibli.⁵⁰⁶ Roberts se o takovém předchzení problémům vůbec nezmiňuje. Takto se tu ukazuje jakou váhu měla mít bible pro piráty. Přirozeně ne každý pirát přísahající na bibli

---

⁴⁹⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 22

⁵⁰⁰ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵⁰¹ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵⁰² KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7. Viz EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 159 - 160

⁵⁰³ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵⁰⁴ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵⁰⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

⁵⁰⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

dodržel svou přísahu (stejně jako Morgan⁵⁰⁷). Bible zde ale má jakýsi symbolický význam autority a vážnosti, kterou by měli piráti respektovat. V Olivierově podání je bible knihou, která je mezi piráty v úctě. Najednou tedy piráti nejsou takoví „bezbožníci“ jak jsou představováni mezi lidmi dodržující zákony.

Třetí bod Robertsových stanov zakazuje hrát o peníze, zakazuje hraní karet a hru v kostky.⁵⁰⁸ O zákazu této činnosti nenajdeme v Olivierově knize ani jednu zmínku.

Ve čtvrtém bodě je uvedeno, že po osmé hodině večerní budou zhasnuty všechny svíčky a svítilny, a ten kdo bude chtít světlo na popíjení v čase po osmé hodině, musí popíjet na palubě potmě.⁵⁰⁹ O tomto zákazu se také Olivier nezmiňuje. Zřejmě mu nevěnuje pozornost, protože takový zákaz na lodích, na kterých se plavil, neplatil.

V pátém Robertsově pravidle je řečeno, že pirát musí mít svoji zbraň, ať už mušketu, šavli nebo pistoli v řádném stavu, aby ji mohl kdykoliv okamžitě použít.⁵¹⁰ Olivier chápe čištění zbraní jako běžnou denní práci.⁵¹¹ Nemluví o čištění zbraní jako o jasně určeném pravidle, které musí být dodržováno. Čisté zbraně bere jako samozřejmost.

Šesté Robertsovo pravidlo mluví o zákazu přítomnosti žen či malých chlapců na palubě lodi. Dále pirát, který bude svádět ženy a bude nějakou chytit v převleku propašovat na palubu lodi, bude zabit.⁵¹² Důvodem proč byla zakázána na palubě přítomnost ženy, byl jistě fakt, že piráti by se touto ženou zabývali, a snažili by se upoutat její pozornost nebo by se její přítomností rozptylovali natolik, že by nebyli schopni pořádně obsluhovat loď. Také by mohli o ženu vznikat hádky a rozbroje mezi piráty. Zákaz její nepřítomnosti je tedy jasný. Avšak poněkud méně jasnější je zákaz chlapce na palubě. Spočíval problém ve věku chlapce? Měli snad piráti obavu z toho, aby malého chlapce nezkažili nebo ho nevychovali k pirátství? Pokud nechtěli, aby se chlapec přidal po jejich vzoru k pirátství, nabízí se otázka jak vnímali sami sebe? Museli by sami sebe totiž považovat za muže se zkaženým životem, který by neměl následovat malý chlapec. Mohli se také obávat jeho křehkosti a citlivosti, stejně jako u ženy. Takovéto city byly při tvrdém životě na lodi pravděpodobně na obtíž. V Olivierově době byli zajatci, jejichž řady tvořili ženy, děti, mladiství, otroci a muži, důležitým

---

⁵⁰⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 196

⁵⁰⁸ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵⁰⁹ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵¹⁰ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵¹¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 65

⁵¹² KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

obchodním artiklem, který byl často převážen i na samotné pirátské lodi. Museli tedy ženy i mladistvé na palubě převážet, a takovéto pravidlo tedy nepřicházelo v úvahu.

V Robertsově sedmém pravidle bylo uvedeno, že pirát, který uteče z lodi nebo svého určeného místa v době konání bitvy, bude zabit nebo bude vysazen na pustý břeh.⁵¹³ Toto pravidlo je známkou toho, že každodenně ovlivňovalo život pirátů. Vede mě k myšlence, že pokud bylo stanoveno v obecných pravidlech, zřejmě předtím často docházelo k takovým dezercím. Je vidět, že každý pirát mohl mít strach, tudíž docházelo k útěkům a bylo třeba stanovit jasný zákaz takového chování. Ve stanovách Morganových se o tomto pravidle nic nepíše. Když Morgan se svou posádkou chtěl napadnout Panamu a musel se devět dní prodírat lesem a jiným podrostem, objevili se piráti, kteří si stěžovali na jeho vedení. Žádný z nich se ale nerozhodl postavit se proti svému kapitánovi.⁵¹⁴ Podle mého názoru tedy těmto pirátům hrozilo právě ono potrestání při útěku (ačkoliv to nebyla přímo bitva), i když nebylo pevně zakotveno v nějakých stanovách. Narozdíl od Morgana se u L'Olonaise zmínka o trestu při opuštění bitvy objevila. Nebyla sice nikde zapsána, ale tuto podmínku trestu vyslovil právě sám L'Olonois.⁵¹⁵

Osmé pravidlo z roku 1722 určovalo zákaz soubojů na lodi, ale povolovalo souboje na pevnině. Na souboj dohlížel proviantní důstojník. Pokud jeden z mužů nevystřelí, důstojník mu vyrazí zbraň z ruky a pokud nebude po střelbě nikdo zabit, souboj se uskuteční s mečem v ruce. Vyhraje pak ten, který druhému způsobí dříve krvavé zranění.⁵¹⁶ Ani toto není v Olivierově knize uvedeno jako pravidlo pro piráty plavící se na konkrétní lodi pod konkrétním kapitánem. V případě neshody mezi Angličanem a Francouzem kvůli vysátým morkovým kostem se ale souboj konal⁵¹⁷ a takovýmto soubojům tedy docházelo. Problém nastal pouze v případě, stejně jako ve výše uvedené události, když jeden z pirátů zastřelil druhého, když byl k němu otočen zády. To se považovalo za velkou „hanebnost“ a střelec musel být potrestán, protože nedal svému soupeři příležitost a čas k výstřelu. Trest pak byl takový, že střelec si musí zvolit piráta, který ho potrestá. Provinilý střelec je přivázan ke stromu a zvolený pirát ho zastřelí.⁵¹⁸ Je zde tedy vidět jakási satisfakce

---

⁵¹³ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵¹⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 176 - 177

⁵¹⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 88

⁵¹⁶ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵¹⁷ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 120

⁵¹⁸ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

V devátém Robertsově pravidle se mluví o zákazu mluvení o plánech na odtržení, pokud nebude mít dotyčný pirát nebo každý pirát v případě, že se chtěla odtrhnout skupina, tisíc liber. Za zmrzačení nebo ztrátu nohy měl pirát obdržet osm set piastrů ze společného fondu. Menší zranění zahrnovala poměrná částka.⁵¹⁹ O jednoznačně stanovené peněžní výši není v Olivierově knize zmínka. Najdeme v ní ale zmínku o odtržení Rocka Brazilce se skupinou od kapitána.⁵²⁰ Další zmínkou pak je snaha asi sta pirátů podle Oliviera, odtrhnout se po dobytí Panamy a jejím vyloupení, odtrhnout se od Morgana, vydat se loupit do jižních moří a pak se vrátit do Evropy. Záměr těchto pirátů byl však zmařen. Podle zásob a kořisti, by jistě měli slušnou částku na vyplutí. Také měli k dispozici loď. Morgan jim však tyto plány překazil, když mu byly jiným pirátem vyzrazeny.⁵²¹ Co se týče náhrad⁵²² je Roberts o dost skromnější. Olivier se o těchto náhradách podrobně rozepisuje. Jejich částka se odvíjí od předpokládané kořisti. Ovšem není jasné, co míní Roberts společným fondem? Zda tím má na mysli fond, ve kterém jsou „zajištěny“ stále peníze bez ohledu na vývoj jeho situace při výpravách, nebo společný fond z celé kořisti z jedné akce? Také jsou zde úplně z náhrad vyloučení otroci. Ti měli v Olivierově případě mrzákovi pomáhat obstarávat si potravu a živit se. U Robertse mají budoucí obživu zajistit mrzákovi pouze peníze.

Desáté pravidlo stanovovalo odměnu pro každého na palubě. Dva podíly z kořisti měli dostat kapitán a proviantního důstojník, jeden a půl podíl náležel dělostřelci a loďmistrovi, po jednom a čtvrt podílu pak dostávali důstojníci a obyčejní piráti dostávali jeden podíl.⁵²³ Olivier v kapitole o životě pirátů, kde nastiňuje stanovování odměny z kořist vypočítává odměnu v penězích. U L'Olonoise je řečeno, že každý dostal při rozdělování kořisti svůj podíl.⁵²⁴ U Morgana mluví již o podílech. V Morganově případě se podíly od Robertse lišily. Podíly se odvíjeli od výše kořisti, proto nebudu klást důraz na to, jaký byl rozdíl ve stanovení poměru podílů. Zajímavější na tomto pravidlu je, že v Olivierově vyprávění se neobjevuje post dělostřelce. Objevuje se ale u něho post granátníka.⁵²⁵ Oba dva mohli mít svou důležitost jak na moři tak i u břehu, když piráti napadli přístav. Loďmistrem se zřejmě míní post, který Olivier označil jako post lodního tesaře, který se stará o spravování lodi. U Morgana se pak

---

⁵¹⁹ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵²⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

⁵²¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 191

⁵²² KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵²³ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵²⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 91

⁵²⁵ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 160

také mluví i o důstojnících. V jednom postu se ale liší. Roberts nemluví ve svých stanovách o postu felčara či lodního lékaře⁵²⁶. Ten je naopak u Oliviera několikrát zmíněn. Mohlo by to být dáno tím, že tuto funkci měl vykonávat nejspíš právě Olivier, proto ji nezapomíná zmínit.

V jedenácté a poslední Robertsově stanově jsou zmíněni hudebníci. Je v ní určeno, že hudebníci si mohou nárokovat volno pouze v den Páně, kterým je neděle a v ostatní dny mohou mít volno jen s laskavým svolením.⁵²⁷ Zmíněné svolení jistě záviselo na kapitánovi. Hudebníci jsou prvkem, který u Oliviera nikde v knize nenajdeme. Je otázkou, zda byli hudebníci zvláštností pouze na Robertsově palubě, nebo zda bychom je našli i na jiných lodích jako „zaměstnance“ mezi piráty. Jistě hráli důležitou roli v obveselování posádky na lodi, když se dlouho plavila po moři.

Ve více jak polovině pravidel se tedy Olivierova vypsána pravidla v jeho vyprávění shodují s pravidly na lodi Bartolomewa Robertse. Pravidla se přirozeně neshodují ve všech případech, protože například již nebyli bráni v úvahu otroci jako náhrada za zranění. Některá pravidla, jako udržování čistých a připravených zbraní, nebo zákaz opuštění svého místa v bitvě byly Olivierem brána spíše jako samozřejmost, než jako pravidlo, které by mělo být stanoveno v úmluvě mezi piráty. Navíc časový odstup zhruba padesáti dvou let způsobuje posun ve vnímání, co je pro piráta samozřejmé, co je pro něj povinné. V neposlední řadě pak díky posunu času přibývá nových pravidel a nového osazenstva na lodi, či naopak osazenstva ubývá a stará pravidla se mění.

9.4 Pirátské zákony v kontextu

Aby piráti dosáhli kýženého výsledku při napadení kořisti, museli být dobře organizováni.⁵²⁸ „Pirátsví na počátku 18. století bylo ve skutečnosti příkladem pokusu o demokracii v praxi dlouho předtím, než se tento pojem začal používat všeobecně.“⁵²⁹

Každá loď se svou posádkou měla vlastní pravidla. Tato pravidla byla sepsána a musel je odsouhlasit každý člen posádky ještě než loď vyplula na moře. Každý pirát byl osobně svobodný, přesto musel dodržovat určitá pravidla v chování. Byla to obdoba zákonných předpisů, které byly tehdy využívány na obchodních a válečných lodích.⁵³⁰

---

⁵²⁶ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 159

⁵²⁷ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵²⁸ KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 48. ISBN 978-80-247-2373-0

⁵²⁹ KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 48. ISBN 978-80-247-2373-0

⁵³⁰ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 146. ISBN 978-80-86977-15-7

Na konci 17. století stanovovali bukanýři v písemných smlouvách podmínky služby na lodi. Jednalo se o odškodnění v případě zranění či smrti, dále o dohodu o rozdělení jakékoliv kořisti. Smlouvy byly brány jako právoplatné dokumenty a někdy byly používány i u jamajských soudů při různých sporech. Dochovaly se smlouvy sepsané kapitánem Bartolomewem Robertsem a jeho posádkou. Když se poté bukanýři „transformovali“ na piráty, staly se z těchto smluv tajné dokumenty.⁵³¹

Dohodnutá pravidla byla posádkou na lodi přísně dodržována. Národní zákony pirátovy domovské země nebyly brány v potaz a ani kapitán, přestože měl neomezenou autoritu, neměl absolutní moc. Dalo by se říci, že piráti měli svou vlastní ústavu.⁵³²

Osoba kapitána byla volena posádkou. Ta hlasovala zvednutím ruky. Vyhrála ta osoba, pro kterého hlasovala většina. Stejným způsobem mohl být kapitán odvolán. Neomezená autorita kapitána se v praxi projevovala naprostou absencí diskuze při jakémkoliv jeho rozhodnutí a člen posádky, který odmítl splnit rozkaz, mohl být okamžitě zabit probodnutím meče nebo zastřelením či jiným způsobem.⁵³³

Funkce kapitána spočívala ve velení, v rozhodování kam plout a jakou kořist napadnout. Mohl se zeptat na názor posádky⁵³⁴, ale poslední slovo měl on. Kapitán měl svého zástupce (volený důstojník) a ten se s kapitánem podílel na velení. Dohlížel na loď, podílel se na rozhodování pro vybrání kořisti s kapitánem a vybíral lodě z kořisti, které si nechat a které spálit. Zodpovídal za kořist, aby byla bezpečně uložena než se rozdělila, dohlížel na její dělení a řešil spory mezi posádkou. Dále tu byla funkce kormidelníka, který také rozděloval kořist. I kormidelník mohl být zbaven funkce hlasováním.⁵³⁵

Za navigaci zodpovídal navigační důstojník (často byl jediný gramotný na palubě). Údržbu lodi, lanová, plachet a výstroje měl pod „palcem“ loďmistr. O obsluhu děl se staral dělmistr. Dále byl na lodi plachtař a lodní tesař. Na velkých lodích nechyběl ani lodní lékař. Ovšem o jejich úrovni se často pochybuje.⁵³⁶ Jako lodní lékař měl na lodi působit i A. O. Exquemelin. Autor deníku o pirátech⁵³⁷, který je dnes využíván jako pravdivý zdroj o pirátech

---

⁵³¹ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 146. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵³² KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 146. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵³³ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 147. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵³⁴ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 117

⁵³⁵ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 147-149. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵³⁶ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 149. ISBN 978-80-86977-15-7

⁵³⁷ Název v angličtině je *The buccaneers of Amerika* a český název zní *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*.

narozdíl od vyprávění Johnsona Captina C. jenž vydal v Amsterdamu v roce 1724 knihu *A General History of the Robbies and Murders of the Most Notorious Pirates* a která není pravdivým vyprávěním, ale příkrášleným příběhem⁵³⁸.

---

⁵³⁸ Jméno Johnson Charles Captain bylo považováno dlouho jako literární pseudonym Daniela Defoe, který se přiznal, že ho pirátství fascinuje. Avšak tvzení, že by Defoe napsal výše uvedenou knihu bylo vyvráceno v roce 1988 P. N. Furbankem a W. R. Owensem. viz KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. s. 5. ISBN 978-80-247-2373-0

ZÁVĚR

Piráti se tedy organizovali ve společenstvích, která fungovala na určité demokracii. Protože byli národnostně různorodí, většinou se jednalo o Portugalce, Francouze, Angličany nebo Holanďany, nebyly na lodi zohledňovány jejich národní zákony. Každá loď měla své vlastní zákony a pravidla, která museli piráti dodržovat. Snad nejdůležitější věcí je fakt, že nikdo z pirátů jiného piráta nevlastnil. To je velice důležité, protože lidé, ze kterých se skládala posádka, přišli z Evropy, kde vlastnit člověka jako poddaného bylo zcela normální a tento přístup se přenesl i do kolonií s příchodem Španělů. Je zvláštní, že se tento zvyk na pirátských lodích neujal. Zřejmě to bylo z toho důvodu, že posádka byla většinou tvořena lidmi, kteří s tím, že je někdo vlastnil a oni mu museli sloužit, měli bohaté zkušenosti, a to mohli být jak černoši tak i tamní domorodí obyvatelé i námořníci, kteří zběhli k pirátům. Proto neměli potřebu podobný systém zavádět také ve svém „nově nabytém svobodném“ životě.

Kde je tedy hranice pirátství? Kdy je ještě muž námořníkem a kdy je již pirátem? Jaké činy ho řadí k pirátům? Odpověď na otázku se zdá být jednoduchá, ale přesto není. Pokud bych vzala za příklad Rocka Brazilce, mohu u něj jednoznačně říci, že se stal pirátem poté, co se odtrhl s několika námořníky od celé posádky námořní lodě. Potom přepadl loď, která plula z Nového Španělska a s nákladem a velkou částkou peněz odplul na ostrov Jamajku.⁵³⁹ Tím se stal pirátem. Avšak stal se pirátem v podstatě pouze pro Španěly. Pro vládu Anglie ve své podstatě nebyl tím samým pirátem jako pro vládu Španělska (o Anglii mluvím z toho důvodu, že Rock s uloupenou lodí odplul na Jamajku, která byla karibskou „základnou“ pro Anglii). Pro Anglii byl vítaným mužem, který této zemi zajistil zisk zboží i peněz.

Ovšem jaké činy řadí k pirátů ty, jež jsou zajati při přepadení lodí na moři nebo zajati při hledání zajatců při dobývání města? Při dobytí lodí na moři byla část původního osazenstva, nyní zajatci, vykládána na nejbližší pevninu (Olivier už ale neuvádí zda na obydlenou či neobydlenou pevninu). Několik málo zajatců ale muselo zůstat na lodi, museli sloužit pirátům a dělat takové věci, které piráti dělat nechtěli. To bylo například vaření. Piráti je na lodi měli držet po dva nebo tři roky a zase je propustit na svobodu.⁵⁴⁰ Tito lidé, není jasné zda muži nebo ženy, se plavili s piráty na lodi. Olivier už ale neuvádí, zda se zúčastňovali dobývání jiných lodí nebo měst. Sice mezi piráty žili, ale není jasné jaké všechny

---

⁵³⁹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 70

⁵⁴⁰ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 63

činnosti vykonávali, abych je mohla přiřadit k pirátům nebo ne. Vůbec se totiž nemuseli zúčastnit dobývání lodi či přístavu nebo vnitrozemského města.

Jiný případ ale nastane v případě, že piráti chytí otroka z právě napadené vesnice a přesvědčováním a nabádáním otroka k vraždám ho tak vlastně donutí, aby se k nim přidal.

Mimo jiné jde o případ z Morganova působení v Gibraltaru u jezera Maracaibo. Tam chytli piráti jednoho černého otroka, kterého přemluvili, aby se k nim přidal a vyrazil jim úkryt obyvatel vesnice. Za to mu slibovali svobodu. Pak mu ještě slibovali peníze a množství španělských šatů. Otrok souhlasil.⁵⁴¹ To je počáteční krok na cestě k pirátství. Definitivním krokem, který otroka jasně zařadil k pirátům, bylo zabití několika vesničanů. Samozřejmě na příkaz pirátů.⁵⁴²

Pokud jde o prozrazení obyvatel vesnice, je to cílená zrada za výměnu za svobodu. Z pohledu obyvatel by mohlo být zazlíváno jeho chování, avšak z pohledu samotného otroka to mohlo znamenat vysvobození z otroctví a to pro něj muselo být velmi lákavé. Podle Olivierova líčení na tom byli otroci velice špatně. Spáchané vraždy obyvatel pak řadí otroka již jednoznačně k pirátům. K pirátům tak patří násilí.

Další otázka se týkala samotných pirátů. Můžou být nazýváni piráty jen proto, že Olivier je nazývá piráty, protože nezná jejich jméno? Pravdou také je, že druhé jméno pirátů nebylo známo.⁵⁴³ Na tuto otázku je těžké odpovědět i na konci této práce. Pokud jde o muže, kteří přepadávali lodě a dobývali města pod velením svého kapitána, ano ti jsou piráty. Nelze ale říci jednoznačně totéž o plantážnících nebo o všech lovcích. Lovci, zemědělci a piráti jsou pro Oliviera v podstatě jedno a totéž. Nelze ale jednoznačně říci, že všichni plantážníci nebo lovci byli také piráty. Mohli zůstat po celý svůj život na pevnině a pirátských výprav se nezúčastnit. Proto na tuto otázku nelze jednoznačně odpovědět.

Další otázka v úvodu směřovala k zamyšlení, proč se vlastně Olivier k pirátům přidal? Odpověď vyplývá z jeho zápisků. Když připlul do Karibiku byl prodán do otroctví namísto práce pro Francouzskou Západoindickou společnost. Svoje zážitky a pocity z otroctví napsal do své knihy. Tyto zážitky byly velice negativní. Z toho, jak předkládá čtenáři obraz otroctví na ostrovech v Karibiku, plyne, že osvobození z něho a připojení se k pirátům bylo nejlepším možným řešením. Získal tak svobodu, komunitu, zázemí a možnost přijít k penězům, bez kterých by se jinak nemohl vrátit do Evropy.

---

⁵⁴¹ EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 138

⁵⁴² EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961. s. 138

⁵⁴³ MARX G. Jenifer. *Brethren of the Coast*. IN: Cordingly, David (edd.). *Pirates, terror on the high seas from the Caribbean to the south china sea*, East Bridgewater. 2007. s. 41. ISBN 10: 1-57215-264-8

V souvislosti s předchozí otázkou se pojí otázka, jak se vlastně na piráty Olivier díval? Jak je posuzoval? Pokud šlo o obyčejné „bezejmenné“ piráty předkládá jejich obraz jako čestnou dobře fungující komunitu, která dodržovala svá stanovená pravidla. Ojediněle se vyjadřuje o jednotlivcích pokud nejde o kapitány. Piráty tedy vidí jako celek. Na straně druhé se ale nezapomíná zmínit o jejich krutosti při zacházení se zajatci. Pokud se ale podíváme na hodnocení kapitánů, u nich se předkládaný obraz mění. Popisuje jejich nejhorší povahové rysy a upozorňuje na jejich krutost. Tito piráti jsou často vykreslováni jako zlí lidé, kteří páchají špatné věci a jsou to právě oni, kteří vedou obyčejné piráty do bitev a dávají jim špatný příklad.

POUŽITÉ PRAMENY

1. EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961.
2. EXQUEMELIN, A. O. BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. ISBN 0-486-40966-X
3. EXQUEMELIN, A. O. - RINGROSE, B. - de LUSSAN, R. - de MONTAUBAN. *The history of the buccaneers of America; containing detailed accounts of those bold and daring freebooters; chiefst along the spanish main, in the west indies, and in the great south sea, succeeding the civil wars in England. New edition; with some introductory notices of piracies on the coast of New England, to the year 1794*. Boston: Benjamin B. Mussey & CO., 29 Cornhill. 1853

POUŽITÁ LITERATURA

1. ARTERA, A. U. - CAMPISTOL, J. R. - ZAMORA, J. M. J. et al. *Dějiny Španělska*. Praha: Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-117-4
2. DAY, D. *Dobývatele: Nová historie moderního světa*. 1. vydání. Praha: nakladatelství Deus, 2006. ISBN 80-86215-86-5
3. CORDINGLY, D. (edd.). *Pirates, terror on the high seas from the Caribbean to the south china sea*, East Bridgewater: World Publications Group, 2007. ISBN 10: 1-57215-264-8
4. CORDINGLY, D. *Life among the pirates: The romance and the Reality*. London: Time Warner Books UK, 1995. ISBN 0 349 11314 9
5. EXQUEMELIN, A. O. *Co jsem zažil mezi piráty a bukanýry*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1961.
6. EXQUEMELIN, A. O. - BREVERTON, T. *Pirátské deníky : poutavé očitě svědectví činů kapitána Morgana a dalších bukanýrů*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN: 978-80-204-1974-3
7. EXQUEMELIN, A. O. BROWN, A. *The Buccaneers of America*. 1. edition. Mineola N. Y.: Dover Publication, 2000. ISBN 0-486-40966-X
8. FREUCHEN, P. *Knih sedmi moří*. 1. vydání, Praha: Práce, 1972.

9. KAŠPAR, O. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Lidové Noviny, 2002. ISBN 80-7106-557-9
10. KONSTAM, A. *Buccaneers 1620 – 1700*. 1.vydání. Oxford: Osprey Publishing, 2000. ISBN 1 85532912 3
11. KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. ISBN 978-80-86977-15-7
12. KONSTAM, A. *Piráti 1660 – 1730*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2373-0
13. MARLEY, F. D. *Pirates: Adventures on the high seas*. London: Cassell Group Wellington House, 1995. ISBN 1-85409-215-4
14. MARX G. Jenifer. *Brethren of the Coast*. IN: Cordingly, David (edd.). *Pirates,terror on the high seas from the Caribbean to the south china sea*, East Bridgewater. 2007. ISBN 10: 1-57215-264-8
15. MORAVEC, V. *Nejslavnější piráti: život pod vlajkou rytířů štěstěny*. 1. vydání. Praha: Toužimský & Moravec, 2006. ISBN 80-7264-082-8
16. MOŽEJKO, I. V. *Pod pirátskou vlajkou: črty z dějin pirátství v Indickém oceánu a jižních mořích od 15. do 20. století*. Praha : NV, 2009. ISBN: 978-80-206-1027-0
17. OSIČKA, A. POLDAUF, I. *Anglicko.český slovník*. Praha: Československá akademie věd, 1970.
18. REDIKER, M. *Between the devil and the deep blue sea: Merchant seamen, pirates, and the anglo-american maritime world*. Cambridge: University Press, 1987. ISBN 0-521-45720-3
19. ROBERTSON, S. (edd.) *The pirate's Pocket – Book: In which is related the lives, crimes, manners, fortunes, atricities and fates of the most notorious pirates, sea – robbers and other felons of the sea*. 1. vydání. London: Conway an imprint of Anova Books Company Ltd, 2008. ISBN 9781844860777

Historická periodika

1. DIBELKOVÁ, Irena : *Sir Francis Drake. Část 1. - Plavba kolem světa v letech 1577-1580. Část 2. - Pirát ve službách královny*. In *Historický Obzor* 15, 2004, č. 3/4, 7/8, s. 50-57; 154-162. ISSN 0418-5129
2. KAŠPAR, Oldřich : *Piráti v Karibské oblasti v 16. a 17. století*. In *Historický Obzor* 4, 1993, č. 3, s. 50-52. ISSN 0418-5129

3. OPATRŇY, J. *Nejen na moři: Život a smrt pirátů v Karibiku*. In Dějiny a Současnost 30, 2008, č. 5, s. 30-33. ISSN 0418-5129
4. RYCHTEROVÁ, P. *Piráti, korzáři, bukanýři...: Historie karibských pirátů v 16. - 18. století*. In Dějiny a Současnost 28, 2006, č. 9, s. 24-27. ISSN 0418-5129
5. WANNER, M. *Madagaskarští piráti a švédské resp. ruské mocenské ambice v letech 1680-1730*. In Historický Obzor 16, 2005, č. 5/6, s. 116-129. ISSN 0418-5129

PŘÍLOHA

Pravidla pro posádku plavící se pod velením Bartoloměje Robertse 1722 ⁵⁴⁴

1. *„V důležitých záležitostech má každý muž stejné hlasovací právo. Má rovný podíl na všech získaných čerstvých potravinách a lihovinách a může jich užívat dle libosti, ledaže by z důvodu nedostatku bylo pro společné dobro nutné odhlasovat snížení dávek.“*
2. *„Každý muž obdrží spravedlivý podíl z kořisti dle seznamu a nadto má každý právo na výměnu oblečení. Pokud však ošidí společenství o byť jej jediný dolar ve zlatě, klenotech nebo penězích, bude vysazen na pustý břeh. Když jeden muž okrade jiného, bude zloději uříznut nos a uši a bude vysazen na břeh, kde bude dozajista vystaven strádání.“*
3. *„Je zapovězeno hrát o peníze, ať už v kostky, nebo karty.“*
4. *„Svítilny a svíčky musí být v osm hodin večer zhasnuty, a pokud chce někdo popíjet po této hodině, musí sedět na otevřené palubě bez světla.“*
5. *„Každý muž musí udržovat svou mušketu, šavli a pistole vždy čisté a připravené.“*
6. *„Nedovoluje se mezi mužstvem žádný chlapec nebo žena. Bude-li kterýkoli z mužů přistižen při svádění nějaké představitelky opačného pohlaví a snaže propašovat ji na moře v převlečení, bude zabit.“*
7. *„Ten, kdo v bitvě opustí loď nebo své místo, bude potrestán smrtí nebo vysazením na pustý břeh.“*
8. *„Zakazují se osobní souboje na palubě lodi, ale každý spor musí být ukončen na břehu mečem nebo pistolí následujícím způsobem: na rozkaz proviantního důstojníka se muži, kteří se předtím postavili zády k sobě, otočí a okamžitě vystřelí. Pokud tak kterýkoli z nich neučiní, proviantní důstojník mu vyrazí zbraň z ruky. Pokud oba minou cíl, vezmou šavle a ten, kdo druhému jako první způsobí krvavé zranění, bude považován za vítěze.“*
9. *„Žádný z mužů nebude mluvit o odtržení se od druhých, dokud každý nezíská 1000 liber. Každý, kdo utrpí zmrzačení nebo ztrátu nohy ve službě, obdrží 800 piastrů ze společného fondu, za menší zranění pak poměrnou částku.“*

---

⁵⁴⁴ KONSTAM, A. *Metla moří: bukanýři, piráti a korzáři*. Praha: Fighters Publications, 2007. s. 152. ISBN 978-80-86977-15-7

10. *„Kapitán a proviantní důstojník získají každý po dvou podílech na kořisti, mistr dělostřelec a loď mistr jeden a půl, všichni další důstojníci jeden a čtvrt a řadoví členové posádky každý po jednom.“*
11. *„Hudebníci mají nesporný nárok na volno pouze v den Páně, v ostatní dny jen s laskavým svolením.“*